

Optie Hel – De Heer Bill

©

Deheerbill.com

De Gouden Horizon

Van de man uit mijn herinnering is weinig over, maar dit is die man, dit is pa.

Rond zijn ogen en in zijn voorhoofd staan diepe groeven. Zevenenzestig jaar oud is hij nu, ik geef hem eerder tachtig. Ik leg mijn vinger op zijn lippen en graai mijn stiletto uit de zak van mijn rood-zwart geblokte houthakkersblouse. Na een druk op de knop schiet het roestige lemmet schokkerig naar buiten. 'Lang niet gezien, pa.'

Langzaam gaat zijn blik van mij naar het mes en weer terug. Angstige ogen, op zoek naar herkenning, naar dat kleine jongetje dat hij dertig jaar geleden voor het laatst zag. Hij buigt zich iets voorover. Zijn mond gaat langzaam open. Een sliert speeksel blijft hangen tussen zijn onder- en bovenlip, als het begin van een web. Ik duw hem terug tegen de rugleuning van zijn rolstoel. Met mijn hand sluit ik zijn mond af.

'Bek dicht.'

Hij kijkt naar me op alsof hij de hemel plots zwart ziet dichttrekken, alsof het nu pas tot hem doordringt wat er aan de hand is. In regelmatige stoten blaast hij zijn warme, vochtige adem in de palm van mijn hand. Vlug trek ik hem terug. Dit is me te intiem. Hier ben ik nog niet aan toe.

Het kost me moeite om hem aan te kijken. Liever ontwijk ik zijn blik, want of zijn ogen nu vol staan met angst, woede, of vragen, ik wil ze niet zien. Nog niet. Ik laat mijn blik over zijn broze lichaam gaan. Een klein zielig mannetje, niets anders dan een klein zielig mannetje.

Op de borstzak van zijn lichtblauwe, linnen pyjama is met gouden draad de naam van dit zogenaamde verzorgingstehuis geborduurd: 'De Gouden Horizon'. Een privé-instelling is het. Zo één waar rijke klootzakken als hij de reguliere wachtlijsten kunnen ontduiken. Geen idee hoe hij aan het geld komt. Vast van de erfenis van een oud wijf dat voor zijn charmes is gevallen, al is dat moeilijk voor te stellen van dit geraamte waar een vel overheen is gespannen.

Ik kijk nog een laatste keer de kamer rond en probeer iets meer

over mijn pa te weten te komen. Veel is er niet te zien. Een wit stalen bed; keurig opgemaakt, het hoofdeind rechtop gezet. Boven het voeteneind hangt een gigantische flatscreentelevisie. Tegen de muur staat een tweepersoons bankstel. Zo'n glimmend, bruin leren ding met knopen.

Op de salontafel ligt een Financieel Dagblad. Over het half ingevulde kruiswoordraadsel ligt een vulpen. Het handschrift is amper leesbaar. Door de kreukelige krullen lijken de woorden klem te hebben gezeten.

Ik pak de krant op en stop hem in het elastieken net dat achterop pa zijn rugleuning is bevestigd. De vulpen stop ik in mijn borstzak.

Buiten die krant is de zakbijbel op het nachtkastje het enige leesvoer in deze kamer.

Ik laat mijn ogen verder gaan over de witte muren. Nergens is een persoonlijk detail te vinden. Geen foto's; van geen enkel gezin. Het is hier schoon. Zelfs in de hoeken hangt geen draadje stof. Een ziellose kamer. Hoe kan het ook anders.

Ik kantel de rolstoel naar me toe, waardoor de neuzen van pa zijn pantoffels naar het plafond wijzen. Ik rij hem achterwaarts de kamer uit, maak een krappe draai, en rij hem vooruit, langs plastic planten op krukjes, de gang door. Vanachter de deuren klinkt het gedempte geluid van televisies. Pa zwijgt. Hij lijkt zich over te geven.

De hoofdverpleegkundige wacht ons al op aan de balie. Met de rechterhand leunt ze tegen het mahoniehouten blad. Ze kijkt gespannen.

Ik sprak haar al even bij binnenkomst. Op mijn vraag of ik pa een dagje mocht lenen, was haar antwoord: 'Meneer heeft artrose, suikerziekte, slechte ogen, geen reukvermogen, een kunstheup, beroerde knieën en wordt met de dag vergeetachtiger, is incontinent en snel moe.'

Mijn belofte om goed voor hem te zorgen, leek haar niet helemaal gerust te stellen.

Inmiddels is haar weerstand aan erosie onderhevig. Uit haar mondhoek perst ze een zure glimlach.

'Zó, de heren zijn er klaar voor, zie ik.'

Krachtig knijp ik in pa zijn sleutelbeen.

'Helemaal. Toch, pa?'

Ze knikt en slaat haar handen ineen. 'Uitstekend.'

Hoezeer ze ook haar best doet om correct te blijven, haar mening over me is duidelijk: ik ben het familielid dat pas op komt dagen wanneer de erfenis in zicht is. Uit haar zak haalt ze een blauwgekleurd doosje tevoorschijn.

'Dit zijn de medicijnen van meneer. U bent bekend met het principe?'

Ik knik en breng mijn gezicht dichterbij. Het plastic doosje heeft niet alleen een dagindeling, ook heeft ieder dagdeel zijn eigen vakje. Met haar bordeaux rode nagel gaat ze ze om beurten langs.

'Morn, dat is Engels zoals u waarschijnlijk al begrepen heeft: Eenmaal warfarine, tweemaal paracetamol. Noon, middag dus: Eenmaal metformine, eenmaal glucosamine. Dan eve, dat betekent avond ...'

Ik gris het doosje uit haar handen en stop het weg in mijn zak.

'Geen probleem. We gaan.'

Als ik pa over de grote zwarte deurmat, tussen de openschuivende deuren door duw, roept ze me na: 'Brengt u hem wel op tijd terug?'

'Ja, ja.'

Ik knijp opnieuw in pa's sleutelbeen en fluister, zo geruststellend als ik kan opbrengen, dat zolang hij meewerkt alles goed komt. Liegen zit duidelijk in de genen.

Stalen Zorgen

Op de parkeerplaats zijn we tot mijn opluchting alleen. Mijn rode besteelend heb ik zoveel mogelijk uit het zicht gezet, in de schaduw van twee overhangende palmbomen – zo'n plek is het dus. Het grauwe weer neemt iedere allure weg.

In het voorbijgaan klop ik op de motorkap, *braaf*, en open de achterdeuren. Over de oprijplank rol ik pa de achtercabine in. Hij weet nog net op tijd zijn kop in te trekken. Na enige twijfel zet ik zijn rolstoel op de rem.

'Waar breng je me heen, Seb?'

Het is de eerste keer dat ik zijn stem hoor vandaag, de eerste

keer in dertig jaar. Een stem als bevroren gras. De stem van een volslagen vreemde.

'Daar kom je vanzelf wel achter.'

Ik sla de achterdeur dicht. Deel een van mijn plan is gelukt, opgelucht ben ik nog lang niet. Mijn lichaam zit veel te vol met spanning. De besteled - of blikken slak zoals ze hem in Engeland noemen - zorgt er op de snelweg in ieder geval voor dat ik niet te hard ga, want aangehouden, of zelfs geflitst worden, legt de eerste kruimel van het spoor waarlangs ze pa en mij zullen vinden. Het nadeel is het gestaar van mensen. Het zou niet voor het eerst zijn dat iemand zijn mobieltje tevoorschijn haalt om een foto te maken. Blik op de weg.

Afstand houden.

Achterin is het stil. Wat zal hij doen. Bidden? Bellen? Godver...

Ik sla op het stuur, vergeten te fouilleren. Een telefoontje naar De Gouden Horizon of de politie en we strooien niet langer met kruimels maar met broden.

De eerstvolgende parkeerafslag draai ik het stuur naar rechts.

Het is er druk. Voornamelijk vrachtwagens. Gelukkig geen gezinnen met rondrennend kroost. Aan het eind staat een vrachtwagen met Franse kentekenplaat. De gordijntjes van de cabine gesloten. De chauffeur ligt waarschijnlijk te maffen.

Ik parkeer voor hem en rij pa achteruit de plank af. De motregen is genoeg voor hem om zijn ogen stevig dicht te knijpen.

Met veel trekken en wrikken stel ik de voorstoel af. Met zijn handen in zijn schoot gevouwen en blik neerwaarts, zit pa roerloos in zijn rolstoel. Hij doet me denken aan Gandhi. Hij doet me denken aan Hitler.

'Opstaan, dat kun je best.'

Moeizaam komt hij overeind, zijn blik nog steeds op de grond gericht. Hij doet zijn autoriem om. Het oogt pijnlijk. Ik hoop dat dat beeld klopt.

De rolstoel flikker ik op zijn kant achterin.

Een ongemakkelijke stilte vol verwijten hangt tussen ons in. Ik ben degene die het sein zal geven om te spreken. Voorlopig lijkt hij dat te begrijpen.

Via slingerende landwegen bereiken we uiteindelijk

caravanstalling Stalen Zorgen. Ik parkeer de auto op de oprit en blokkeer zo de toegangsdeuren, die vergrendeld zijn met een zware houten balk. Met mijn neus tegen het groen beslagen raam aangedrukt tuur ik naar binnen. Zes caravans, verder is het pand, zoals verwacht, verlaten. Vragend kijkt pa me aan.

'Verderop', zeg ik, en wijs opzij, waar het gras en de distels hoog tegen ons voorlopige verblijf opgroeien. Het is een Kema Kwikstaart uit 1972; een klein ovaal ding, de voorkant iets hoger dan de achterkant, waardoor hij eruit ziet als een roestige, ingedeukte koektrommel. Ik stap in het hoge gras. Onmiddellijk zuigen mijn schoenen zich vast. Daar krijg ik die kolere stoel natuurlijk nooit doorheen getrokken.

'Pa, kun je dit stuk zelf lopen, denk je?'

Zijn wijsvinger gaat naar zijn oorlel. In zijn oor zit een klein rond schijfje verscholen. Ik breng mijn gezicht op centimeterafstand.

'Lopen.'

Hij krimpt ineen en wijst met zijn duim over zijn schouder.

'Grijp mijn stok, wil je?'

Ik onderdruk de neiging het ding op mijn knie doormidden te breken. In plaats daarvan laat ik hem van mijn vingers rollen en op zijn schoot landen.

'Tempo, pa.'

Tergend langzaam trekt hij zijn pantoffels uit en overhandigt ze aan me. Hij doet dit expres. Hij speelt met me, zoals al mijn hele tweede leven, zelfs zonder er deel van uit te maken.

Zijn voeten zien lijkbleek. Hij wiebelt met zijn tenen om de doorbloeding op gang te krijgen. Al zijn nagels zien er opvallend verzorgd uit. Op de website van De Gouden Horizon las ik al dat massages, knipbeurten, manicures en pedicures onderdeel van het totaalpakket uitmaken. Als je geld hebt, vegen ze daar je reet af met een twinkeling in hun ogen.

Pa zoekt steun op de armleuningen en weet, met pijn op het gezicht, zijn kont enkele centimeters boven de zitting te laten zweven. Hij komt even op adem en duwt zichzelf overeind. We kunnen verder. Eindelijk.

Met één hand trek ik de rolstoel achter me aan. Pa leunt op zijn stok en op mijn schouder. Door de aanraking van die kromme

vingers bijt ik op mijn wang. Vingers zonder een enkele ring. Wat zou er met zijn trouwring gebeurd zijn? Ma droeg hem nog in haar kist.

Ik zie haar gezicht nog zo voor me: ijzig bleek en kalm, alsof ze het allemaal wel best vond. Witte bandage om haar voorhoofd. De begrafenisondernemer hield me vijf seconden lang boven de open kist en liet me toen weer op de grond zakken. De kleine kist van Anna die ernaast stond opgesteld was gesloten. Ik schudde de gedachte van me af en plaats mijn hand op de deurhendel.

De deur klemt, maar opent na een paar keer flink trekken. De geur van vergankelijkheid grijpt zich vast aan onze longen. De wanden staan vol kleine zwarte stippen: pluis. De grond ligt bezaaid met muizenkeutels. Aangevreten zitkussens vol vochtvlekken voor het comfort. Rond de houten klaptafel moet het gebeuren. Pa aan één kant, ik er tegenover.

De Kwikstaart

Twee weken terug ontdekte ik deze plek. Muurvast op de A9, op weg naar een klus. Een alleenstaande, zeventigjarige vrouw had mijn advertentie in het plaatselijke krantje gelezen.

"Vriendelijke jongeman met twee rechterhanden biedt zich, tegen gunstig tarief, aan voor klusjes in en rond het huis ..."

Door haar reuma kon de vrouw niet langer zelf haar tuin bijhouden. Haar toilet spoelde niet goed meer door. In het tien minuten durende telefoongesprek deelde ze haar hele levensverhaal met me. Ik luisterde alleen maar en zei af en toe: 'ja', om te laten horen dat ik er nog was.

'Mijn schoonzoon wil me het liefst in een verzorgingstehuis plaatsen ... Mijn Henk is al jaren dood ...'

Na die tien minuten wist ik meer over haar, dan over mijn eigen ouders. Misschien wist ik nog wel meer over haar dan over mezelf. Ik beloofde de klus aan te nemen. Haar stem veranderde na mijn toezegging. Hij werd plotseling zakelijk alsof al de emotie er was uitgevloeid.

'Drie november, klokslag twaalf uur dan maar?'

'Ik denk het wel, geloof ik. Ik moet even mijn agenda ...'

'Prima. Wees op tijd. Ik heb een broertje dood aan laatkomers. Binnen trekken we onze schoenen uit. En we zitten nergens aan als dat niet nodig is ...'

In een uur tijd waren we nog geen vijftig meter opgeschoten. Op de radio kwam het bericht voorbij dat er een bus vol schoolkinderen in botsing was gekomen met een veewagen en dat de A9, vlak voorbij Alkmaar, volledig afgezet was. De veewagen was op zijn kant geraakt en dwars over de drie banen geschoven. Het gezamenlijk gekrijs van varkens en kinderen moet indringend schel geweest zijn. De volgende dag verscheen overal de foto van een meisje dat huilend op de grond zat. Het varken aan haar zijde porde, ogenschijnlijk als troost, met zijn snuit tegen haar bovenarm. Iedereen houdt van dieren met menselijke trekjes. Waarschijnlijk werd het diezelfde middag nog geslacht.

Ik begon de druk van de bestuurders achter me te voelen, de negatieve energie waardoor ik omgeven werd. Ik voelde de druk van de vrouw waarnaar ik op weg was. Het koude zweet brak me uit. Ik voelde de druk van de maatschappij, de druk die ik mezelf oplegde om iets van mijn leven te maken, om geen fouten te maken. Hoofdpijn kwam opzetten, misselijkheid. Niet nagekomen beloftes drukten tegen de binnenkant van mijn schedel en bezorgde me duizelingen. Mijn verleden bleef aan me kleven en ik wist niet hoe ik los moest komen.

Bij de eerste mogelijkheid sloeg ik af. Het was alsof ik ergens naar toegetrokken werd. Ik reed zonder na te denken, mijn bezwete handpalmen losjes op het stuur.

Langs caravanstalling Stalen Zorgen bracht ik mijn auto tot stilstand. Vijf minuten lang bekeek ik het pand door het zijraam; een grote schuur, volledig opgebouwd uit zwarte planken, met een rieten dak en enkele kleine ramen. Het straalde rust uit, werd door niets anders omgeven dan door weide en leek door het hoge gras en de groene aanslag langzaam in de natuur op te gaan.

Mijn hartslag daalde iets, ademhaling kreeg ik onder controle. Ik moest daar zijn.

In trance opende ik het portier en slofte op de zijkant van het pand af. De oude caravan die ik naderde, deed me denken aan

de enige tastbare herinnering aan mijn vroege jeugd. Toen ik op zesjarige leeftijd in het Oranje Internaat werd opgenomen mocht ik niet langer mijn oude kleren dragen. Mijn knuffelkonijn werd vervangen door een teddybeer die nog rook naar de lopende band waar hij afkwam. Alles dat ook maar enige relatie had met de periode voor mijn opname, mijn eerste leven, werd op therapeutische gronde vernietigd. De eerste vijf jaar van mijn leven bestond niet meer.

Een van de medewerksters – een meisje, niet veel ouder, dan de oudste kinderen – zocht me op in mijn kamer. Elsje heette ze geloof ik. Ze had iets triest weet ik nog. Een bleek gezicht, make-up droeg ze nooit. In mijn kamer stond niet meer dan een bed en een bureau. Toch bracht ik daar het liefst al mijn tijd door, tussen die witte muren. Ik wilde alleen zijn met het verdriet dat ik niet mocht hebben. Ze bukte tot op ooghoogte en gaf me een kleine glimlach die haar gezicht er alleen maar triester uit liet zien. Het was alsof ze al het verdriet van anderen met zich meedroeg. Uit haar achterzak haalde ze een dubbelgevouwen polaroid en drukte die in mijn hand. Haar wijsvinger hield ze tegen haar lippen als teken er met niemand over te praten. Dat was geen probleem, het eerste jaar sprak ik geen woord.

Ik draag die foto nu nog steeds bij me, dubbelgevouwen in mijn portemonnee. Op de vouwrand begint een scheur te ontstaan. De kleuren zijn verbleekt. Het is nooit een hele duidelijke foto geweest. Toen al was er een oranje gloed overheen getrokken, als het tegenlicht van een zonsondergang. De details op de foto zijn vaag. Gezichten blijven, zelfs al knijp ik mijn ogen dicht tot spleetjes, wazig.

Er is een gezin te zien. Vader staat links, hij draagt een wit zonnehoedje. Op zijn ontblote bovenlijf zijn de randen van zijn T-shirt zichtbaar. Zijn korte broek is opgetrokken tot op zijn beginnende buikje. Zijn arm rust op de schouder van het meisje dat een jaar of zes moet zijn en alleen een zwembroekje draagt. Zij houdt de hand vast van de vrouw in badpak naast haar en kijkt vragend naar haar op. De vrouw lijkt het niet in de gaten te hebben en rust haar blik op de kleine jongen die voor haar in het gras zit. Het gezin poseert voor een caravan, een Kema

Kwikstaart, vermoedelijk uit 1972. Die kleine jongen, dat ben ik.

Ik haalde de polaroid tevoorschijn en vergeleek terwijl ik slofte door het hoge gras. Het kon bijna niet. Het moest haast wel.

Mijn hand rustte even op de deurendel. Stappen kunnen niet ongedaan worden, slechts niet gezet.

De deur klemde maar was niet op slot. Op een van de vochtige en aangevreten bankkussens nam ik plaats, aan de houten klaptafel.

Voor het eerst in jaren voelde ik een volmaakte kalmte. Pijntjes waarvan ik het bestaan als vanzelfsprekend was gaan zien vloeide weg. Ik kon nadenken zonder opgejaagd te worden. Er was vrijheid te redeneren. Uren moet ik er gezeten hebben, tot ik tot een besluit kwam: ik moest pa opzoeken en hem confronteren met zijn daden. Ik moest zijn verhaal leren kennen zodat het niet het mijne zou worden.

Pinda's & Pillen

Er is iets veranderd. Ik zie het nu pas. De horizon is van zijn kalmte beroofd. Nog boven de windhaan van de kerk uit, rijden de verlichte bakjes van een reuzenrad. Kermis op een aangelegen gehucht, en dat in november. Het is amper boven nul. Wie gaat er dan in godsnaam naar een kermis? Ik geef een schop tegen een keukenkastje, waarop pa zijn gezicht afschermt met zijn arm.

'Zitten', zeg ik, en trek de buitendeur achter me dicht. Met twee hangslotjes sluit ik ons af van de buitenwereld. De sleuteltjes leg ik in de besteklade.

Hij schuift aan bij het raam. Ik blijf staan in de keuken en trek de middelste van de drie bovenkasten open. De deurtjes hangen vermoeid tegen elkaar aan.

'Drinken?'

'Heb je water?' vraagt hij voorzichtig, alsof hij informeert naar vegetarische balletjes in een steakhouse.

'Natuurlijk heb ik water.'

Tussen het spinrag, trek ik twee plastic longdrinkglazen vandaan. Ze staan zo vol krassen dat ze niet langer doorzichtig

zijn. Uit de onderkast pak ik een fles wodka. Stof plakt aan de fles. Ik veeg hem af aan mijn bovenbeen en lees hardop het etiket: 'Probeersel nr. 12 – 2001.'

Pa heeft het niet verstaan, of is niet geïnteresseerd.

Hij staart door het raam waarachter niets te zien is dan de zijwand van de Stalen Zorgen.

Boven het raam hangt een gordijnkoord gespannen. De gordijnen zelf hangen er niet meer. Voor de overige ramen hangen verweerde bruine lappen. Op de polaroid in mijn portemonnee hingen er nog witte gehaakte gordijntjes. Ma zal die zelf nog wel gemaakt hebben.

Ik schroef de dop tussen duim en wijsvinger los en schenk beide glazen driekwart vol. Zijn glas zet ik voor hem neer.

Onmiddellijk schuift hij het weer van zich af.

'Dat mag ik niet hebben.'

Ik zet het terug en houd het nog even op zijn plaats om er zeker van te zijn dat hij het niet meteen weer van zich afschuift.

'Vandaag wel. Als je deze op hebt, kun je een kop koffie krijgen.'

Hij draait zich naar me toe. 'Wat wil je van me?'

Ik neem een slok, laat het uitbranden, lik mijn lippen af en dreun het glas neer.

'Wat ik van je wil? Ik ben je zoon, je hebt me dertig jaar niet gezien en het eerste dat je vraagt is wat ik van je wil?'

'Je hebt gelijk. Sorry.' Hij legt zijn handen open voor zich op tafel. 'Hoe gaat het met je?'

'Verrot. Dertig jaar lang heb ik al nachtmerries. Weet je hoe dat voelt?'

Hij knikt. Zijn handen sluiten zich tot vuisten. 'Ja, dat weet ik maar al te goed.'

'Ik wil dat je je verhaal vertelt, zodat ik weet hoe je zo'n klootzak bent geworden. Ik ga er tenminste van uit dat je niet als klootzak geboren bent.'

Hij haalt zijn schouders op. 'Het is beter als je mij vergeet.

Maak wat van je leven, je bent nog jong.'

'Ha', lach ik schamper. Iedere dag, iedere dag weer, denk ik bij iedere stap, iedere beslissing: heeft pa die ook genomen?'

Mijn stem trilt en neemt toe in volume. 'Iedere nacht, heb ik

dezelfde nachtmerries en zie ik jouw kop weer voor me. Ik wil niet verzinken in jouw voetstappen, maar dan moet ik godverdomme wel weten waar je ze neer hebt gezet.' Pa ruikt aan zijn glas en neemt een voorzichtige slok. Hij knijpt zijn ogen dicht en trekt zijn gezicht weg naar zijn schouder. Met zijn mouw veegt hij het zweet van zijn voorhoofd. De bovenste drie knopen van zijn pyjamajasje maakt hij los, waardoor zijn naar buiten stekende sleutelbeen zichtbaar wordt. Een theatrale zucht volgt.

'Kan er hier geen raam open? Die deur,' hij wijst langs me heen met zijn gekromde vinger, 'mag die anders niet op een kier?' 'Het is zes graden', zeg ik, en blaas wat damp in zijn gezicht.' Met zijn hand wrijft hij over zijn borst. 'Het is hier benauwd.' 'Nee,' zeg ik, 'dit blik blijft op slot. En kleed je aan. Ik wil geen verkoudheid op mijn geweten hebben.'

'Mijn medicijnen, ik heb op tijd mijn medicijnen nodig, je hebt toch gehoord wat de hoofdzuster zei?'

'Volgens die zuster van je, ben je een zielig geval, een levend wrak. Wees maar niet bang hoor, dat zei ze niet letterlijk. Maar ze was maar wat blij om van je af te zijn, dan hoefde ze zelf niet meer het grofvuil te bellen.'

'Zonder medicijnen heb je niets aan me. En ik mag er geen alcohol bij drinken', voegt hij er vlug aan toe.

Zijn stem klinkt nu opeens een stuk minder breekbaar, alsof hij ervan overtuigd is dat hij de macht naar zich toe heeft getrokken. Van het haakje grijp ik een theedoek en spreid deze uit op het aanrechtblad. Het blauwe medicijndoosje haal ik uit mijn zak en schud ik er boven leeg. Pillen in allerlei vormen en kleuren. Het is alsof ik weer een klein jochie ben dat aan het eind van een avond Sint Maarten lopen zijn snoepopbrengst bewondert.

De punten van de doek vouw ik nauwkeurig naar elkaar toe. Van het gasstel pak ik een koekenpan en ram die drie keer, zo hard als ik kan, op het doek. De caravan trilt. Op dit soort momenten vrees ik het meest dat ik mijn pa zal worden. Aan de nu scheve steel zet ik de pan terug op het gasstel. Het gruis laat ik in een klein glazen schaalje glijden waarvan ik me voorstel dat je die 's avonds vult met pinda's uit de campingwinkel en in

kleine handjes leeg schraapt onder een potje kaarten. Ik heb pinda's. In het linker onderkastje ligt een zak gezouten en een zak ongezouten. En er is meer. Veel meer. Ik heb zeker voor een week aan eten en drinken ingeslagen. Weet ik veel hoe lang dit gaat duren.

De laatste keer dat ik kampeerde zal die keer geweest zijn dat die oranje verkleurde polaroid gemaakt is. Ik zal een jaar of drie geweest zijn. We leken gelukkig. Voor pa ons in de steek liet, leken we een normaal gezin.

Steeds vaker gaan mijn angst en rancune samen met het verlangen naar een tijd die ik misschien wel gekend heb, maar me niets meer van kan herinneren. Mijn eerste leven. Een tijd, stel ik me zo voor, waarin ik kon geloven in de bescherming die me geboden werd, een intuïtie kon ontwikkelen voor goed en slecht en mezelf sociaal kon ontwikkelen.

Op die foto staan mijn ouders zo'n twee meter uit elkaar, met ons ertussen. Was hun liefde mogelijk al niet meer dan een charade? Een toneelstuk voor de kinderen? Zijn die vervaagde glimlachen op die polaroid wel geloofwaardig? Doet het ertoe? Ik weet alleen dat ik steeds meer verlang naar alles dat bij die periode hoort: het handje vasthouden, de aai door het haar, het verhaal voor het slapen gaan.

Het verlangen naar jeugdigheid neemt toe naarmate je ouder wordt, zeggen ze. Het verlangen naar een moeder die je broodje dik met boter besmeert en overgiet met chocolade- of gekleurde hagelslag heeft in ieder geval mede bepaald wat ik heb ingekocht.

Pa schraapt zijn keel. 'Goed, goed dan. Ik zal je vertellen wat je wil weten. Waar wil je dat ik begin?'

'Vanaf je jeugd. Hoe was je als kleine jongen? Hoe ging je met je ouders om? Had je vrienden?'

Hij knikt en stopt zijn wijsvinger in zijn mond. Glanzend van het spuug haalt hij hem weer naar buiten en veegt hem door de pindaschaal. Hij houdt zijn vinger vol pillengruis voor zijn gezicht en staart er met toegeknepen ogen naar.

'Er moet hier ergens een zetpil tussen zitten.'

Het begin van het begin

'Tweeënvijftig centimeter, acht pond en ik huilde onmiddellijk',
somt pa zakelijk op.

'Een dikkerd dus?'

Hij grijnst. 'Ik was misschien geen kleine, maar jij ...'

Hij maakt zijn zin niet af, maar blaast zijn wangen vol lucht
waardoor zijn gezicht rood aanloopt en zijn ogen uitpuilen.

Ik haal mijn schouders op. 'We zouden het over jou hebben.'

'Goed. Als je iets over mij wil weten, kan ik je het beste iets
over mijn ouders vertellen. Heb je je grootouders nog weleens
gezien?'

Ik schud mijn hoofd.

'Dat verbaast me niets. Maar goed. Mijn vader was Sebastiaan
Walbertus Klaver. Je bent naar hem vernoemd, Seb. Je opa was
handelaar in onroerend goed. Na de oorlog ging hij op zoek
naar families die werkelijk niets meer hadden dan grond en de
restanten van hun huis die daar nog op stonden. Die restanten
nam hij als zogenaamde vriendendienst over, zodat zij ze niet
zelf meer hoefden te verwijderen, en verkocht hij in
bulkvoorraden door. Dagen was hij van huis. Hij maakte met
gemak tachtig uur in de week. Tijd om het vele geld dat hij
verdiende uit te geven had hij niet.'

'Een klootzak dus?'

Pa haalt zijn schouders op. 'Er zat geen kwaad in hem, maar ook
niets goeds. Een solide brein en een bevroren hart. Een neus
voor zaken is een neus voor ellende. En die mensen konden van
dat beetje geld ergens wat huren. Zo praatte hij dat goed in ieder
geval.'

Ik kan de gedachte dat ik vernoemd ben naar mijn opa niet
loslaten. Alsof de naamverbintenis voor veel meer, tot nu toe
onbekende, connecties staat.

'Jullie hebben me dus vernoemd naar een klootzak?'

'Het was een idee van je moeder. Een poging om ze bij ons
leven te betrekken. Ze vond het

belangrijk voor jullie om een opa en oma te hebben. Haar beide
ouders kwamen om het leven bij een verkeersongeval, vlak
voor Anna's geboorte. Een spookrijder. Vreselijk. Lieve mensen.

Alle twee. Verbrijzeld, opengereten en doodgebloed voor de ambulance ter plekke was. Je moeder was er kapot van. Ze had zich nooit zo gelukkig en verdrietig ineen gevoeld als na de bevalling. Jullie hebben van haar verdriet nooit iets gemerkt. Daar deed ze alles aan. Ze wilde dat jullie net zoveel liefde zouden ontvangen als zij zelf gekregen had van haar ouders. Je moeder hoopte intens dat jullie hetzelfde smelteffect op mijn ouders zouden hebben als op andere mensen.'

Een smelteffect. Zolang als ik me kan herinneren heb ik al een effect van afkeer op mensen. Buiten de vampierenkinderen om dan. Mensen kijken weg wanneer ze in dezelfde ruimte zijn als mij, lopen om wanneer mogelijk. Als ik ze aanspreek of ze gedwongen zijn me aan te spreken, zie ik ze aan hun kleding plukken, een voet in de richting van de deur zetten. Soms lees ik paniek in hun ogen, en hoewel me dat vaak verdriet doet, jullie kennen me niet eens, geeft het me een enkele keer een gevoel van ongelooflijke macht. Dan denk ik aan pa.

'Ma's plannetje was dus mislukt? Waarom moesten ze ons niet?' Pa staart naar zijn ineengeslagen handen. Zijn duimen wrijft hij over elkaar. Zijn stem klinkt zwak als hij over zijn ouders praat, als een kind dat verplicht wordt zijn excuses te maken.

'Er zijn mensen die het leven najagen, anderen zijn slechts op de vlucht voor het leven dat ze niet willen hebben.'

Ik kijk hem vragend aan.

'Wij ontspoorde het leven dat je grootouders wilden leven. Ze kwamen wel op visite hoor, maar ze verstijfden. Het was alsof ze midden in de nacht een gevaarlijke buurt binnenliepen. Een aangereikte tekening was als een gericht wapen met de vraag om geld of het leven.'

'Ze waren bang van ons?'

'Mogelijk waren ze banger van het grootouderschap dan van jullie.'

'Heb jij ze een reden gegeven voor die angst? Ik bedoel, heb je ze het als kind zo lastig gemaakt dat die angst die jij ze gaf weer terugkeerde bij onze geboortes?'

'Ik geloof niet dat ik het ze als kleine jongen erg lastig heb gemaakt. Vanaf het moment dat ik mijn eerste stappen kon zetten, lieten ze me lopen. We woonden in een groot landhuis.'

De tijd die ik niet op school zat, bracht ik in de tuin door. Een pracht van een tuin met een oppervlakte van achthonderd vierkante meter. Een wit grindpad slingerde tussen hoge hagen, vlinderstruiken, rozenbedden en siervijvers. Een schitterend decor van mijn verder fletse jonge jaren.'

Pa masseert zijn slaap met zijn wijsvinger, alsof hij de herinneringen los wrijft.

'Ik heb ooit mieren verbrand onder een vergrootglas. Dat is denk ik het meest kwalijke dat ik als kind gedaan heb. Zeker drie weken heb ik met een schuldgevoel rondgelopen. 's Nachts zag ik hun kriewelende lichamen weer voor me.'

Ik schiet overeind en draai me van hem weg. Mijn tanden zet ik in mijn hand. Ik pak het glas wodka van tafel en neem een flinke slok, die brandt achter mijn ogen. Hij manipuleert me en ik laat het toe. Nu al lijkt hij niet meer op die oude, kwetsbare man in zijn kamertje van verzorgingstehuis De Gouden Horizon. Pa is sterker dan zijn omhulsel doet vermoeden. Met het glas in mijn vuist geklemd gebaar ik hem verder te gaan. Ik blijf staan en kijk op hem neer als een kat op de muis tussen zijn voorpoten. Mijn poot stevig op zijn staart. Het moet duidelijk zijn wie hier de baas is.

'Mijn moeder, jouw oma, heette Grite Maria Wolbers. Een kleine, nerveuze vrouw die constant in zichzelf sprak. Ze was zo diep in zichzelf gekeerd, dat ze de weg naar buiten, naar mijn wereld, niet meer vond. Bovendien werd ze teveel opgeslokt door haar schoonmaakdwang. Dat grote landhuis moet een hel voor haar geweest zijn. Een dag tijd was in haar ogen niet genoeg om het aan kant te krijgen. Het was niet nodig. Zij was nog de enige die door die vele kamers en gangen liep; nagejaagd door haar eigen obsessie. De enige kamers die ik betrad, waren de keuken en mijn slaapkamer. Voor mijn vader was dat niet veel anders.'

'Hoe vaak zagen we ze?'

'Een paar keer per jaar. De verjaardagen sloegen ze nooit over. Vader hield zich nu eenmaal aan de afspraken in zijn agenda. Moeder kwam mee. Vader was nog de enige naar wie ze luisterde. Zelfs als ze in zichzelf praatte, leken haar eigen woorden langs haar heen te gaan.'

'Tien jaar geleden,' antwoordt hij op een vraag die ik niet gesteld heb, 'in dezelfde nacht, lepeltje lepeltje in het tweepersoons bed. De notaris liet me een kopie van de rouwadvertentie zien.'

'Notaris?'

'Denk je dat het niet schrappen van je kind uit de erfenis een teken van liefde kan zijn?'

Ik ga weer zitten. Pa neemt de tijd om bij te komen. Zijn mond blijft op een kier staan alsof hij alles dat hij zojuist heeft vertelt, nog niet definitief wil maken. Ik laat hem nog even dwalen in die grote tuin tussen lieveheersbeestjes en vlinders.

Knakworstjes & Adoptieouders

Zijn stem, zijn blik, zelfs zijn ademhaling maakt me misselijk. Ik moet zo nu en dan opstaan om het contact te verbreken. Ik sta weer in de keuken en stel me zo voor dat ma hier vroeger knakworstjes opwarmde voor mijn zus en mij. We staan ieder aan een kant van haar en wachten ongeduldig op het moment dat de belletjes boven komen drijven.

'Pas op dat ze niet te hard gaan jongens, dan scheuren ze.'

Mijn zus heet Anna. Ze was twee jaar ouder dan ik. Verder weet ik niets. Soms denk ik dat ik compleet iemand anders zou zijn, een beter mens vooral, als ik – al was het maar één keer per jaar – nog knakworstjes zou eten met mijn zus en ma.

Ook bij wodka moet gegeten worden. Ik open een pak Melba toast, pak een stuk brie uit de koelbox en leg het op zo'n wit, plastic wegwerpbordje. Om er zeker van te zijn dat pa beseft dat dit meer is dan een leuk tripje, til ik mijn houthakkersblouse iets omhoog, en laat hem mijn stiletto zien. Zijn adamsappel zakt en schiet weer terug.

Ik zet het bord voor zijn neus en duw het mes met de bolle punt in de zachte homp brie. Pa kijkt naar het plafond, dat het dreigende geluid versterkt van de neerslaande regen. Het is één uur 's middags maar de samengepakte wolken laten zó weinig licht door dat het lijkt of de avond al is aangebroken.

'Eet iets, pa, we zitten hier nog wel even.'

Hij laat zijn handen voor zich op tafel liggen. Ze zijn rimpelig,

liggen los in het vel en worden doorkruist door blauwe aderen. De bovenste twee kootjes van zijn ringvinger staan scheef en lijken gebroken te zijn geweest. Zijn ogen hebben dezelfde kleur als die van mij en doen denken aan een herfststorm die door een bladerendek raast. Er huist niet, zoals in mijn nachtmerries, het kwaad in. Daar nemen zijn pupillen, als grote zwarte gaten, het grootste deel van zijn ogen in beslag.

We staren elkaar secondenlang aan en proberen meer van onszelf in de ander te ontdekken: de strakke kaaklijn, de grote, hoekige neus. Zijn lippen zijn een verschrompelde versie van de mijne. We kijken elkaar diep in de ogen. Ik hoop dat onze zielen elkaar passeren als volslagen onbekenden.

Ik schuif het bord naar hem toe. 'Eet godverdomme wat brie.' Pa neemt de brok in zijn hand en wijst me er mee aan. Een diepe denkrimpel verschijnt in zijn voorhoofd.

'Wie heeft je opgevoed, je tante zeker?'

'Nee. Ik kan me geen tante herinneren. Ik heb nooit meer een familielid gezien. Jij bent het eerste fossiel dat ik terugvind uit dat tijdperk.'

Tussen zijn vingers brokkelt hij een stukje brie af en duwt dat met zijn duim op een toastje. Ik heb de neiging hetzelfde te doen en onze vingerafdrukken te vergelijken. Pa houdt het toastje omhoog.

'Jij ook?'

Ik knik.

'Ik ben in een internaat geplaatst. Daar heb ik een jaar gezeten. Toen werd ik geadopteerd.'

'Hoe was dat?'

Denkt hij nu echt dat ik niet weet dat dit hele interesstoneelstuk is bedoeld om tijd te rekken. Tijd om een uitweg te vinden uit de Kwikstaart. Het maakt mij niet uit hoor; ik heb de tijd. Als mijn antwoorden de kruipolie zijn voor dit gesprek, dan wil ik best enkele van zijn vragen beantwoorden. Als hij maar weet dat ik hier de leiding heb.

'Van het internaat kan ik me niet veel herinneren. Ik zat veel op mijn kamer, sprak niet met anderen. We moesten bidden voor het eten.'

Het zijn beelden die smelten voor ik ze scherp krijg. Pa kucht

diep in zijn vuist en vervolgt zijn verhoor.

En je adoptieouders, kon je het daarmee vinden? Wat was je pleegmoeder voor iemand?

Hier moet ik even over nadenken. Het is een vraag die ik nooit aan mezelf gesteld heb. Ze was er gewoon. Niets bijzonders.

'Ze was een aantal jaren jonger dan jij en ma, kon zelf geen kinderen krijgen. Ze liep één keer per maand collecte voor een of ander goed doel, gaf drie uur handarbeid op een katholieke basisschool - niet de mijne goddank - nam lessen bloemschikken en zat in het oranjecomité.'

'Hield ze van je?'

Dit voelt als een strikvraag. Ik weet zeker dat ze van me wilde houden. Misschien wilde ze het wel zo graag dat ze er in is gaan geloven. Makkelijk heb ik het haar zeker niet gemaakt.

'Ze sneed mijn boterhammen altijd in acht kleine driehoekjes, kuste mijn voorhoofd voor het slapen gaan.'

'En je pleegvader, had je daar een band mee?'

'Nee. Hij wilde met me knuffelen, ik bleef me verzetten. Hij wilde met me voetballen, ik bleef, zonder een bal geraakt te hebben, in het gras liggen. Ook zijn dekbedindoctrinatie ging verloren aan me. Pas maanden later ontdekte dat het rood-wit op het dekbed dat hij voor me kocht voor Ajax stond. Ik wilde er niets van weten. Wanneer hij vroeg hoe mijn schooldag was, haalde ik mijn schouders op. Hij gaf het op. Hij gaf mij op.'

'Noemde je hém ook pa?'

'Nee, het woord pa was een soort scheldwoord voor me geworden. Ik had niets met die man maar dat verdiende hij ook weer niet.'

'Je noemt mij pa.'

'Je bent mijn pa.'

Hij volgt met zijn vinger de hoekige curve van zijn neus en kijkt me schuin aan.

'Ze klinken me als aardige mensen. Waarom hield je niet van ze?'

'Het toeval. Het toeval drong ze aan me op. Ik werd aan ze toegewezen omdat ze op minder dan twintig kilometer afstand woonden. Zij waren de meest praktische oplossing. Liefde is zeldzaam, bijzonder, niet iets dat je kunt forceren uit praktische

overwegingen.'

'Nee, Seb. Onzin. Liefde overkomt je en is niet af te wenden.

Ook niet als het voort komt uit een vooropgezet plan.'

Het woord, liefde, uit pa's mond maakt me misselijk. Er vormt

zich een slijmprop achter in mijn keel. Ik slik het weg en zeg:

'Nee. Alles dat groeit is te stoppen. Liefde ook. Zolang als ik me

kan herinneren is alles een keuze. Iedere keuze met een

mogelijk verschrikkelijk gevolg. Iedere beslissing maak ik op

de rand van de afgrond. Dat is de reden dat ik er zo weinig

mogelijk maak.'

Met een zucht schudt hij zijn hoofd.

'Een leven zonder beslissingen, waar leidt dat toe?'

'Naar het begin, pa. Terug naar start.'

Ik pak mijn portemonnee uit mijn broekzak. Trek de polaroid

eruit en sla hem op tafel. Met één vinger schuift hij het

voorzichtig naar zich toe, alsof het elk moment kan exploderen,

en vouwt het dan open. Hij brengt het tot vlak voor zijn gezicht.

Met toegeknepen ogen staart hij het verleden in. Zijn blik gaat

van de foto naar mij en weer terug, gaat de caravan rond, op

zoek naar herkenningspunten.

Hij pakt zijn glas op en lijkt een slok te willen nemen. Het blijft

hangen tegen zijn onderlip. Zelfs de regen, die steeds

furieuzer tegen het dak en de zijwand van de caravan slaat, leidt

pa niet af van de foto. Minuten waarin de wind ons wil

oppakken en wegwerpen als schroot. Praten is onmogelijk.

Samen turen we naar de foto tussen ons in. Pa wrijft in zijn

ogen. Geen ziel, geen tranen. Uiteindelijk doet het weer wat ik

zou willen: het raast uit tot het een diepe kalmte vindt. Ik

probeer er in mee te gaan, negeer de donder in mij en breng het

toastje met pa's vingerafdruk naar mijn mond. De punt stoot

tegen mijn voortanden. Ik voel het breken, de zwaartekracht op

de brie werken. Vlug plaats ik mijn hand onder mijn kin. Het is

te laat. Ik hoor iets in mijn wodka plonzen, kijk naar beneden en

zie een witte brok drijven. Een stuk toast zwelt tot pap. Ik sta op

en neem onze glazen van tafel.

'Jij ook een kop koffie?'

Koffietijd

Het stoort me. Iets heeft me wijs gemaakt dat ik het recht heb dit wapen te dragen in pa's aanwezigheid. Hij verdient niet beter, dat staat vast, maar alleen klootzakken zwaaien met wapens, en dit hele plan is er juist op gericht dat ik geen klootzak word. Als het niet te laat is om mijn genen nog voor de gek te houden tenminste.

Ik haal de sloten van de deur en duw hem open met mijn schouder. De stiletto werp ik tien meter verder in het hoge gras. Water spat op. De zon slaat inmiddels de eerste gaten in het grijze wolkendek. In De Gouden Horizon zal het inmiddels ook wel tijd zijn voor koffie. Koffie met koek. Koffie met bezoek. Ik stel me voor hoe pa achter blijft op zijn kamertje, terwijl de rest van de bewoners in de ontmoetingsruimte plaatsneemt en, onder het genot van een kop fairtrade koffie met een krakeling, de familie de laatste roddels over het personeel en de overige bewoners influisteren. Natuurlijk is er zo'n zuster die pa dan toch nog zijn krakeling komt brengen. De enige aandacht die hij nog krijgt, wordt per incasso afgeschreven.

'Weet u zeker dat u niet gezellig even mee wil, Meneer Klaver?'

Ze kijkt op haar horloge en geeft mijn vader een knipoog.

'Dan nemen we er een lekkere borrel bij.'

Hij zou zich laten behandelen als een klein ziek kind. Als een slachtoffer, in de steek gelaten door zijn familie. Ze hebben geen flauw benul. Hij is degene die ons in de steek heeft gelaten. Misschien heeft hij er al die jaren wel naar gehunkerd dat er iemand verhaal bij hem kwam halen. Aandacht, desnoods negatief. Ieder verwijt voelt voor hem als een handreiking. Ieder scheldwoord nadert een omhelzing.

De fluitketel roept me. Alsof ik zolang mogelijk van plan ben onder water te blijven, neem ik een diepe teug lucht en trek de deur weer achter me dicht.

Ik schuif twee plastic bekertjes in elkaar, draai de dop van de pot oploskoffie los en scheur de onderliggende folie los met mijn tanden. Op de gok schud ik wat korrels in een beertje. Het kokende water giet ik erover. In iedere beertje stop ik een

roerstaafje. Bij iedere handeling verwacht ik commentaar van pa, maar hij blijft naar de polaroid staren terwijl hij zijn voeten probeert warm te wrijven. Zijn pantoffels zitten nog onder het elastieken net geklemd achterop de rugleuning van zijn rolstoel. Ze zullen, net als de krant die ik van zijn kamer meenam, doorweekt zijn.

Ik zet de koffie voor ons neer en leg de brie terug in de koelbox. Het bord met het toastje zet ik in de rechter bovenkast. Voor later. Ik open een pak spritsen, trek er twee uit en leg ze op een nieuw wegwerpbordje. Pa haalt een grasspriet tussen zijn tenen vandaan en plaatst hem op tafel naast de polaroid.

'Ongelooflijk', mompelt hij. 'Is dit echt dezelfde?'

Ik haal mijn schouders op. 'Dat zou jij moeten weten. Als er iets echt is aan dat plaatje, aan het geluk dat we daar uitstralen, zou het je moeten zijn bijgebleven.'

Pa zucht. 'Mijn geheugen is niet meer wat het was.'

'Vast. Weet je nog wel hoe je je koffie drinkt?'

'Je moet me geloven, Seb.'

Ik zet mijn tanden in mijn onderlip en tel tot drie. 'Ik ... moet ... niets.'

'Heb je melk?'

Melk, dan kun je net zo goed in je koffie spugen. 'Natuurlijk heb ik melk. Ergens. Wacht even.'

Om beurten open ik de kastjes en lades en staar de voorraad in.

'Je moeder,' zegt pa, excuserend, 'die dronk haar koffie zwart.'

In het laatste kastje, verscholen achter een pak macaroni, vind ik ze. Ik scheur zes kuipjes af en werp ze op tafel. Hij zal ze nodig hebben, de zwarte oppervlakte laat geen millimeter zicht door. Ik pak de polaroid op, klem hem tussen het halfvergane raamrubber, en blaas de grasspriet van tafel.

'Zo, waar waren we?'

'Je grootouders.'

'Ja. Dat waren eikels, nu zijn ze dood. Hoe was je op school?'

Hij haalt zijn hand door zijn uitdunnende haar. Zijn schedel is bezet met levertvlekken, als een oceaan vol met kleine onbewoonde eilandjes. Ik onderdruk de neiging om mijn vingers ook door mijn haren te laten gaan, op verkenning door onontgonnen gebied.

'Ongemakkelijk', zegt hij. Zo voelde het leven binnen de schoolmuren. Op het schoolplein was het niet veel anders. Door al die eenzame uren in de tuin was ik gewoon veel beter met dieren dan met mensen.'

'Die dieren die je in de fik stak, bedoel je?'

Pa kijkt me strak aan, lijkt hier iets op te willen zeggen, maar steekt een sprits in zijn mond voor de woorden hem kunnen ontglippen. Zijn onderkaak beweegt heen en weer als van een lama die spuw opwekt. De koek knarst tussen zijn tanden. Tegelijkertijd pakken we onze bekertjes op en nemen een slok van onze koffie. Zoals ik al dacht: iets aan de sterke kant. Pa geeft een klein knikje, als teken dat hij klaar is om verder te spreken, maar misschien ook wel als goedkeurend gebaar richting de koffie. De eerste woorden die hij spreekt gaan door een filter van kruimels en speeksel.

'Mmm ... ik ... ik was veel op mezelf op school.'

Hij slikt en veegt zijn mond af met rugzijde van zijn hand.

'Er waren altijd wel één of twee klasgenoten met wie ik het kon vinden, maar echt vrienden kon je ze niet noemen.'

'Werd je gepest?'

'Alleen met mijn bril.'

Ik projecteer een aantal monturen op zijn gezicht, niet een staat er.

'Hoe reageerde je daarop?'

'Ach, ik haalde mijn schouders op. Ik droeg een bril. Joods ben ik nog nooit geweest.'

Ik vraag me af of hij een grap maakt. Zijn gezicht verradt niets. Het blijft liggen in dezelfde oude plooiën.

'Heeft dat pesten lang geduurd?'

'Een jaar. Een heel schooljaar.'

'Wat heb je er tegen gedaan?'

'Mijn bril in het water gegooid. Met mijn armen om mijn knieën heen geslagen bleef ik aan de rand van de visvijver zitten. Ik dacht dat dat ding nooit zou zinken.'

'En hielp het?'

Hij haalt zijn schouders op. 'Ze raakten verveeld met me denk ik.'

'Had je buiten het sociale vlak om, veel problemen op school?'

'Voor ieder vak haalde ik een krappe voldoende. Zo ging het vanaf de basisschool tot mijn laatste studie. Niet afgemaakt trouwens die laatste. In de eerste week van de laatste van vier studiejaar ben ik gestopt.'

'Tijdverspilling dus?'

Voor iemand die geen studie heeft afgemaakt klink ik misschien iets te streng. Pa antwoordt niet. Zijn ogen staan glazig. Hij lijkt een ontmoeting te hebben met een schim uit het verleden, waaronder hij niet gestoord wil worden. Op zijn gezicht ontstaat een kleine glimlach. Rond zijn mondhoeken staan, valt me nu pas op, opvallend weinig rimpels in vergelijking met de rest van zijn gezicht. Alsof ze langer in de verpakking zijn blijven zitten.

Ik knip met mijn vingers. 'Wakker worden pa.'

Zijn oogleden flikkeren als de vleugels van een mot. De glimlach blijft.

'Het was zeker geen verspilde tijd, Seb. Het waren de jaren waarin ik je moeder heb ontmoet.'

Het jongetje in de prinsessenjurk

Pa werd dus gepest als jongetje. Een jaar lang. Hoe strak ons DNA ons bindt weet ik niet, maar die prille periode van ons leven vertoont gelijkenis. Pa was zwijgzaam, bracht veel tijd door in de tuin. Ik kwam net van het internaat, waar ik nooit meer dan twee woorden sprak en zoveel mogelijk tijd op mijn kamertje doorbracht.

Pas toen ik ongeveer een maand bij mijn adoptieouders inwoonde begon ik weer te praten. Ik denk dat ik de overdreven aandacht van ze zat was. Ze probeerden mijn aandacht er uit te trekken met lieve woorden en blij gedrag. Woorden, zo kwam ik tot de ontdekking, kunnen een gesprek bondiger maken dan zwijgen.

Toen ik eenmaal sprak kon ik weer tijd voor mezelf inruimen. Ik kon me weer terugtrekken op mijn slaapkamer zonder dat ze constant aan de deur stonden om te vragen of het wel goed met me ging. Ik speelde met het vele speelgoed dat ze voor me kochten. Ik zei dat het goed met me ging, dus het ging goed met

me. Naïevelingen. Maar het was niet alleen om ze om de tuin te leiden, ik wilde ook een ander leven. Een normaal leven. En heel misschien, zo dacht ik toen, word je als je maar lang genoeg normaal doet, vanzelf wel normaal. Dus ik praatte. Als ze vroegen of ik het naar mijn zin had, zei ik, ja. Wanneer ze me vroegen of ze me een verhaaltje moesten voorlezen voor het slapengaan, zei ik, nee.

Het praten was een nieuw begin dat ik door wilde zetten op mijn nieuwe basisschool. Ik wilde vrienden maken, spelen, het verleden loslaten, normaal zijn. Ik kan me die eerste dag nog levend herinneren op De Springveer. Aan de hand van mijn adoptieouders werd ik de klas ingeleid. Ik wist niet hoe snel ik ze los moest laten.

Mijn adoptieouders maakten een praatje met meester Drillenburg op de gang. Ik zie me nog staan midden in de klas, een verkleedzak aan mijn voeten. Kiki staat tegenover me. Bewegen doe ik niet. Haar orders zijn duidelijk: 'Mond dicht, blijven staan, werk mee.'

Ze trekt de bivakmuts ver over mijn hoofd waardoor mijn jukbeenderen door de ooggaten naar buiten turen. De wol plakt tegen mijn lippen. Ik adem, proef de muffe geur. Gehaast draai en trek ik aan de stof tot mijn mond en ogen een uitgang vinden. Het eerste dat ik zie is haar vlakke hand die me in het gezicht raakt. Mijn neus en voorhoofd tintelen. 'Stil blijven staan.'

Kiki kijkt intussen in de verkleedzak die tussen ons in ligt. Een roze pruik werpt ze opzij, daar voelt ze zich op vijfjarige leeftijd al te oud voor. De andere kinderen lijken niet geïnteresseerd in de zak. Die rennen gillend om ons heen, of wachten stilletjes achter hun houten bureaus, in de hoop dat deze dag zo snel mogelijk voorbij zal gaan om weer opgehaald te worden door hun pa of ma.

Het rumoer valt stil wanneer de deur opengaat. Er klinkt een bijna dierlijk geschraap van de keel. Iedereen haast zich naar zijn plaats. Er klinkt het schuiven van stoelen.

Meester Drillenburg overziet zijn klas vanuit de deuropening met samengeknepen ogen. Onder zijn rode snor rust zijn mond als een aangereden egel in de brandende zon. Alleen ik sta nog;

midden in de klas, een prinsessenjurk aan, en een bivakmuts op die donkerrood kleurt rond mijn neus. Meester Drillenburg negeert me.

'Ik weet dat jullie opgewonden zijn omdat dit jullie eerste dag is. Maar wat mij betreft ligt de tijd van spelen achter jullie. Handen op tafel. Rechtop zitten. Jullie hangen hier niet te drogen. Tijd dat jullie over je toekomst na gaan denken. Is er al iemand die een beetje fatsoenlijk kan schrijven of lezen?'

Langzaam, heel langzaam, brengt ik mijn hand omhoog. Ma zal het me geleerd hebben. Ik kan het me niet meer herinneren, maar vanuit de leeskamer op het Oranje Internaat smokkelde ik soms al een boek mee naar mijn kamer. Al met enkele begrepen woorden vormde ik een wereld die mooier dan de mijne was. In een rechte lijn loopt meester Drillenburg op me af. Hij slaat zijn arm om mijn prinsessenjurk en tilt me over zijn schouder. Zijn warme adem ruikt naar koffie en sigaren en hangt als een mist om mijn gezicht. Zijn schouder drukt in mijn buik. Een greep die ik later als de brandweergreep zal leren kennen. Op de gang zet hij me neer, tussen jassen aan haakjes, tegenover het raam van het lokaal ernaast. Zonder op te kijken, weet ik dat alle ogen op me gericht zijn. Ook die van Kiki.

Daar sta ik dan: het jongetje in de prinsessenjurk. Mijn arme slap langs mijn sprietige lichaam. Ik durf de bivakmuts niet van mijn hoofd af te trekken. Ik durf me niet eens te bewegen. De tijd gaat tergend langzaam voorbij en al de zin die ik had om op deze school fris te starten is verdwenen.

Ik schrik op wanneer meester Drillenburg me tientallen minuten later binnenroept. De les zal afgelopen zijn. Hij duwt me naar binnen. Net over de drempel trekt hij de muts van mijn hoofd. Het bloed rond mijn neus is gestold en plakt aan de wol. Ik voel aan mijn lippen en neus om te kijken of er geen vel is meegekomen. Ik huil niet, denk ik mezelf moed in. Ik huil niet. Meester Drillenburg is minder onder de indruk.

'Zo, en die jurk ruim je op. En rap. Kijken wat jullie van aardrijkskunde bakken. Rap, zei ik.'

Meester Drillenburg is een lul. Maar niet van het niveau van mijn vader. Dat is waarom ik weet dat ik hem kan hebben. Hij

kan me niets wezenlijks maken. Zes jaar oud en ik sta nu al boven deze man. Een constatering die me een glimlach bezorgt. In de tijd die volgt, probeer ik zo min mogelijk op te vallen. Mijn nieuwe leven stel ik uit. Ik ga zo snel mogelijk zitten – zonder te rennen –, steek nooit mijn vinger op en verlaat nooit als eerst of laatst het klaslokaal. In de pauzes schuil ik achter het fietsenhok tot de schoolbel gaat. Even denk ik dat het me gelukt is, dat ik onzichtbaar ben geworden, tot er drie jaar later in een les over sterrenkunde een papierprop tegen mijn slaap aanvliegt. Ik vouw het open en strijk het recht met mijn ellenboog. Sierlijke krullen van gelijke grootte, en hartjes op i en de j.

"Wij hebben verkering. Xxx Kiki."

Ik kijk haar niet aan, vouw het briefje keurig op en stopte het diep weg in mijn broekzak. In de pauze zoekt ze me op achter het fietsenhok. Ze pakt mijn hand beet. Haar duim drukt zich zachtjes in mijn bezwete handpalm. Zij zet de eerste passen tot onze armen gestrekt, als een verlengstuk van elkaar, in de lucht hangen. Ik volg haar. Zij maakt die keuze voor me. Samen lopen we naar het midden van het schoolplein. Daar blijven we, hand in hand, stilstaan. Andere kinderen rennen om ons heen. We zijn het oog van de storm. Tot de bel gaat.

Ik schrik op van pa die met platte hand tegen de zijwand van de Kwikstaart aan slaat.

'Ik weet het weer. Die foto. Die vakantie.'

Vragend kijk ik hem aan. Hij houdt een belerende vinger omhoog, die als een dirigeerstok het ritme van zijn woorden aangeeft.

'Camping Zeezucht, september, 1981. Onze eerste gezinsvakantie. Dat is waarom hij me zo bekend voor kwam. Het was een huurcaravan.'

Het stelt me teleur. Ik had het gevoel dat de band met deze caravan belangrijker was geweest. Dat het meer was dan zomaar een los draadje. Pa lijkt meer onder de indruk. Hij knijpt zijn ogen net zo toe dat al het huidige verdwijnt en alleen de wereld van 1981 overblijft.

'Hoe je het geflikt hebt weet ik niet. Net zo min als ik weet wat je van plan bent. Maar dit heb je knap geregeld.'

Het is het eerste compliment dat ik van pa krijg. Buiten diegene die uit mijn geheugen gewist zijn natuurlijk. Het raakt me. Hard. Ongelooflijk hard. Ik zie zwarte vlekken en kan amper ademen. Ik haat hem. Nu nog meer dan anders.

Gesputter

'Niet doen, Seb, als je ze dood trapt, laten ze hun eitjes los.'
Het eerste vaderlijke advies in mijn tweede leven is gebaseerd op kul. Volgens Kiki worden dit soort verhalen blind overgenomen omdat ze zo beeldend zijn. Ze gaan net zo vaak de wereld rond tot ze voor waar worden genomen. Volgens haar is het beste voorbeeld het verhaal van een vrouw in Amerika die na een regenachtige wandeling haar hondje een aantal minuten in de magnetron stopt om op te drogen. Het beest ontploft. En ook ik kende dit verhaal en zag de ingewanden al langs het glazen deurtje naar beneden glijden. Niet waar dus. Kiki wist dat soort dingen. Dat was in ieder geval de waarheid die ik wilde geloven.

'Ik dood niet.'

Ik verwijder de twee slotjes van de deur en open deze met een schouderduw. Weer is er die frisse lucht die dreigender aanvoelt dan de zware, mufte geur hierbinnen. De zon lijkt het nu definitief gewonnen te hebben. Het grijze wolkendek niets dan lukrake penseelstreken. Het hoge gras is bezet met miljoenen kleine lichtjes. Met een laatste schoenveeg geef ik de kakkerlak terug aan de natuur. Vlug trek ik de deur weer achter me dicht.

Als ik pa aankijk, zie ik dat hij binnen vijf seconden, drie keer van zithouding verandert. Dat mag een godswonder heten met dat gammele lijf van hem. Al kan ik me niet voorstellen dat pa hoog op de lijst staat voor goddelijke gunsten.

'Pa, is er iets?'

Hij kijkt om zich heen. 'Is er hier misschien ook een toilet?'

Ik zucht diep. 'Was er hier tweeëndertig jaar terug een toilet?'

Met zijn vingers wrijft hij over zijn kin en ingevallen wangen, en mompelt: 'Natuurlijk. Dat zal ook wel zo zijn, ja.'

Stokkerig schuift hij zichzelf naar de hoek van de bank. Ik wijs

naar de blankhouten deur aan de rechterkant. Midden op de deur is een kledinghaak bevestigd, waaraan ooit alle jassen van ons gezin hingen. De zakken van Anna en mij gevuld met lege snoeppapiertjes. In de binnenzak van pa, zijn portemonnee met daarin zijn rijbewijs, zijn lidmaatschapskaart van de ANWB en altijd een kwartje om ergens te kunnen bellen in geval van nood. In een van ma's zakken een pakje zakdoeken voor het geval een van ons een snotneus kreeg, of om na het eten onze mondhoeken mee schoon te vegen.

Pa kucht. 'Seb, zou je me een handje kunnen helpen?'

'Oh, nee. Denk maar niet dat ik je lul ga vasthouden. Ik ben niet de zuster.'

'Nee, maak je geen zorgen,' haast hij zich, met een stem waarin zowel schaamte als irritatie in doorklinkt, 'dat red ik zelf wel.' Hij lijkt tot tien te tellen en iets van zijn kalmte te hervinden. 'Ik kan een helpende hand gebruiken bij het overeind komen en om me op de bril te laten zakken. Dat is alles wat ik van je vraag.'

Als hij denkt dat hij in de positie is om mij een schuldgevoel te bezorgen is hij nog achterlijker dan ik al dacht. Maar goed, ik kan hem maar beter helpen voor de hele caravan straks volhangt met de penetrante lucht van bejaardenzeik.

'Zeg maar wat ik kan doen.'

Opluchting verschijnt op zijn gezicht.

'Als je me onder mijn armen overeind wil trekken?'

'Jezus, pa. Kom op, zeg. Het is je net toch ook zelf gelukt?'

'Alsjeblieft, Seb?' Hij slaat zijn magere handen ineen. 'Dat red ik echt niet twee keer op een dag.'

Ik kan zijn gejam niet langer aanhoren en doe wat hij van me vraagt. Op mijn teken – een zucht en een korte knik – brengt hij zijn armen een aantal centimeters omhoog. Zweet vormt donkere vlekken in de oksels van zijn pyjamajasje. Die donkere holtes zijn wel het laatste waar ik mijn armen in wil steken. Ik doe het alsof ik voor het eerst een kalf ter wereld moet brengen. Geen opleiding. Geen ervaring. Geen zin. Onze lichamen komen dichtertot elkaar. Zijn warme adem plakt op mijn huid. Koffie, wodka en iets dat lijkt op vroegtijdige ontbinding. Zijn lichaamsgeur heeft iets chemisch. Pa zweet de medicijnen

uit waarmee ze hem de hele dag volstoppen. Nee, dit wil ik niet. Dit kan ik niet. Ik twijfel en doe dat wat ik altijd doe wanneer ik niet weet of ik linksaf of rechtsaf zal slaan: ik ga stug rechtdoor, tot mijn elleboog erin.

'Dat stukje lopen naar het toilet, red ik wel, als je me zo alleen zou kunnen laten zakken, tot op de bril.'

Het duurt een eeuwigheid voor hij de twee meter naar het toilet heeft afgelegd. Zijn voeten slepen over de grond terwijl zijn handen ondersteuning zoeken op het keukenblad. Ik geloof niet dat zijn pijn gespeeld is. Maar ik denk wel dat hij er misbruik van maakt. Hij rekt tijd, in de hoop dat we gevonden worden nog voor ik zijn hele verhaal er uit krijg. Ik laat hem zakken tot op de bril. Zijn duimen verdwijnen onder het elastiek van zijn pyjamabroek. De witte rand van zijn slip wordt zichtbaar. Zijn bovenbenen zijn lijkkbleek, mager.

'Ik wacht buiten wel even.'

Met mijn vinger volg ik de lijnen van een aantal houtnerven. Mijn oor leg ik tegen de deur. Het is stil. Net als ik wil vragen of het gaat begint hij te praten. Zijn stem klinkt hol, gedempt. 'De eerste keer dat ik je moeder zag, was ze alleen. Ze zat in het gras, tegen een oude eik, en droeg een roze zomerjurk. In haar hand hield ze een opengevouwen boek. De titel herinner ik me niet meer maar ze had in die tijd een passie voor Franse en Russische schrijvers, en ik voor haar uitspraak ervan. Ik, de grote zwijger, groette haar. Het moest. Het moest van mezelf. De gedachte dat het moment als een bries mijn leven zou passeren maakte me zenuwachtig. Ik moest het stilzetten. Desnoods met mijn stem.'

Ik probeer me mijn moeder voor me te stellen: een knappe, jonge, onschuldige vrouw, met haar hele toekomst voor zich. Als ze daar niet had gezeten was ik er nooit geweest. Met gesloten ogen, fluister ik haar heel zachtjes toe: 'Rennen, ma. Sta op en maak je uit de voeten. Het is nog niet te laat.'

'Weet je hoe je moeder reageerde?' vraagt hij, zonder het antwoord af te wachten. 'Je moeder keek een seconde op, niet meer, glimlachte klein en verdween weer met haar neus in haar boek.'

Pa zwijgt. Ik ga er vanuit dat hij weer in zijn herinnering is

blijven hangen. Ik druk mijn oor dicht tegen de deur en hoor hoe een onregelmatige straal – gesputter – het plastic van het chemische toilet vindt. Even is het stil.

'Klaar, Seb', klinkt door de deur heen.

'Goed hoor, pa. Heel goed.'

Denkbeeldig vriendje

'En jij, wat deed jij als je uit school kwam?'

'Niet veel. Ik denk dat het in groep zes of zeven was dat ik een denkbeeldig vriendje kreeg. Niet dat ik er zelf in geloofde, maar ik had Bert nodig om niet meteen naar huis te hoeven.'

'Was het zo erg ...'

Hij spreekt het woord thuis niet eens uit en stelt twee vervangende vragen: 'Waarom Bert? Was hij goed voor je?'

'Bert bestond, het was alleen geen vriend van me. Hij was twintig jaar ouder. Een kraker die werkte bij de Free Record Shop. Struinend tussen de platenbakken op zoek naar afwezigheid bracht ik daar na schooltijd vaak mijn tijd door.

Het maakte hem niet uit of ik wat kocht of niet. Dat geld zou toch maar terecht komen bij de kapitalisten en geïnvesteerd worden in wapentuig. Hij liet me naar platen luisteren uit een bananendoos die hij verschool onder de toonbank. Een handeltje in herrie noemde hij dat.'

Pa haalt zijn wenkbrauwen op. 'Een hobbykapitalist?'

Ik kan me niet herinneren dat ik voor die tijd ergens interesse in had. Maar door hem begon ik iets van muzikale smaak te ontwikkelen.'

'Hij klinkt me als meer dan een denkbeeldige vriend, die Bart.'

'Bert, pa. Twintig jaar ouder. Iets te amicaal. Sommige mensen delen hun vriendschap als slechte adem, daar wil ik geen onderdeel van zijn.'

'En je pleegouders, die trapte daar zomaar in?' Hij kijkt erbij alsof als hij dit geweten had, ons gezin niet in de steek had gelaten. Klootzak.

Meisjes

Of het zijn gelegeerde blaas is, of dat hij het misplaatste idee heeft gekregen dat ik hem niets aan zou willen doen, weet ik niet, maar pa is meer ontspannen. Hij praat gemakkelijker. Het is alsof ik de onderste steen van zijn geheugen los gewrikt heb en de rest het nu op een rollen zet.

'Die eerste keer dat ik haar zag was in het park. De tweede keer was een maand later, op school. Haar neus opnieuw in een boek. Ik kan me zo snel geen titel voor de geest halen.'

Met ma's liefde voor boeken, kan het niet anders dan dat zij me in mijn eerste leven al een aantal woordjes heeft geleerd. Dat zij ervoor heeft gezorgd dat ik in de eenzame uren in mijn kamertje op het Oranje Internaat iets te doen had. Dat de tijd daardoor sneller ging, kan ik niet zeggen. Tijd bestond niet voor me in het Oranje Internaat. Nu voel ik me bijna schuldig dat ik al jaren geen boek meer heb gelezen.

Pa vertelt verder. Als het om ma gaat lijkt hij geen enkele remming te kennen.

'Onbewust staarde ik minutenlang naar je moeder. Tot ze op een gegeven ogenblik haar boek voldaan dichtsloeg. Het was uit. Onmiddellijk sloeg ik mijn blik neer. Ik voelde me betrappt. Mijn gezicht moet vuurrood geweest zijn. Weet je wat ze zei?'

'Ik stel hier de vragen, pa.'

'Je mag gerust blijven kijken, hoor. Dat zei ze. Daar werd mijn gezicht niet minder rood van, dat kan ik je wel vertellen. Vanaf dat moment zaten we iedere dag aan dezelfde tafel. Soms las ze alleen maar, dan bleef ik naar haar kijken, maar meestal maakten we een praatje. Dat ging me steeds beter af. Ik had een nieuw talent aangeboord, zo mag je dat wel zeggen. Ze wilde mij leren kennen, wilde weten wat er in me omging. Dat had nog nooit iemand gedaan. Zelfs ik niet. Mijn gedachten waren tot op dat moment als liftmuziek die je op zijn hoogst wel eens meeneuriede.'

Hij stopt met praten en kijkt me puzzelend aan.

'Hoe zit het eigenlijk met jou en meisjes?' vraagt hij voorzichtig, alsof het antwoord een diepliggende splinter is die hij met zijn nagels probeert te bevrijden.

Ik haal mijn schouders op, maar vertel hem dan over Kiki. Ik vertel over die eerste schooldag en hoe ze me drie jaar later per papierprop mededeelde dat we verkering hadden, dat zij me niet vroeg wat er in me omging, maar het me vertelde. Ze was precies wie ik nodig had op dat moment. Iemand die me bij de hand nam, beslissingen voor me nam nog voor ik over de gevolgen na kon denken.

Ieder doordeweekse dag ontmoetten we elkaar op weg naar school en liepen hand in hand verder. Zij woonde in de bloemenbuurt ik in de ernaast gelegen Schaapswijk. Lupinestraat 78 en de Polwarth 80. Liever hadden mijn adoptieouders me met de auto gebracht, maar ik straalde zo veel ongeluk uit vanaf de achterbank dat ze verstijfden achter het stuur wanneer ze in de achteruitkijkspiegel keken.

Kiki vertelde me in die wandelingen wat ze later wilde bereiken, hoe ze haar toekomst voor zich zag en mijn rol daarin. Haar trouwjurk zou wit zijn met een lange sleep. De bruidsmeisjes zouden in het roze gaan. Voor mij was er een hoge hoed. Zij werd dierenverzorgster en ik zou op de kinderen passen.

Ik probeerde haar aan het einde van het vierde schooljaar een kus te geven achter het fietsenhok. Ik hield haar handen vast en bracht mijn lippen naar de hare. Ruw duwde ze me weg.

'Wat doe je nou?'

Schijnbaar liep ik vooruit op de planning. Onze verkering hield op De Springveer niet meer in dan hand in hand met elkaar naar school lopen.

Pa vertelt me dat ma hem voor het eerst kuste, nadat hij haar had thuisgebracht achterop de fiets. Pa vertelt. Ik vertel. Beiden begeven we ons op een weg waarboven grote blauwe borden aangaven dat we geluk naderen. Maar eerst is daar groep acht.

Slijpen & Slopen

De meisjes drinken oranje limonade uit cocktailglazen, terwijl ze in gedachten schuifelen met een van de jongens. Die hebben andere dingen aan hun hoofd. Onder de schittering van een onder zwarte doeken opgehangen discobal nemen ze elkaar op

de schouders, rennen rond, of proberen te breakdancen. Dat lijkt nergens op. Ik blijf bij ze in de buurt. Het is dát, me mengen met de ouders en leraren, die een pilsje of een glas wijn drinken aan één van de statafels achter in de aula, of me bij de meisjes voegen. Geen echte keuze.

Van mij had deze avond niet gehoeven. Vanochtend was ik voor het laatst met Kiki mee naar school opgelopen, dat was mijn afscheid, maar ik kon het aandringen van mijn adoptiemoeder niet langer negeren en had in een zwak moment toegegeven. Zij is hier ook. Samen met mijn adoptievader staat ze aan de bar. Ik weet niet wat die ouders denken dat er gebeurt zonder hun toezicht. Het lijken wel vogelspotters zoals ze zicht verdekt opstellen achter de vazen met nebloemen. Ze lijken niet in de gaten te hebben dat zij zelf de tropische gevallen zijn.

Gek genoeg was ik me gaan verheugen op vanavond. Het is in ieder geval minder erg dan de afscheidsmusical, waar ik nog goed weg kwam met mijn rol als zweepende boom. Van deze avond was ik me een beeld gaan vormen. Kiki en ik slijpend midden op de dansvloer. De bijhorende muziek zou ik voor een keer dulden. Die kus die ik haar aan het einde van groep vier wilde geven achter het fietsenhok zou ik haar onder die dans geven.

Onze verkering had al die jaren bestaan uit samen naar school lopen. Meer was er niet. Maar ze had het ook nooit uitgemaakt en was ook nooit iets met een ander begonnen.

Een statafel is naar het midden van de dansvloer geschoven. daar wordt nu, doormiddel van een toernooi armpjedrukken, voor eens en altijd uitgemaakt wie de sterkste is van groep acht. Het is de beurt aan Rick en Rutger. Beiden hebben hun mouwen opgerold. Rutger heeft het rietje van zijn kindercocktail achter zijn oor geschoven. Hun spierballen zien eruit als pingpongballen die op ploffen staan. Ik waag me er niet aan en kijk onder hun handgreep door naar Kiki.

Zou ze op me wachten? Zou ze willen dat ik haar vraag? Draagt ze een briefje op zak met de mededeling: "Wij gaan dansen"? De muziek is er voorlopig niet naar. Alweer Snap. De dj, zoon van de directrice, die na ieder nummer zeker vijftien seconden

nodig heeft om een nieuw nummer in te starten, is er schijnbaar dol op.

Meester Drillenburg biedt Kiki een kindercocktail aan, terwijl hij zelf een glas bier aan zijn lippen zet. Het schuim slaat dood tegen zijn snor. Ik wil naar haar toe, maar juist nu schalt de stem van Corry Konings door de speakers. Dit is het teken voor enkele juffen en moeders om de dansvloer te betreden. Voor ik het weet word ik aan mijn arm meegesleurd en maak ik deel uit van een polonaise. De dans waar ik van alle dansen denkbaar wel het minst op zat te wachten. Wanneer ik deze slang wil verlaten knijpen twee vreemde vrouwenhanden in mijn schouders. Ik herken de giechel van mijn adoptiemoeder in de staart.

Ik laat mijn handen liggen op de schouders van Rick, die nog steeds met opgestroopte mouwen rondloopt.

Als dat mens een beetje doorzingt ben ik er zo van af. Ik stap door, met Corry Konings als loden bal aan mijn enkel.

Het gaat voorbij. In de stilte die de dj laat vallen, applaudisseren de ouderen voor zichzelf. Hoera. Bejaardenhumor.

De rondes hebben me naar een uithoek van de aula gedreven. De vrouwen gaan weer terug naar hun plek. Bezweet en luid lachend.

Sinéad O'Connor zingt de slijphit van dit jaar: Nothing Compares. Zeker niet tot Kiki. Ik kijk tevergeefs rond.

De polonaise heeft de aula als een sneeuwbol geschud. Als de laatste vlok gedaald is zie ik hoe Meester Drillenburg haar voorgaat naar het midden van de dansvloer. En dan gebeurt het. Ze dansen op armafstand. Haar witte lakschoentjes schuiven tussen zijn bruine sandalen. Mijn mond droogt plotseling uit, het voelt warm achter mijn ogen. De hand van Meester Drillenburg verdwijnt achter haar nek. Hij laat Kiki's haar door zijn vingers gaan. Mijn maag ... Kiki kijkt naar links, naar rechts. Ze zoekt iemand, een uitweg. Haar voeten vallen stil. Drillenburg drukt haar hoofd tegen zijn borst.

Ik wil haar helpen, maar blijf staan. Kiki duwt zich van hem af en rent weg. Ze verdwijnt door de klapdeuren.

Ik kijk rond. Niemand lijkt iets gemerkt te hebben. Drillenburg heeft zich alweer naar de bar gehaast en slaat

daar in een keer zijn nog halfvolle glas achterover. Ik vind het gevoel in mijn voeten en benen terug en ren Kiki achterna. De gang is leeg. Ik haast me naar buiten. De schommels, het voetbalveldje; ze zijn leeg, net als het plein. Ik loop door naar de achterkant van de fietsenstalling. Kans op een kus.

Ze is er niet.

Die klootzak heeft zowel mijn eerste als laatste dag op deze school voor me verpest. Ik ga. Mijn adoptieouders vermaken zichzelf wel. In grote stappen loop ik richting het schoolhek. Dan valt mijn oog waar ook het maanlicht op valt: de bruine Gazelle herenfiets van Meester Drillenburg.

Na die eerste dag op De Springveer was ik nooit meer uit de klas gestuurd, en nu, met Meester Drillenburgs fiets in mijn handen heb ik spijt dat ik het hem in het eerste, tweede en laatste jaar dat hij me les gaf niet moeilijker heb gemaakt. Ik had me verdekt proberen op te stellen om niemand, ook hem niet, tot last te zijn.

Tevergeefs ruk ik aan het hangslot. De regendruppels die vallen scheld ik uit alsof ze recht uit Meester Drillenburg zijn bek spatten. Natuurlijk opent het slot niet in mijn handen alleen omdat ik dat zo graag wil. Dan grijp ik het wiel beet en sleep de gazelle achter me aan als geschoten wild. Om de zoveel meter laat ik hem uit mijn handen vallen en rust uit op het voorwiel. De druppels vallen harder, sneller. Ik loop weg van school, steeds verder. Plassen vullen iedere kuil.

Ik sla de bloemenbuurt in. Aan de overkant loopt een vrouw in een lange regenjas met een bruine koningspoedel. Ze kijken van me weg en versnellen hun pas waardoor de poten van Fifi knippen als van een watervogel.

Ik loop door naar het spoor. De berm is glibberig. Het maanlicht laat varens, brandnetels en paarse bloemen zien die mijn adoptiemoeder na al haar lessen bloemschikken nooit zo mooi had kunnen samenstellen. Ik laat me vallen en rust mijn oor tegen het koude spoor. Opgekruld blijf ik liggen. De regen slaat in lange strepen neer. Druppels lopen van mijn voorhoofd in mijn ogen als omgekeerde tranen. Ik sluit ze en zie hoe Kiki en ik schuifelen over de bielzen. Haar natte wang tegen de mijne. Haar warme ademhaling op mijn hals. Onze kleren plakken aan

elkaar. Een trilling aan mijn oor. Dansend op het geluid van een naderende trein. Even overweeg ik te blijven liggen om te zien waar deze gedachte me zal brengen. Een oog open. De lichten van een sprinter. Ik schiet overeind, werp de Gazelle op het spoor en maak me uit de voeten.

Keuzes

Met de kracht van een overweldigende schreeuw word ik wakker. De schreeuw zelf blijft ditmaal uit. Het enige geluid dat ik maak is een ploppend geluid achterin mijn keel, alsof iemand de stop er uittrekt.

Mijn spieren verkrampen, mijn bovenlijf zweeft twintig centimeter boven het matras en mijn keel voelt aan alsof ik een hap zand heb doorgeslikt. Ik veeg de vele, kleine zweetdruppels van mijn voorhoofd. Dit lijkt een ochtend als ieder ander, maar ik voel – al is het misschien wel een gebrek aan gevoel – dat er iets is veranderd. Veel tijd om er over na te denken is er niet.

Mijn adoptie moeder klopt zoals iedere doordeweekse dag, drie keer tegen mijn slaapkamerdeur.

Klop, klop, klop.

'Seb, wakker worden. Je moet zo naar school.'

Mijn hoofd bonkt. Ik trek de deken over mijn hoofd en probeer me af te sluiten van de overbezorgde stem van mijn adoptie moeder. Altijd hetzelfde gezeur. Ik zou willen dat ze dat opvoeden niet zo serieus zou nemen. Kinderen groeien ook vanzelf wel.

'Binnen tien minuten moet je beneden staan. Is dat afgesproken, lieverd?'

'Ik ga niet.' De woorden blijven hangen in de ruimte tussen mijn mond en de deken. Het blijft even stil, dan rammelt ze aan de deurknop en is het opnieuw stil. Pas als ik haar aarzelend de trap af hoor gaan, kan ik me een beetje ontspannen. Ik laat de deken tot onder mijn kin zakken en neem een hap lucht.

Vijf minuten lang staar ik naar het beige plafond. Ik luister naar mijn hartslag en voel hem zakken tot een lage, kalme drum. Het word al snel verstoord door de luide, ongeduldige stappen van mijn adoptievader de houten treden op. Zijn geduld met me is al

jaren op. Ik ben als een boomwortel die zich langzaam een weg baant door de fundering van zijn bestaan.

'Seb, uit bed. School', spuugt hij de woorden eruit.

'Kalm, Theo.'

Ik luister, maar heb niet het idee dat ik onderdeel ben van dit drama. Het is alsof ik luister naar een reclame die me probeert over te halen iets te kopen; ook als ik zeg dat ik niets nodig heb, speelt hij gewoon door.

'Onzin. Hij moet uit bed. Hij heeft weer een beroepskeuzetest vandaag.'

'Stil nou. Je weet toch dat hij zenuwachtig wordt van die testen.'

'Dan vermant hij zich maar een keer. Zo wordt het toch nooit wat met hem.'

'Seb, gaat het met je? Je bent toch niet ziek?'

'Kom op zeg, Greet. Hier heb ik echt geen tijd voor. Ik moet verdomme naar mijn werk. Ik hoor al in de auto te zitten.'

Drie keer tikt hij met de nagel van zijn wijsvinger op het wijzerglas van zijn horloge. Dat doet hij altijd als hij vindt dat hij van tijd beroofd is. De krassen zullen er ondertussen wel in staan. Hij beweert dat hij zich zorgen maakt over mijn toekomst, maar als hij niet oppast bezwijkt hij nog voor zijn vijftigste aan een hartaanval.

Hij stormt de trap af en slaat de buitendeur achter zich dicht. De Volvo slaat twee keer af voordat hij de straat uit scheurt. De gezinsauto die weigert zonder volwaardig gezin.

Eerst kon Theo geen kinderen krijgen. Daarna kreeg hij mij: de zoon die niet wilde voetballen, de zoon zonder ambities en de zoon die hem nog steeds behandelde als een wildvreemde.

'Seb, zal ik anders een broodje voor je smeren? Dan bel ik de school wel op om te zeggen dat je vandaag niet komt.'

Ik zucht en pers er met moeite uit dat ze het eten voor de deur mag neerzetten.

Voorlopig kom ik mijn kamer niet uit. Dat is geen beslissing, het is een gevoel. Ik heb nog geen stap uit bed gezet en toch weet ik dat hoe verder ik van mijn bed verwijderd zal raken, des te zwaarder de lucht zal worden. Buiten mijn slaapkamer zal niet genoeg zuurstof zijn, alsof mijn slaapkamerdeur het vizier is van een astronautenhelm.

Tien minuten later wordt er weer op de deur geklopt.

'Ik zet het nu neer hoor, Seb'

Twée uur later, wanneer beneden het geluid van de stofzuiger klinkt, werp ik de deken van me af en ga overeind zitten. De rest van de klas neemt nu waarschijnlijk weer een beroepskeuzetest af, laat zijn of haar toekomst bepalen door een aantal debiele vragen.

Waar gaat je voorkeur naar uit?

In het Nederlands elftal voetballen / Het nieuwe shirt voor het
Nederlands elftal ontwerpen

Borden wassen / Een zesgangendiner bereiden

Kunstschilder worden / Een schutting verven

Bejaarden wassen / Brood bakken

Een straaljager vliegen / Een trein besturen

In een band spelen / Een muzikfestival organiseren

Rijk worden / Mensen helpen

Leven / Laten leven

Andermans honden uitlaten / Andermans honden laten inslapen

Een klootzak met lef zijn / Een laffe goedszak zijn

Je ziel aan de duivel verkopen / Een ziel van de duivel kopen

'Een oriëntatieklas, dat is fijn,' had mijn adoptiemoeder gezegd,
'dan hoef je nu nog niet te kiezen.'

Het verhoor van groep acht begon overnieuw. Het licht feller.

De vragen luider Ik zet mijn cassettespeler aan op auto-reverse.

Nirvana's eerste album, Bleach, komt onafgebroken voorbij. Op

de een of andere manier geeft die muziek me rust, zoals

hardlopers zich in het zweet moeten werken om in trance te

raken. Dat zei mijn adoptievader in ieder geval toen hij vorige

week buitenadem binnen kwam sjokken in zijn weinig

verhullende lycra broekje.

'Je zou het ook eens moeten proberen, dat maakt je hoofd vrij.'

'Vogelvrij, bedoel je.'

Zijn hoofd werd nog roder. Hij had het van me weggedraaid en

was gaan douchen. Bob Marley's repertoire werd voor één keer

in ere gehouden.

Ik draai de deur van het slot en schuif het bord dat mijn

adoptie moeder voor me neer heeft gezet zo geluidloos mogelijk mijn kamer binnen. Ik verdenk haar ervan dat ze de stofzuiger heeft aangezet, tegen een stoel geplaatst en zelf, onder aan de trap, staat te wachten op een eerste teken van leven. Waar mijn adoptievader me opgegeven heeft, klampt zij zich zoveel mogelijk aan me vast.

Op de rand van het bed, werk ik de in keurige driehoekjes gesneden witbrood met aardbeienjam naar binnen. Ik pak een blaadje van mijn bureau en schrijf er op dat ze het eten voor de deur mogen zetten, ik graag een gitaar zou willen hebben en ik mijn kamer voorlopig niet meer uitkom. Nadat het cassettebandje nog twee keer omdraait, klopt mijn adoptie moeder weer aan de deur met het middageten.

'Seb? Ik heb nog een broodje voor je gesmeerd hoor. Met kippenworst. Weet je zeker dat je niet even naar buiten wil, lieverd? Je hoeft nergens over te praten als je niet wil.'

Ik laat de vraag uitsterven tot een ongemakkelijke stilte. Zo geluidloos mogelijk beweegt ze zich trede voor trede naar beneden.

Kurt Cobain zingt dat hij een negatieve creep is.

Ik slaap nog wat. Een uurtje of zo. Net niet lang genoeg om te dromen. Toch voelt mijn hele lichaam stijf aan als ik wakker word. Ik drink de rest van mijn melk op en ga op de grond liggen. Het witte zeil voelt koud aan mijn armen en benen. Ik trek mijn linker knie voorzichtig naar mijn borst en probeer mijn andere been, en mijn rug vlak tegen de grond te houden. Er knakt iets in mijn onderrug als ik hetzelfde met mijn andere knie probeer. Dit is de weinige beweging die ik de komende tijd krijg.

Ik kijk opzij in het opgehoopte stof waar mijn adoptie moeder geen weet van heeft. Ze komt hier nooit meer. Mijn pubertijd is me gegund. Iedere vrijdagochtend leg ik mijn vuile was om de hoek van mijn slaapkamerdeur. Binnen twee dagen ligt het gewassen, opgevouwen en gestreken, weer op diezelfde plek. In het stof staat een schoenendoos van een paar gympen waar ik al twee jaar niet meer in pas. Ik schuif hem naar me toe en plaats hem op mijn buik. De deksel leg ik naast me neer. Met mijn hand graai ik blind in de inhoud. Ik voel het

briefje van Kiki, laat het los en zoek verder. Als ik gevonden heb wat ik zoek houd ik het omhoog. Met mijn duim wrijf ik over de verkleurde polaroid. Ik kan me niets meer herinneren van dat vastgelegde moment. Een op het oog, gelukkig gezin. Het is me niet duidelijk waar de foto genomen is. De caravan neemt het grootste gedeelte van de afbeelding in beslag. Het zou Frankrijk kunnen zijn, België of Oostenrijk, maar voor hetzelfde geld staat hij in onze eigen achtertuin. Ik heb deze foto nog nooit aan mijn adoptieouders laten zien. Het zou ze alleen maar hoop geven. Ze zouden het bewijs dat geluk op mijn gezicht kan bestaan, vastgrijpen om het proberen terug te brengen.

De buitendeur valt dicht. Ik hoor de schoenen van mijn adoptievader tot stilstand tegen de muur komen. Mijn adoptiemoeder verwelkomt hem op de gang. Woorden smoren in een korte omhelzing. Ik kan ze net niet verstaan. De toon van het gesprek verandert. Dan, als de fluister over is gegaan in geschreeuw, bereiken de woorden ook mijn slaapkamer.

'Kom op nou, Greet. Hij draagt zijn stilte verdomme als een doorgeladen pistool.'

'Zeg dat nou niet, dat soort dingen.'

'Wat voor dingen?'

'Dat, wat je daarnet zei.'

'Kom op, zeg. Dat jong is dertien. Kind zijn wil hij schijnbaar niet, nou, dan wordt het tijd dat hij volwassen wordt en aan zijn leven begint.'

Hij heeft gelijk. Mijn aanwezigheid schoot zijn dromen, zijn opgewektheid en zelfs hun liefde aan flarden. Maar ik voel me niet schuldig. Helemaal niet. Je adopteert toch ook geen mishandelde hond en klaagt dat hij zo af en toe nog beeft. Wees blij dat ik niet bijt.

De rest van de avond is het stil. Er klinkt geen woord. Ik ga maar weer slapen en hoop dat pa voor eens uit mijn dromen blijft.

Ma

Pa zijn rimpelige lippen verlaten elkaar. Het grauwe vel blijft

aan elkaar hangen alsof hij een oude sticker verwijderd. Hij gaat ze af met de punt van zijn tong en sluit zijn mond weer.

'Spreek, pa.'

'Sorry?'

'Ik zie toch dat je iets kwijt wil.'

Hij schudt zijn hoofd, maar spreekt dan toch.

'Ik vroeg me gewoon af, wil je echt niets over je moeder te weten komen?'

'Nee, pa. Dat wil ik dus niet. Ik heb een beeld over ma gevormd waarover ik tevreden ben. Dat laat ik door jou niet bezoedelen.'

Op zijn gezicht ontstaat een stompzinnige glimlach.

'Wat?'

Hij haalt zijn magere schouders hoog op. 'Niets. Ik heb gewoon nooit iemand van jouw leeftijd het woord bezoedelen horen gebruiken.'

'Ik wil niet dat jij met je verwrongen gedachtes het beeld van ma onderschijft. Zo beter?'

'Bezoedelen is mooi Seb. En bovendien, je moeder was de mooiste en liefste vrouw die ik ooit gekend heb. Daar is geen woord aan gelogen.'

'Mooi, laten we er dan nu over ophouden.'

Dansende ham op de koude planeet kwikstaart

In het valse licht van de zaklantaarn die boven zijn hoofd bungelt, wrijft pa met zijn handen over de mouwen van zijn pyjamajasje. Hij blaast hij kleine wolkjes, alsof hij zeker wil weten dat zijn gevoel van naderende onderkoeling klopt. Het zal een graad of vier zijn denk ik.

Ik tuur naar buiten en zie zijn deken als schaduw in het gras liggen. De zon is zo goed als onder en trekt een oranje gloed over de horizon. Zonder de kermislichtjes zou het een mooi tafereel zijn. Ik sluit de gordijnen weer zorgvuldig af zodat ik zeker weet dat pa niet in staat is om contact te zoeken met de buitenwereld.

'Heb je het koud?'

'Een beetje, Seb.'

Ik loop naar achteren en zet de houten schuifwand open. Vijf

blauwe gasflessen van veertig liter en een kleine gaskachel waaraan al een zesde fles zit aangesloten worden zichtbaar. 'Het kan wat broeierig worden, maar de ramen en de deur blijven dicht.'

Ik sleep de kachel naar het midden van de caravan waardoor er een golf in het linoleum ontstaat. Twee muizenkeutels rollen opzij. Ik druk de gaskraan in en draai hem naar links, tot er na drie klikken een vlammetje ontstaat.

Pa is gestopt met zichzelf warm te wrijven. Zijn mond staat op een kier. Alleen zijn ogen bewegen nog en volgen met toenemende verbazing iedere ontwikkeling.

'Hoe lang woon je eigenlijk al in dat hok?'

Hij lijkt me niet te horen, of niet te begrijpen.

'De Gouden Horizon, hoe lang verblijf je daar al?'

Hij knippert met zijn ogen en is weer terug op planeet Kwikstaart. Geluidloos vormen zijn lippen de rekensom voor hij tot een antwoord komt.

'Zeventien jaar nu.'

'Maar dat is ...'

'Vanaf mijn vijftigste', maakt hij mijn zin af, en voegt er met een trieste glimlach aan toe: 'Ik was er vroeg bij.'

'Kwam je er dan wel tussen? Hadden andere mensen die plek niet veel meer nodig, niet veel meer verdiend ook?'

Hij haalt zijn schouders op. 'Als je financieel maar kunt instaan en geen herrieschopper bent, stellen ze daar geen verdere vragen. Bovendien heb ik de directrice wat toegeschoven en haar de eerste vijfentwintig jaar vooruit betaald.'

'Ik snap het niet. Waarom zou een gezonde man zich laten opnemen in een verzorgingstehuis?'

Pa houdt het schaalpje omhoog en schenkt een deel van het pillengruis in zijn hand. Demonstratief laat hij het als strandzand, tussen zijn vingers door, terug in het schaalpje glijden.

'Noem dit maar gezond. Je hebt toch gehoord wat de directrice zei?'

Ik stap op hem af, veeg het schaalpje van tafel en buig me over hem heen.

'Gelul.'

'Sorry?' zegt hij geschrokken.

'Gelul', zeg ik nog een keer en plaats mijn wijsvinger op zijn voorhoofd. 'Jij verstaat me best. Jij koopt je ziektes. Dat is wat je doet. Zielig mannetje dat je bent. Voor een zak geld krijg jij een lijst ziektes en een pot pillen. Je koopt aandacht. Beweer eens dat het anders is.'

Ik trek mijn vinger terug en stop mijn bevende hand zo diep mogelijk weg in mijn zak. Op de plek waar mijn vinger duwde, staat een witte vlek die onder zijn zwijgen langzaam wegtrekt. Zijn blik gaat van zijn ineengevouwen handen naar het in tweeën gebroken schaalpje op de grond en weer terug. Ik geef hem voldoende de kans zich te verweren. Hij doet het niet. Nog zeker twee minuten – waarin ik de spanning in mijn lichaam weer redelijk onder controle krijg – blijft hij, in zichzelf verzonken, zwijgen. Dan slaat hij zijn blik weer op en zegt, met rode ogen: 'Het lijkt me beter als je me terugbrengt.' Zijn stem klinkt zielig. Het zielig zoals een B-acteur dat zou brengen.

'Ze zullen me nu wel missen. Je mag me natuurlijk zo vaak opzoeken als je wilt. Dat zou ik fijn vinden. We kunnen dingen uitspreken of achter ons laten. Wat jij wilt, natuurlijk.'

Met mijn schoen, schuif ik de scherven aan de kant.

'Wat ik wil, is dat je luistert. Wat ik wil, en dat blijf ik godverdomme niet herhalen, is dat jij me je hele verhaal vertelt zodat ik weet waarom je zo'n klootzak bent geworden en ik niet diezelfde weg hoef te bewandelen.'

Ik zucht. 'Oké, goed, laten we het proberen constructief te houden. Misschien moeten we ons rust even pakken.'

Onbewust leg ik mijn hand op zijn schouder en laat hem er dan weer langzaam afglijden. 'Het is een lange, energievretende, zielwringende dag geweest. Laten we eerst wat eten.'

Pa knikt.

'Wacht maar even.' Ik pak een stapel tijdschriften onder tafel vandaan. 'Ik weet niet waar je van houdt, maar er zit vast wel iets voor je tussen.'

Ik laat de stapel voor hem neervallen. De led-lichtjes, die ik aan

de onderkant van de bovenste drie keukenkastjes bevestigd heb, druk ik aan. Ik tuur in de voorraad, als een jager in een dichtbegroeid bos op zoek naar een prooi en vind er uiteindelijk het pak macaroni, de fles ketchup en het blik Smac waarnaar ik op zoek was. Ik verwarm wat water in een steelpannetje voeg er vier handjes macaroni aan toe.

Ik trek het blik open en wrik de inhoud met een lepel los boven hetzelfde pannetje. Dat scheelt weer afwas. Ik kook op gevoel. Armzalige maaltijden die bijna niet kunnen mislukken. Zo doe ik het al weken. Al sinds Kiki bij me weg is.

'Ik kan je niet blijven redden, Seb. Het heeft geen zin je vleugels te blijven verzorgen als je weigert te vliegen.'

En weg was ze.

Kippenvel en ademdamp zijn niet langer aanwezig. De kachelhitte schroeit de geur van de vlekken in de kussens en het pluis op de wanden los. De zuurstof voelt rauwer en duwt zich ruw door de longen. De kleine belletjes worden bubbels en doen de ham dansen. Pa kijkt met een schuin oog naar een tijdschrift met de titel Yachting. Een groot, blinkend wit jacht omgeven door niets dan helderblauw water siert de cover. Hij lijkt me geen man voor verre reizen, niet iemand die het avontuur opzoekt. Schuilen is meer zijn ding, als een schildpad die zijn kop intrekt bij gevaar. Bijzonder hoe je kijk op mensen in zo'n korte tijd kan veranderen, vanochtend dacht ik nog dat hij een man was die te arrogant zou zijn om zich iets aan te trekken van gevaar.

Pa pakt het blad op en begint te bladeren. Onder het aanzwellen van de macaroni laat ik mijn gedachten naar vroeger gaan – altijd weer naar vroeger. Alleen onder druk van buitenaf neem ik zo nu en dan een blik in de toekomst. Het is als tegen de zon inkijken.

Stop, Rewind, Play

Er staat er een elektrische gitaar voor mijn deur. Ik ga op bed zitten en neem hem op schoot. Ik inspecteer de hals. Iedere aanwijzing over merk, model, maker of bouwjaar ontbreekt. Hij heeft wel wat weg van de Fender waar Kurt op speelt op de

zwart-witfoto in het cassetteboekje van Nirvana's eerste album Bleach. De gitaar op mijn schoot is rood, met een witte band die overdwars over de kont loopt. De onderste snaar ontbreekt. Onder de vijf rafelige snaren klemt een briefje. Ik trek het er onder vandaan en vouw het open. Het handschrift is van mijn adoptievader. Spreken doet hij niet meer met me, schrijven vindt hij schijnbaar makkelijker.

"Ik heb deze gitaar voor je gekocht bij de kringloopwinkel. Volgens de verkoper heb je om te leren spelen nog geen versterker nodig. Ik ga vanmiddag nog op zoek naar die laatste snaar en een oefenboek. Je moeder en ik hebben een aantal gesprekken op school gevoerd met je meester en de directeur en zijn tot de conclusie gekomen dat je de eerste klas het beste, volgend jaar kan overdoen. Kom vooral naar buiten als je daar klaar voor bent. We zijn niet boos op je.

Het beste,

Je vader."

Je vader, je moeder; ze doen net alsof mijn eerste leven niet heeft bestaan. Wat zijn het toch een stelletje sukkel, ze snappen niet dat ik daar nog de meeste de tijd in doorbreng. s' Nachts word ik teruggedwongen naar het moment dat ik niet uit mijn geheugen krijg, en overdag probeer ik te bedenken hoe de tijd was die ik ben verloren.

Met de nagel van mijn rechter wijsvinger pluk ik aan de snaren. Ze staan strak en geven een kort plonkend geluid. Ik denk dat hij ze vast gestemd heeft. Dit is zo'n moment waarop ik vol zou moeten lopen met warme gevoelens voor mijn opvoeders. Het gebeurt niet.

'Voelen zoals het hoort ...' mompel ik en sla alle snaren krachtig tegelijkertijd aan.

Ik zou me opgelucht moeten voelen dat ik nog geen keuze hoeft te maken over mijn toekomst, dat ik nog niet hoeft te bedenken wat ik voor de rest van mijn leven wil zijn, maar de druk blijft. En ik kan mezelf wel vertellen dat het niet uitmaakt, dat er altijd ruimte is om van gedachte te veranderen, maar niet zonder dat het zweet me uitbreekt. Iedere keuze is een stap dichterbij naar de afgrond van een onvoorstelbaar diepe leegte. Zelfs de woorden die erin vallen zullen niet in staat zijn terug te klauteren als

echo.

Het zal vast goed zijn om het leven weer op te pakken. Toch kan ik me er niet erg op verheugen als ik denk aan de blikken en de vragen die ik zal krijgen wanneer ik weer op school kom. Zij snappen er niets van natuurlijk. Jeugdpuisten en verliefdheid zijn genoeg om je druk over te maken.

De druk buiten mijn slaapkamerdeur wordt steeds groter. Voorlopig kan en wil ik er niet uit. Ik zit hier al een maand of drie, ik zit hier goed. In de rest van het huis is dat minder. Er wordt nog amper gesproken. Zware voetstappen en het landen van hakken op het laminaat of op de traptreden zijn vaak de enige geluiden die bewijzen dat hier een nog een stel woont. Onder de ingekorte douchepartijen wordt geen Bob Marley meer gezongen. Die keren dat er gesproken wordt is het vaak luid, op verwijtende toon. Van mij hoeft dat echt niet zo. Zij hebben mij genomen. Zij zijn een verantwoordelijkheid aangegaan. Maar ze hoeven dat heus niet zwaarder op te nemen dan het kopen van een huisdier. Voed me en laat me steeds weer diezelfde kleine rondjes zwemmen in mijn kom, ik wil niet anders.

's Middags staat er een dienblad voor mijn deur met daarop een glas melk, kleine in driehoekjes gesneden witbrood met aardbeienjam, en een dun boekje met een geplastificeerde, verbogen kaft, dat 'De gitaar, voor iedereen' heet. Op de eerste bladzijdes staat uitgelegd welke toonhoogtes de snaren horen te hebben en hoe ik de streepjes, puntjes en cijfertjes hoor te lezen. Er staan tien voorbeeldliedjes in waarvan ik alleen 'Vader Jacob' herken. Ik probeer het een aantal keer, maar schaam me dood. Een zielig, kinderachtig liedje uitgevoerd als een manke speeldoos.

Naast me ligt een kladblok en een pen. Op het bovenste blaadje schrijf ik: "Bedankt voor de gitaar".

Ik scheur het vel af en schuif het onder de deur door.

Ik richt me op de akkoorden die achter in het boekje staan, en probeer ze allemaal onder de knie te krijgen. De ruimte waarin ik in leef wordt steeds kleiner, steeds meer mijn. Ik speel constant het cassettebandje met Nirvana af en schrijf ieder akkoord op dat ik meen te herkennen. Bovenaan ieder

Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.
Stop, Rewind, Play.

Slaap, voedsel, muziek. Slaap, voedsel, muziek. Slaap, voedsel, muziek. Het is niet veel. Het is genoeg. Ik denk aan vroeger en besef dat waar ik me toen aan vast probeerde te houden me nog steeds ontglipt.

God & Macaroni

Pa brengt de plastic lepel naar zijn mond en kijkt me vertwijfeld aan.

'Eet smakelijk', zeg ik, en spuit een s-vormige streep ketchup over mijn macaroni.

'Of wilde je bidden?'

Bijna niet waarneembaar schudt hij met zijn hoofd. Als een sjoelsteen schuif ik de fles ketchup naar hem toe. Hij valt stil tegen zijn arm.

'Je bent nog steeds gelovig toch?'

Ik vertel hem niet dat ik een bijbel heb zien liggen op zijn nachtkastje in het verzorgingstehuis. Hij haalt zijn schouders

op.

'Nou, eten dan maar.'

Ik probeer me voor te stellen dat we ooit met zijn vieren aan deze tafel aten. De macaroni van ma, het bidden van pa en dan het geklieder van Anna en mij. Onze ellebogen hoog op tafel. Met mooi weer buiten aan een grote vierkante uitklaptafel hield pa zijn woord aan God binnensmonds.

Anna en ik aten zonder shirt, zodat na de laatste hap, de rode saus zo onder de campingdouche van onze zonverbrande huid gespoeld kon worden.

Pa knijpt in de fles ketchup. Het kost hem duidelijk kracht, maar uiteindelijk lukt het ook hem om een rode streep over zijn bleke macaroni te trekken. Zo veel moeite heeft hij waarschijnlijk al jaren niet meer voor zijn eten hoeven doen. Ik zie al voor me hoe de zuster een lepel met daarop een ondefinieerbare vloeibare drab zijn ingevallen mond naar binnen schuift en daarna met een lauwwarme doek zijn mondhoeken schoon dept.

'De groente ontbreekt, Seb. Je eet toch wel groente?'

'Ik heb nog wel een blik worteltjes', zeg ik, terwijl ik al half overeind kom. Pa legt zijn hand op de mijne.

'Nee, nee, doe voor mij geen moeite. Je ziet wat bleek, dus ik vroeg me af of je wel goed eet, dat is alles.'

Ik trek mijn hand terug en ga weer zitten.

'Mijn bleekheid heeft er in ieder geval voor gezorgd dat ik ergens bij hoorde in mijn leven.'

Pa laat zijn lepel weer zakken tot op de rand van zijn bord.

'Hoe bedoel je?'

Ik schuif een lepel macaroni in mijn mond en schud mijn hoofd. Met een knik gebaar ik hem hetzelfde te doen. Eten nu, niet lullen. Zeker niet over mij. Met een volle lepel macaroni wijst hij naar me, 'Jij was vroeger al een slechte eter' en steekt dan eindelijk zelf de lepel in zijn mond.

Onder het eten zijn we stil. Er klinkt alleen een licht gesmak en het geschraap van de plastic lepels langs de voortanden. Hij eet alsof hij honger heeft maar bedankt als ik hem voor een tweede keer wil opscheppen.

Ik schenk nog twee longdrinks tot de helft vol met wodka. Pa

protesteert niet als ik er een naast zijn leeggeschraapte bord zet. We zuchten, ons rechterhand aan het plastic glas. Spiegelen we elkaars gedrag? En zo ja, wie neemt als eerst de houding aan. Pa gaapt. Zijn pols voor zijn mond. Ik kijk van hem weg en blaas mijn adem uit tegen mijn schouderblad. Ik blijf gapen. Het zal de hitte van de kachel zijn en het lichaam dat aan het werk wordt gezet om de avondmaaltijd te verteren.

Ik wrijf de slaap uit mijn ogen. Beiden glimlachen we kort om het beeld van twee gapende mannen in een oude caravan. 'Spelletje dan maar?' vraag ik en buk onder tafel waar het ganzenbord, mens-erger-je-niet en het rummikub opgestapeld staan tegen de wand aan. Ik vraag hem waar zijn voorkeur naar uitgaat. Hij hoort me niet, of negeert me.

Gestuurd door luie willekeur pak ik de bovenste. Rummikub. Als ik weer boven tafel kom, zie ik hem naar de deur kijken. 'Je kunt geen kant op, pa. Je hoeft het niet eens te proberen.' Hij haalt zijn schouders op, neemt de deksel van de doos en pakt er een bordje uit en twee pootjes.

'Is het zo verschrikkelijk om weer eens wat tijd met me door te brengen?'

Met zijn gezicht boven op de achterkant van het bordje weet hij een pootje te bevestigen. Zijn vingers trillen.

'Ik hou niet van verrassingen, dat is alles. En ik heb mijn medicijnen nodig.'

Ik plaats de steentjes met de blanke kant naar boven en hussel ze.

'Jij bent hier de man van de onaangename verrassingen, weet je nog? De grote verrassingsman die ons op een dag niet meer wilde.'

'Dat is niet hoe het was', zegt hij, zijn trillende wijsvinger naar me uitgestoken. Voor het eerst zie ik weer iets van woede in zijn ogen. Dan slaat hij zijn blik neer en legt zijn handen in zijn schoot. Zijn schouders zakken in.

'Hoeveel steentjes?' verzucht hij.

'Veertien.'

Hij legt twee steentjes terug en kijkt om zich heen.

'De laatste keer dat ik dit speelde was ook in deze caravan. Met zijn vieren. Al was jij eigenlijk nog te klein.'

De toon in zijn stem is veranderd, vrij van irritatie, alsof hij een nieuwe strategie heeft ingezet. Ik probeer me er een beeld bij te vormen: mijn kin die net boven tafel komt, ogen op bordhoogte, ellebogen op tafel, voetjes trappend boven de grond. Mijn moeder zal naast me gezeten hebben en geholpen hebben wanneer ik er niet meer uit kwam. Mijn zus zal met een verveeld gezicht geklaagd hebben – steunend op haar elleboog, wang platgedrukt tegen de palm van haar hand – 'Nouhou, je mag niet voorzegen.' Pa zou zachtjes haar in knie hebben geknepen. Zo gaan die dingen. Dat vermoed ik in ieder geval.

'Ik kan niet', zeg ik en neem een slok van mijn wodka. 'Wie won er toen eigenlijk?'

'Niemand. Je kon niet van de steentjes op tafel afblijven, wachtte je beurt niet af en gooide de hele tijd je bordje om. We hebben het maar opgegeven.'

Ik spuug mijn wodka terug in mijn glas.

'Hoe oud was ik nu helemaal? Drie, vier? Wat verwacht je dan?'

'Het was een slecht idee', zegt pa, en legt vier achten op tafel, in het groen, rood, blauw, en geel.

'Een slecht idee, dat is alles.'

Ik leg een gele negen, tien, elf en twaalf neer. Pa denkt na en doet een volgende zet. Zo spelen we een kwartier lang waarin we zwijgen en slechts met knikjes en hoofdschudden aangeven of we wel of niet kunnen. Het is alsof alles al gezegd is. Pa verpest dit moment.

'En, heeft dit alles al iets opgeleverd?'

Ik kijk hem vragend aan.

'Heb je me al een beetje leren kennen?'

Ik tik met mijn vingers tegen mijn plastic longdrink en staar in het bodempje wodka dat er nog inzit.

'We zijn er nog niet. Maar, ja, ik denk dat ik je al wat beter heb leren kennen. Ik weet dat je moeder gestoord was en je vader een klootzak. Je hield van mijn moeder en je hield van ons.'

Pa lijkt te groeien als ik dit zeg.

'Het kan natuurlijk ook zo zijn dat je nog steeds een ziekelijke leugenaar bent. Maar ik denk niet dat je als klootzak geboren bent. Ergens heeft het in je DNA liggen wachten tot het wakker

gemaakt werd als een roofdier uit
zijn winterslaap. Ergens wacht dat ook in mij. Hetzelfde DNA,
hetzelfde monster.'

'Je hoeft niet zo als mij te worden, Seb. De kans is groot dat je
vooral je moeders eigenschappen geërfd hebt. Je moeder deed
geen vlieg kwaad; dat zat er gewoon niet in bij haar.'

Pa legt zijn knokige vingers op mijn knie. Ik verkramp maar
laat ze daar liggen, wil bewijzen – aan hem en aan mijzelf – dat
ik erboven sta.

'Denk je nu echt dat ma, in staat geweest zou zijn om een van
haar ouders onder bedreiging van een mes, te ontvoeren en vast
te houden in een oude maffe caravan?'

Hij trekt zijn vingers terug en haalt zijn schouders op. In het
midden van de tafel legt hij een rode zeven, een rode acht, een
rode negen, een joker en een rode elf neer.

'Dat roofdier in me, dat roofdier is al wakker. Het wrijft alleen
nog wat gedesoriënteerd de slaap uit zijn ooghoeken. Ik voel
aan alles dat ik een klootzak in wording ben, pa. Aan alles.'

Hij wrijft over zijn grijzende slapen.

'Vergeet mij. Wat jij nodig hebt is een voorbeeld, een rolmodel.

Je adoptievader was het niet, ik ben het zeker niet. Maar er
moeten toch genoeg mensen rondlopen aan wie jij
je kunt optrekken. Je bent een goede jongen, Seb. Je hebt alleen
iemand nodig die laat zien hoe je daar gebruik van maakt.
Iemand wiens wijsheid je kunt lenen.'

'Ik heb geen wijsheid nodig. Misschien dat het je ontgaan is,
maar er bestaat tegenwoordig iets dat het internet heet.' Ik slik
de zin half in omdat ik weet dat het een kinderachtig argument
is.

'Internet is als de bijbel, Seb. Als je niet weet hoe je het moet
lezen komt er alleen ellende van.'

'Zeg de man die dacht dat hij de enige was die snapte wat er in
de bijbel stond.'

'Dat is niet eerlijk.'

Hij drukt de top van zijn vinger op tafel waardoor de kleur er
uittrekt.

'Ik was verward in die tijd, Seb. De weg naar de hemel en die
naar de hel lijken soms meer op elkaar dan je zou denken. '

Hij legt opnieuw zijn hand op mijn knie. Ik stoot mijn bordje om, schiet overeind, en veeg de steentjes in één zwiep van tafel. Hier heb ik geen zin in.

Rolmodel

Er was een rolmodel: Kurt Cobain. Niet dat ik als hem wilde worden. Het enige dat ik wilde was iets van zijn lef om als een opgeheven middelvinger door het leven te gaan. Ik bezat geen lef. Ik verstopte me maandenlang op mijn slaapkamer. Hij was ook niet zo goed met de buitenwereld, maar in plaats van te vluchten, zwaaide hij wild met zijn armen en rende het tegemoet.

Ik speelde het cassettebandje, waarop zijn eerste album stond, over en over en wist zelfs mijn adoptiemoeder zover te krijgen om zijn overige albums te kopen bij de Free Record Shop. Aan mijn adoptievader wilde ik het niet vragen omdat ik hem, nadat hij me al een gitaar geschonken had, geen valse hoop wilde geven op een vader en zoonband.

Iedere dag weer: **Stop, Rewind, Play. Stop, Rewind, Play.**

Het ging me niet eens zozeer om de teksten, en ik wist ook wel dat er betere gitaristen te vinden waren, het ging me om de energie. Via die energie kon ik al mijn woede richting de wereld ventileren zonder mijn vuisten te beschadigen. Dat probeerde ik in ieder geval. En toen rustte er op een dag een jachtgeweer op de borst van mijn held terwijl zijn hersenen naar buiten sijpelde op het bruine bloemenzeil.

Iedere keer dat ik mijn snaren aansloeg, voelde ik me misselijk worden. Doodgaan is voor lafaards. Hij had een kind, die klootzak. Een klein meisje. Ik speelde geen gitaar meer, luisterde niet langer naar muziek en at niet meer dan nodig om in leven te blijven. Maandenlang tikte mijn adoptiemoeder iedere dag weer met haar trouwring tegen mijn slaapkamerdeur en zette dan een bord eten neer. Een uur later schoof ik het nog voor driekwart gevulde bord weer terug. Tot er op een dag, zachtjes, drie keer – zonder trouwring – op de deur werd geklopt.

Kurt

Soms hoor ik hem nog zingen in de supermarkt. Zijn rauwe stem net genoeg gepolijst voor de vrouwen van middelbare leeftijd die al meefluitend de ingrediënten voor hun maaltijdsalade bij elkaar zoeken. Roest met een laklaag. Een opgeheven middelvinger als een speels gebaar. Het voelt ongemakkelijk, nu ik ouder ben dan de zevenentwintig jaar oud waarmee hij eindigde, alsof ik hem met mijn jeugdige idolatie aangemoedigd heb de trekker over te halen.

Alsmaar ma

Een rat gluurt naar binnen, door een roestgat in de bodem. Gehaast trekt hij zijn kop weer terug door het krassende en blikken geluid van twee eksters die vlak na elkaar op het dak landen. Ze storten zich constant naar beneden vanaf de nok van het dak van de Stalen Zorgen. Na de landing is het stil, alsof ze, net als mij trouwens, even moeten bijkomen. Dan begint het getrippel.

Pa heeft niets door en praat verder. Het gaat weer eens over ma. Zijn stem is gedrenkt in weemoed, zijn lichaamshouding bezweken onder hartzeer, alsof zij degene is die hem verlaten heeft. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat hij tijd wil rekken en het verhaal bij zichzelf weg wil houden. Maar iets vertelt me dat het verlangen in die ogen. naar de tijd voordat hij alles stuk maakte, echt is. Ik laat hem praten in zijn schurende stemgeluid en stuur bij wanneer hij te veel afdwaalt.

'Je moeder was een opvallende verschijning en dat was knap in de jaren zeventig waarin individualisme tot de laatste druppel uitgeperst werd. Hoeveel iedereen ook riep met de wereld bezig te zijn, uiteindelijk draaide het gewoon om de ego. Idealisme was het speeltje van onze generatie. En drugs en vinyl natuurlijk.'

'Dat is een somber beeld.'

'Zo bedoel ik het niet. Ik bedoel dat je moeder in het oog sprong zonder dat ze daar mee bezig was. Iedere generatie is in de basis hetzelfde. Het is een groep jongeren die zich afzet tegen de vorige verouderde groep. Het is een constant proces, Seb, als bij

de huid waar nieuwe huidcellen zich alsmaar naar boven werken en een nieuwe bovenlaag vormen. Hij staart naar zijn rimpelige, gevlekte handen voor zich op tafel.

'Misschien is dat wel een zwakke vergelijking. Wat ik bedoel is dat iedere generatie oppervlakkig is, met een paar hele bijzondere mensen. Je moeder was er daar een van, en voor mij dan natuurlijk nog net iets bijzonderder.'

'En jij? Wat gebeurde er als jij een kamer inliep? Hoe zag de wereld jou?'

Pa is even stil, zoekt in de stoffigste bakken van zijn archiveerkamer en trekt een herinnering tevoorschijn.

'In die tijd ontweek ik de blik van de vreemdeling nogal, maar ik geloof niet dat de kamer zich plots vulde met vreugde, haat, of medeleven. Ze keken hooguit even op. Ik was als een vogel die overvloed en een vlugge schaduw wierp. Toen ik eenmaal met je moeder omging veranderde dat. Ik kreeg meer zelfvertrouwen, hield mijn kin omhoog, en mijn constant opkomende glimlach werd steeds vaker beantwoord. De kamer veranderde ten goede. Is dat wat je bedoelt met je vraag?'

'Ja, pa.'

Hij vertelt verder. Nog meer ma.

'Voor je moeder was de opleiding een fluitje van een cent. Niet dat ze dat zelf zo beleefde. Voor iedere toets was ze zenuwachtig. Voor iedere dikke voldoende die ze vervolgens haalde, maakte ze excuses.

Hij vertelt me hoe hij zich door de eerste drie jaren van zijn studie worstelde en het in de eerste week van het vierde en laatste jaar dan toch opgaf. Via allerlei baantjes vond hij uiteindelijk werk als conciërge op een middelbare school, op twee uur rijden van hun huis lag.

'Toen je moeder klaar was en een baan als bibliothecaresse vond, gingen we onmiddellijk op zoek naar een woning. Binnen drie maanden vonden we een mooie, betaalbare eengezinswoning. Ik heb de dag dat we de sleutel kregen een briefje op de eettafel achtergelaten voor mijn ouders.'

'Weet je nog wat er opstond?'

'De feiten. Dat we een woning hadden gevonden, het adres, dat ik mijn spullen gepakt had en alleen nog als visite terug zou

keren.'

'Hoe reageerden ze daar op?'

'Niet, voor zover ik me kan herinneren. Ik kan me voorstellen dat het voor moeder wel een opluchting was. Ik heb haar weleens horen mompelen dat dat joch zoveel vuil uit de tuin naar binnen liep. Dat kon over niemand anders gaan dan mij. Voor vader maakte het denk ik weinig verschil. Die was de meestal aan het werk. Hij had voldoende oorlogsslachtoffers uitgeknepen om het jaren rustig aan te doen. Maar dat zat niet in hem. Op het moment dat ik uit huis ging, kocht hij vervallen panden op en verhuurde die aan arbeidsmigranten en studenten.'

'Had hij je niet kunnen helpen bij het vinden van een woning?'

Pa kijkt me vragend aan.

'Je pa was toch zo handig met vastgoed?'

Hij balt zijn hand tot vuist en bijt kort op de knokkel van zijn wijsvinger.

'Stom, daar heb ik nooit aan gedacht, weet je dat?'

Even blijft hij hangen in gedachten en staart wezenloos voor zich uit. Ik breng mijn hand tot vlak voor zijn gezicht en knip in mijn vingers. Hij knijpt zijn ogen stevig dicht, opent ze en gaat verder met zijn verhaal alsof er geen onderbreking geweest is.

'Ondanks dat het voor mij al veel normaler was om dagen door te brengen zonder de bemoeienis van mijn ouders had ik meer aanpassingsproblemen dan je moeder. Mijn ouders keken dan wel niet echt naar me om, maar om zes uur stipt stond mijn eten klaar, mijn kleding werd van de grond geraapt, gewassen en lag de volgende dag weer netjes opgevouwen in mijn kast.

Afwassen had ik nog nooit gedaan omdat moeder wilde dat het goed gebeurde. Jouw moeder was niet van plan die rol over te nemen.'

'Terecht', zeg ik, maar verzwijg dat de rol van mijn adoptiemoeder veel op die van zijn moeder leek.

Pa wil verdergaan, zijn levensverhaal voorbij laten denderen.

Dit is zo'n moment om om bij te sturen. Ik houd mijn hand op.

'Even terug naar de drugs en vinyl, pa. Wat, hoeveel en hoe vaak?'

'Niet vaak. En dan doel ik op dat tweede. Ga naar een tweedehandswinkel of een rommelmarkt, wandel met je

vingers door de collectie, dan heb je zo ongeveer een idee. Ik heb nooit echt een muzikale smaak ontwikkeld. Als er een liedje in mijn hoofd bleef zitten en ik ongemerkt de melodie begon mee te fluiten, wilde ik de plaat nog weleens kopen om vervolgens vooral dat ene beklievende nummer te draaien. Na een tijdje begon me dat nummer dan ook tegen te staan. Eigenlijk begon me vooral het idee tegen te staan dat er ongevraagd iets in mijn hoofd sloop zonder dat ik daar controle over had.'

Pa kijkt door het raam naar de zijwand van de Stalen Zorgen. Dat is in ieder geval een ding dat ik ontdek heb de afgelopen twee dagen. Als het moeilijk wordt kijkt hij weg en klemt zijn kaken op elkaar. Wegkijken is de gemakkelijkste versie van schuilen. We zijn er beiden bedreven in geraakt. Ik tik met mijn vinger op het raam om weer zijn aandacht te krijgen.

'En dat eerste?'

'Drugs, bedoel je? Heb ik nooit aan gedaan. Van twee of drie biertjes kon ik nog wel genieten, daarna stopte ik. Ik wilde graag de controle over mezelf houden. Saai maar verstandig, zeg maar. Ik weet niet of dit een antwoord is waar je trots op moet zijn of je je voor moet schamen. Verstandig is misschien wat saai.'

'Wat ik er van vind, doet er niet toe', zeg ik en wijs naar het pillengruis op de vloer. 'Bovendien zit je al jaren onder de drugs.'

Hij opent zijn mond om wat te zeggen maar bedenkt zich dan en staart weer naar buiten. Gelukkig, ik was even bang dat hij weer over ma wilde beginnen.

Klop, klop, klop

Het is te subtiel om mijn adoptievader te zijn en mijn adoptiemoeder gebruikt altijd haar trouwring. Weer wordt er geklopt. Ongemakkelijk schuif ik heen en weer op de rand van mijn bed. De buitenwereld nadert. Zoals gewoonlijk, neem ik de situatie in me op zonder verder te handelen.

Even is het stil, dan wordt er onder de deur door een

dubbelgevouwen briefje geschoven. Wit papier, blauwe lijnen. Een smalle vinger met zwartgelakte nagel geeft het papier een laatste zetje, en verdwijnt weer. Het gebeurt zo snel dat ik twijfel aan mijn eigen waarneming.

Ik wil vragen: Wie is daar? De woorden komen niet. Als een oude man kom ik overeind en schuifel op mijn blote voeten richting de deur. Kruimels van een ontbijt plakken aan mijn voetzolen. Ik strik de koorden van mijn joggingbroek. Mijn kont en heupen houden geen enkele broek meer omhoog. Ik raap een shirt van de grond en trek het over mijn hoofd. De zweetgeur is ver in het katoen is getrokken.

Er wordt weer drie keer geduldig op de deur geklopt. Ik vouw het briefje open.

"Doe nou maar open."

Ik leg mijn hand op de deurknop en adem diep in. Mijn kippenborst stijgt en zakt weer in. Zucht. Ik zet de deur op een kleine kier.

'Ik dacht dat je me zou laten staan',

Het is haar stem. Het zijn haar schoenen waar ik op neer kijk; blauw aan de buitenzijde en rood aan de binnenzijde. De veters zijn weggestopt onder de schoentong. Zwarte netkousen verdwijnen onder een al even zwarte jurk. Daarboven draagt ze een wijd, paars shirt. Er staat een smiley op afgebeeld waarvan de mond met grove steken is gehecht. Haar lippen zijn bloedrood gestift en afgezet door een fijne zwarte lijn. In hetzelfde zwart zijn lijnen rond haar ogen getrokken. Haar lange haar is niet langer blond, maar zwart. Het is Kiki. Een nieuwe Kiki.

Ik laat de deurhendel los en loop zonder iets te zeggen terug naar het bed. Kiki volgt me en samen gaan we op de rand zitten.

Ik schaam me voor de troep die het hier is, voor de muffe, zure geur die hier hangt. Ik wil opstaan om het zolderraam te openen, maar het lukt me niet, een onzichtbare hand drukt me op mijn plaats. Ik schaam me nog het meest voor mezelf.

Kiki neemt mijn kin tussen haar vingers, lift mijn gezicht op en draait het naar links en rechts om me vervolgens recht in de ogen te kijken. De laatste keer dat ik haar aankeek, was in het vierde leerjaar, achter de fietsenstalling, toen ik haar een kus

wilde geven. Vanaf dat moment, dat moment van falen, richtte ik mijn blik op haar voorhoofd of op één van haar oorlellen. Het blauw van haar ogen lijkt helderder geworden.

Haar bloedrode lippen vormen een flauwe glimlach. 'Je ziet er slecht uit, vriendje.'

'Sorry', zeg ik, en kijk weg, bang mezelf te zien in haar gezichtsuitdrukking.

Ze legt haar hand in mijn nek en drukt mijn voorhoofd tegen haar sleutelbeen.

'Het maakt niet uit. Laat je maar gaan.'

Ik probeer het, roep alle ellende op die me is overkomen. Moeilijk is dat niet, het begeeft zich altijd vlak onder de oppervlakte, als zwart water onder smeltend ijs. Maar hoe ik ook pers, mijn traanbuizen probeer uit te wringen, ze komen niet. Geen ziel, geen tranen.

We praten zonder heel veel te zeggen. Ik vraag of mijn adoptiemoeder haar gestuurd heeft. Ze haalt haar schouders op. 'Ik ben er. Doet het er toe?'

Ze legt haar wijsvinger op het zilveren knopje in haar neusvleugel. 'Wreed hè? Je had mijn vader moeten horen. Je bent amper twaalf, jongedame. Denk maar niet dat ik je zo over straat laat gaan. Ouwe zeur.'

Een voor een laat ze mijn cassettebandjes rondgaan in haar hand en legt ze terug naast de stereo zonder een mening te verraden. Ze ziet mijn Ajax-dekbedovertrek en zegt me dat ze dat niet van me gedacht had. Ik zeg haar dat voetbal me gestolen kan worden. Daar neemt ze genoegen mee. Met de punt van haar blauw-rode schoen wijst ze naar mijn gitaar die in de hoek ligt en waar zich een laag stof op gevormd heeft.

'Speel je?'

Ik zucht. 'Niet meer.'

Ze legt haar hand op mijn knie.

'Jij gaat vanavond met mij mee. Dan gaan we naar café De Bok.

Ik stel je aan wat vrienden voor, we luisteren naar muziek en daarna sluit je je wat mij betreft weer op in je kamer.

Afgesproken?'

Ik weet niet wat te zeggen of te denken. De gedachte aan de buitenwereld alleen al verlamt me.

'Mooi dan, afgesproken.'

Zonder iets uit te brengen, zie ik hoe haar blauw-rode schoenen – het getal 37 op de hielen – de kamer uitstappen. Mijn hart dreunt tegen de binnenzijde van mijn borstkas. Ik moet even gaan liggen en mijn ogen sluiten. Ik hoop dat pa me met rust laat.

Tandjes poetsen & Slapen gaan

Pa vertelt me over de beginperiode met ma. Dat ze steeds vaker uitgingen, ze beiden niet uitspraken dat ze samen iets hadden maar het wel hoopten, en dat toen ze er uiteindelijk uit waren dat ze iets hadden, niet wisten hoe ze het moesten noemen. Verkering vonden ze zo'n stom woord. 'Een stel', vond ma afbreuk doen aan haar individualiteit. Pa kon al die termen gestolen worden, als ze maar samen waren.

'Ik bestond niet zonder je moeder. In mijn eentje kon ik niet eens een individu zijn. Het zat naar alle waarschijnlijkheid best in me, maar ik kon er niet bij. Je moeder wel.'

Hij vertelt dat de eerste ontmoeting van ma met zijn ouders nog het meest weghad van een politieverhoor.

'Mijn vader wilde dat ze haar hele familiegeschiedenis op tafel legde en verwachtte dat ze al de bijhorende data en cijfers uit haar hoofd kende.'

Ik vertel pa dat Kiki en ik al vanaf groep vier van de basisschool verkering hadden, maar pas voor het eerst buiten school afspraken nadat we allebei naar een andere middelbare school gingen. Ik weet niet of pa opeens zo makkelijk vertelt omdat hij het aan me kwijt wil of dat hij zijn verblijf hier wil verkorten door maar te vertellen wat er in hem opkomt, en hoopt dat ik daar genoeg mee neem. Zover is het nog niet. Vannacht zal hij in ieder geval nog moeten blijven.

Met een schouderduw open ik de caravandeur. Ik tuur naar buiten en voel onmiddellijk de kou op mijn huid. Het verschil met de droge hitte van de kachel is enorm. Wit laserlicht, gezonden vanaf de kermis, kerft de nachthemel zoals een maniak met een mes een schilderij verminkt.

De grond zal te nat zijn om de besteelend deze kant op te rijden.

Misschien morgenochtend wanneer de nachtvorst er overheen is gegaan.

Ik trek de deur weer stevig achter me dicht en sluit de kwikstaart in een vacuüm waarin alleen plek is voor pa's ademhaling, de mijne en de hitte van de kachel. Pa leunt tegen de zijwand aan, de zijkant van zijn gezicht platgedrukt tegen het raam. Zijn ogen vallen dicht waarna hij ze verschrikt weer opent. Wanneer hij dit voor de derde keer doet, vind ik het genoeg.

'Kom op, pa. We gaan naar bed.'

Er volgt geen protest. Ik druk de led-lichtjes onder de keukenkastjes uit waardoor alleen de zaklantaarn die boven tafel hangt blijft branden. Licht kan ons verblijf hier alleen maar verraden. En ik ben ook wel klaar met vandaag. Het was een lange dag waarin ik meer actie heb ondernomen dan in de afgelopen tien jaar. Pa valt zowat in slaap en ik neem nog amper informatie op.

'Je kunt me helpen door even op te staan, pa.'

'Wat zeg je, Seb?' Paniek en onbegrip staan op zijn gezicht. Hij legt zijn vinger tegen zijn gehoorapparaat. Zucht.

'Opstaan.'

Ik plaats één hand in mijn zij en wijs met mijn ellenboog zijn richting op.

'Geen getreuzel nu, beetpakken en overeind komen, dan kan ik het bed opmaken.'

Hij schuift naar me toe en haakt onhandig één arm in de mijne. Verbeten trekt hij zichzelf zo'n twee centimeter omhoog. Waar zijn kracht wegvloeit, spreek ik de mijne aan en trek hem overeind. Zijn armen voelen aan als twijgjes in mijn, toch niet al te sterke, handen.

'Red je het om even alleen bij het aanrecht te staan? Gewoon goed vasthouden aan de wasbak. En als je het met één hand redt, staan in dat rechter bovenkastje een beker met daarin twee tandenborstels en een tube tandpasta. Heb je een lievelingskleur?'

'Blauw', zegt pa twijfelend.

'Daar was ik al bang voor. Goed, dan neem ik wel die rode. Gaat dat lukken denk je?'

Hij knikt.

'Geweldig, dan kan ik de tafel laten zakken.'

Terwijl ik het bed klaar maak, hoor ik hoe pa in korte stroken poetst. Na iedere strook volgt een korte pauze alsof hij een zaag door nat hout probeert te halen. Pa poetst. Pa gorgelt. Pa spuugt. Na wat wrikken aan de poot en met platte hand op het tafelblad geslagen te hebben, zakt het blad tot op bankhoogte. De rugleuning en de zitkussens dienen nu als matras. Ik draai de gaskraan van de kachel dicht en trek uit de vuilniszak in de hoek twee slaapzakken.

'Wil je in of onder je slaapzak?'

'Liever eronder.'

'Goed. Pak mijn arm en laat je op de rand zakken. Ja, zo ja.'

Zijn vingers zoeken houvast aan mijn armen. Ik span ze voor hem aan en leun enkele graden naar achteren om zijn gewicht op te vangen. Wat zal er nog van over zijn; vijftig, zestig kilo? De man in mijn herinnering, de man op de verkleurde polaroid in mijn portemonnee woog ruim een gezonde tachtig kilo. Wat zal er van de zevenenzestig kilo overblijven die ik nu weeg als ik zo oud ben?

Ik stuur hem bij, en sta toe dat hij tegen me aan ademt. Het zijn handelingen, gebaren die ik tot voor kort onmogelijk had gehouden, als van een tengere vrouw die plots de kracht in zichzelf vindt om een auto van haar kind af te tillen. Zoiets moet het zijn. Het systeem in ons dat het overneemt wanneer ons brein faalt. Geen ruimte voor twijfel, afkeer of rede. Ik handel omdat dat de snelste weg is naar mijn doel: dat kind bevrijden, die vijfjarige jongen die ik zo abrupt ophield te zijn. Ik wrijf in mijn gezicht, trek de plooiën onder mijn ogen strak en trek zachtjes mijn onderlip omlaag. Ik ben bekaft.

'En jezelf nu rustig laten zakken, pa. Op je rug liggen en doorschuiven richting het raam. Zo, ja.'

Hij kruist zijn armen over zijn borst. Ik rits zijn slaapzak open en werp hem over hem heen. Hij sluit zijn ogen en houdt zijn adem in tot het nylon hem raakt. Nadat ik mijn tanden gepoetst heb, rits ik ook mijn slaapzak open en ga naast hem liggen. We zwijgen een tijd en

luisteren naar de wind. Aan de onregelmatigheid van pa zijn

ademhaling hoor ik dat hij wat wil zeggen.

'Ja, pa?'

'Morgen heb ik echt mijn medicijnen nodig, Seb.'

Ik zucht. 'We zullen zien.'

'Seb?'

'Jaaa, pa?'

'Het spijt me, Seb. Van alles.'

Ik schiet overeind en klik de zaklantaarn boven mijn hoofd uit.

'Welterusten, pa.'

'Welterusten, Seb.'

De vampierenkinderen

Kermislicht valt tussen de gordijnen door en strekt zich uit over het plafond als de arm van een dierenlaboratorium-assistent. De Kwikstaart als kooi, pa en ik de proefmuizen. Ik schuif iets richting hem op. Behoedzaam voor de giftige dampen van zijn ademhaling.

Deze nacht kent geen stilte. Vanachter een van de keukenkastdeurtjes klinkt het vluchtige gegraaf in papier door een rat. De kermis veroorzaakt samen met de A9 een aanhoudende ruis.

Ik ben te moe om me er iets van aan te trekken, maar ik ga niet slapen voordat pa dat doet. Ik wil mijn gedachten van hem afleiden en denk terug aan de avond dat Kiki me voor het eerst bevrijdde uit mijn schuilplaats. Zoals beloofd kwam ze me ophalen die avond. Ze droeg nog steeds haar zwarte rok, de bowlingschoenen en het T-shirt met daarop de smiley met gehechte mond. Haar rode lippenstift was vervangen door een donkerpaarse. De zwarte lijnen rond haar ogen waren iets aangezet en liepen in een krul haar ooghoeken uit. In tegenstelling tot mijn spijkerbroek, witte sportsokken en het zwarte T-shirt – die mijn adoptiemoeder voor me had gekocht – leek bij haar overal over nagedacht. Mij interesseerde het niet, zolang ik maar niet teveel opviel. Wat dat betreft waren Kiki en ik totaal verschillend. Maar had ze wel op mij geleken dan was het ook nooit wat geworden. Ik zat al met

mezelf opgescheept en was niet opzoek naar een nieuwe mij. Liever nog een gebarsten spiegelbeeld dan een perfecte reflectie.

Ze vroeg me op te staan en reikte me haar hand toen ze me zag twijfelen. Ik was verrast door het gemak waarmee ze me omhoog trok. Nerveus streek ik mijn kleren recht, sloeg mijn armen over elkaar, deed mijn handen in mijn zakken en haalde ze weer tevoorschijn.

'Perfect, niets meer aan doen.'

Ze bracht haar neus naar mijn borstkas en snoof.

'Armen omhoog.'

Toen ik weigerde, vroeg ze: 'Weten je ouders dat je gaat?'

Ze sloeg haar hand voor haar mond en herstelde zich: 'Je adoptieouders. Weten je adoptieouders dat we weg gaan?'

Het was haar idee om via het raam te gaan. 'Dan ontsnappen we via de regenpijp. Gaaf toch?'

Zo deed Kiki dat; ze stelde een vraag, of deed een voorstel, en nog voor je over het antwoord na kon denken, sleepte ze je met zich mee aan haar arm. Ik kan me nog flarden van rest van de avond herinneren. Het was warm en nog ongemakkelijk druk op straat. Ik hield mijn blik op de stoep gericht of op cijfer 37 achter op de hielen van Kiki die in snelle passen voor me uit liep.

Op een bankje tegenover café De Bok zaten haar vrienden. Rutger en Dirk reikten me hun hand, alsof ze me voor het eerst zagen en niet bijna acht jaar bij me in de klas hadden gezeten. Echt kennen deed ik ze eigenlijk ook niet. Ze behoorden tot de gedulden en bewogen zich overal onopvallend tussendoor. Ze zagen er nu volkomen anders uit. Brave Dirk was volledig in het zwart gekleed; spijkerbroek, leren jack, shirt, alles. Rutger droeg een vaalzwarte broek met grote gaten in de knieën, daarboven een bruine houtje-touwtjejas.

Er was iets gebeurd met die drie in de maanden dat ik niet meer naar school ging. Het was alsof ze volwassen ... Nee, dat is niet het juist woord. Volwassenen waren saai, duf. Die vulden hun vrijheid met gesprekken over de stijgende prijs van toiletpapier. Het was alsof Kiki, Rutger en Dirk onafhankelijk van de rest van de wereld geworden waren,

dat was het. Ze hadden zich losgemaakt waar ik me slechts verstopt had.

Celine kende ik alleen van gezicht. Het was het buurmeisje van Kiki. Ze droeg meer kleur dan de rest van de groep. Alleen de 'little pony' op haar shirt die aan het spit boven een open vuur draaide verried dat ze niet een van die vele paardenmeisjes uit mijn voormalige klas was.

'Hoi, wees maar niet bang hoor, ze hebben hun portie bloed al gehad.'

Kiki gaf haar een pets tegen het achterhoofd. Dirk zette de kraag van zijn zwarte leren jack omhoog en ontblootte kort zijn tanden voor me.

'Sommige stervelingen noemen ons de vampierenkinderen.'

Kiki pakte zijn bovenlip beet en trok hem weer omhoog.

'Kijk, wat schattig, hij heeft zijn melktanden nog.'

Rutger zweeg, haalde een verfrommeld pakje sigaretten uit zijn achterzak en bood me er een aan. Ik bedankte, waarna hij er zelf één in zijn mond stopte en een tweede achter zijn oor plaatste.

'Nou, mogen wij ook nog zitten?' vroeg Kiki.

Ze schoven door. Kiki gebaarde dat ik aan moest schuiven en kwam naast me zitten. Ze legde haar hand op mijn knie. We keken hoe het publiek zich verzamelde rond café De Bok. Jongens en meisjes van een jaar of achttien, negentien, twintig. De meisjes zwaar opgedoft. De jongens zo ontspannen mogelijk, of, als ze indruk met hun spieren wilden maken, zo gespannen mogelijk. Een brede, kale uitsmijter heette ze welkom en legde zijn hand op de arm of onderrug van iedere bezoeker, fluisterde wat in hun oor en leidde ze naar binnen.

'Gaan wij niet naar binnen?' vroeg ik toen we zo'n half uur naar de ontwikkelingen voor De Bok gekeken hadden. Dirk wees met de punt van zijn schoen richting de ingang.

'Die kale zegt dat De Bok niets voor twaalfjarigen is.'

'Wat best een belediging is,' zei Celine, 'volgende maand word ik dertien.'

Rutger nam een diepe haal van zijn geknakte sigaret en blies uit. 'Fascisten.'

Kiki kneep in mijn knie en kwam overeind. Ze keek ons aan met een grote grijns op haar gezicht.

'Wie van jullie heeft weleens bier op?'

Ik weet nog dat Kiki een slungelige jongen aansprak bij het wegzetten van zijn fiets en dat hij later die avond aan kwam zetten met vijf bekers lauw bier. Hij was via de nooduitgang en door de als zeiksteeg bekende doorgang gelopen, om zo de kale uitsmijter te ontwijken. Ze nam het bier aan en wimpelde hem af, zei dat hij binnen harder nodig was.

Dirk ging op de bank staan en bracht een toost uit naar de maan, waarbij een groot deel van zijn bier verloren ging.

'Op ons nieuwe lid, op de vampierenkinderen.'

En zo behoorde ik voor het eerst toe zonder dat het benauwde. Kiki bracht me naar huis. Onder aan de regenpijp bleef ze voor me staan. Mijn handen in de hare.

'Nou, waar wacht je op.'

Ik nam een pluk haar voor haar gezicht vandaan, legde hem achter haar oor en plaatste een vluchtige kus vlak naast haar donkerpaarse lippen – de kus die ik haar al aan het einde van groep vier wilde geven – waarna ik weer de regenpijp omhoog klauterde en via het schuine dak het zolderraam vond. Het was de eerste van vele avonden op het bankje voor café De Bok. Ik en de vampierenkinderen.

Mijn geluk was, dat de vriendschap met Kiki, Rutger, Dirk, en Celine me overkwam. Ik werd geaccepteerd vanaf die eerste keer dat ik naast ze plaatsnam op het bankje tegenover café De Bok. Als ik me er actief voor had moeten inzetten was het nooit wat geworden. Dat weet ik zeker. Het eerste dat Rutger tegen me zei, was dat ik geen muren nodig had om mezelf op te sluiten.

'Sebman, je hoeft niet alleen te zijn in je zoektocht naar eenzaamheid.'

Zoiets had ik nog nooit iemand horen zeggen; geen volwassene, zeker geen dertienjarige. En hoewel ik niet precies begreep wat hij bedoelde, drong er iets van troost tot me door. Dirk probeerde me op zijn manier gerust te stellen en begroette me iedere keer dat we elkaar zagen met een schouderklop. Als oude vrienden die elkaar al jaren niet meer hadden gezien. Maar ik voelde dat het gemeend was. Het verliep natuurlijk, alsof vriendschap een eenvoudige legpuzzel was – het past, of niet –

in plaats van het ingewikkelde en langdurige proces, waar ik het altijd voor aanzag, en waaraan ik weigerde deel te nemen. Diep vanuit pa zijn keel klinkt een geluid als van een vastdraaiende motor. Ik kan gaan slapen. Het viel me mee vandaag; een dag met pa. Het werd makkelijker naarmate de dag vorderde. Maar ik weet dat wanneer ik morgenochtend wakker word, ik weer net zo'n grondige hekel aan hem zal hebben als deze ochtend. Vannacht zal ik dromen en weer even vijf jaar oud zijn. Ik zal, zoals iedere ochtend van mijn tweede leven, schreeuwend wakker worden met een hartslag die net niet een fatale lijn overschrijdt, als ik net op tijd besef dat ik dertig jaar verder ben in mijn leven.

Nachtmerrie

Ma heeft me net voorgelezen, en met mijn bedlampje nog aan, vecht ik tegen de opkomende slaap. Pa zal zo thuiskomen. Op wat ik precies wacht weet ik niet; een hand door mijn haar, een kus op mijn voorhoofd, een welterusten grote knul. Buiten blaft een hond. De burenen hebben zo'n Duitse herder. Basta heet ze. Ik mag haar niet aaien van ma. Er klinkt het dichtslaan van een deur. Het moet de voordeur zijn. Pa, denk ik, en schiet overeind. De deken zakt tot op mijn bovenbenen. Ik steun op mijn naar achter gestrekte armen en luister, in afwachting van pa's voetstappen, gespannen naar de stilte. De onderste tree kan ieder moment kraken. Heel lang is het niet stil. Er klinkt gestommel, een knal. een gil. Het is Anna, mijn zus. Die gilt wel vaker. Maar toch niet om deze tijd? 'Pa?' roep ik. 'Ma?' Als er na nog twee keer roepen niet gereageerd wordt, kan ik niet langer wachten. Met het knuffelkonijn onder mijn arm, stap ik uit bed. Ik klem mijn hand stevig om de trapleuning heen en stap de dieptes tussen de treeën in. Ik doe mijn best om de ze niet teveel te laten kraken maar mijn kleine knieën trillen en ik heb mijn benen niet goed onder controle. Het hout schreeuwt harder dan ik aankan. Halverwege blijf ik staan. Een tweede knal, een tweede gil. Het is ma. Ik zet weer een voorzichtige stap, Nijn zijn beentjes en hoofd vouwen zich om mijn bovenarm. Mijn streepjespyjama

plakt aan mijn lichaam.

'Pa', roep ik, zo zachtjes dat alleen ik het hoor. Misschien denk ik het zelfs alleen maar. De deur naar de woonkamer staat op een kier. Voorzichtig duw ik hem verder open. Het eerste dat ik zie is dat de televisie knippert. Er komt rook uit de achterkant. Rode spetters staan op het gebarsten glas. Ik laat mijn blik zakken en zie Anna liggen. Haar hoofd hangt slap tegen haar schouder. Haar ogen zijn verstopt achter haar lange blonde haar. Het is alsof ze haar gezicht achterop draagt. Ze slaapt, denk ik. Dat moet wel. Ze slaapt zoals de prinses in het sprookje dat ma me zojuist voorlas. Met een zenuwachtige glimlach kijk ik opzij. Ik hoop pa en ma te zien die meedoen aan het spel. Ma ligt op haar rug, haar armen liggen gespreid langs haar lichaam, alsof ze geprobeerd heeft op te vliegen en na enkele meters weer neergestort is. Bloed stroomt uit het gat in haar voorhoofd. De stof van haar jurk rond haar buik is doorweekt met bloed. Ik pak haar pols vast en probeer haar overeind te trekken. Ze werkt niet mee.

'Nou, je bent te zwaar, ma', zeg ik, en laat haar arm weer vallen. Ik kniel naast haar neer en leg mijn hand op de warme, natte plek op haar buik. Daar blijf ik een tijdje zitten, tot pa de keuken uit loopt. Als hij me ziet, loopt hij zonder een enkele keer met zijn ogen te knippen, recht op me af. Zijn pupillen nemen bijna zijn hele ogen in beslag. Zijn witte blouse zit onder de rode spetters, net als zijn handen en de linkerkant van zijn gezicht. Ik wil opeens niet langer een hand door mijn haar. Pa grijpt mijn neus en knijpt deze stevig dicht. Ik kom overeind, hap naar adem. Om hulp roepen gaat niet. Ik weet niet meer wie te roepen. Dan haalt hij een pistool onder zijn broekriem vandaan en stopt de nog warme loop in mijn mond.

Schreeuwend worden we wakker. Wie begon weet ik niet. Het zal om honderdsten van een seconde gaan. Beiden dezelfde droom maar vanuit een ander perspectief. Pa doet het lijken alsof het voor hem net zó erg geweest moet zijn. Kleine druppels zweet staan op zijn voorhoofd.

Gedesoriënteerd kijkt hij om zich heen en hapt naar adem. Hij komt overeind en wrijft over de borstzak van zijn pyjamajasje. Een opgezwollen ader loopt vanonder zijn boord over zijn hals

richting oor.

Met een flikkering van de oogleden is er herkenning. 'Seb? Seb, jongen?'

In een soort met paniek gevulde hoop, kijkt hij om zich heen, waar de rest van het gezin is. Hij houdt zijn trillende handen voor zich en draait ze open, op zoek naar bloed.

Twee sterren & Een hondenkop

Als de signalen van de spoorbomen klinken hoef je niets te zeggen. Gewoon wachten tot het rode licht gedoofd is; er kan nog een trein komen. Mijn adoptiemoeder denkt daar anders over. De bomen zijn nog niet eens helemaal gezakt als ze haar hand op mijn schouder legt en naar de hemel wijst.

Ik kan toch moeilijk omkeren en wegfietsen? Ik kan toch omkeren en wegfietsen?

'Zie je die twee sterren daar?'

Ze slikt en neemt me even snel op. Waarom weet ik niet, maar ze heeft dit moment uitgekozen om de deksel van de doos te trekken waarin het geheim van mijn eerste leven al jaren opgeborgen ligt. Het ruikt muf.

'Dat zijn je biologische moeder en je zus die je volgen om te zien hoe het met je gaat. Ze zijn vast trots op je. Net als je vader en ik.'

Ze knipoogt en beweegt haar mond. Ik denk dat ze zegt dat ze van me houdt, maar ik word gered door een voorbijdenderende hondenkop. Anna en ma blijken twee vliegtuigen die elkaar kruizen. De deksel kan weer op de doos.

Obstipatiwandeling

Het kippenvel staat dik op mijn armen. Het is niet de kou, het is die droom. Het is die kloterige droom die niets anders dan de zoveelste herhaling van de akelige waarheid is. Iedere centimeter die pa en ik elkaar gisteren genaderd zijn, is door de reis terug in de tijd teniet gedaan. Ik durf hem amper aan te kijken, maar begeleid hem toch naar het toilet wanneer hij daar om vraagt.

Het zou zó makkelijk zijn om pa in zijn eigen urine te

verzuipen. Een klein laagje is genoeg. Ik zou zijn mond en neus strak tegen het plastic aanduwen en zijn hoofd vlak voordat hij stikt weer aan zijn uitdunnende haar omhoog trekken en excuses eisen. Excuses voor wat hij ons gezin heeft aangedaan. Excuses omdat iedereen die op mijn pad komt ongevroegd deel uitmaakt van de dominoval waar hij de eerste zet aan gaf. De warme urine in zijn longen zou de cellen irriteren en beschadigen, en vlak na zijn nederige excuses, zou er eiwit loskomen waarna hij alsnog schuimbekkend ten onder zou gaan. Secundaire verdrinking noemen ze dat. Gerechtigheid noemen ze dat.

Ik weersta die neiging en gooi de deur achter hem dicht. Het bed breng ik weer terug in oude staat van de banken en tafel. De slaapzakken rol ik op en prop ik weg achter de gasflessen. Ik schenk twee bekertjes koffie in en zet ze vast neer. Midden op tafel plaats ik een pak cornflakes. Twee plastic bakjes schenk ik voor driekwart vol met houdbare melk. De plastic eetlepels drijven nog even voor ze kantelen en richting bodem zakken. Ik trek mijn houthakkersblouse en shirt uit en zet de kraan aan. Het water ruikt naar het plastic van de jerrycan. Ik vang er zoveel mogelijk van op in mijn handen en sla het hard in mijn gezicht. Het tintelt zoals die eerste schooldag dat Kiki me in mijn gezicht sloeg. Ik strek mijn arm boven mijn hoofd, en wrijf vluchtig mijn oksels, borst, buik en nek nat. Het koude water trekt mijn huid nog strakker en geeft me een kortstondige, maar welkome hoofdpijn. Ik droog me vluchtig af met een theedoek en kleed me weer aan. Ik ben klaar voor vandaag. Nu pa nog. Ik klop drie keer kort op de toiletdeur en laat mijn hand rusten op het hout.

'Alles goed daarbinnen, pa?'

Ondanks de gedachte zo-even, om hem wat aan te doen, weet ik dat hij me alleen levend van waarde is. Zijn dood zou me alleen maar met meer ellende opscheppen.

'Alles oké daarbinnen? Pa?'

'Laat me maar even, Seb.'

'Ik heb een beker zwarte koffie voor je ingeschonken, probeer het daarna anders nog eens.'

Pa reageert door door te trekken. Hij duwt de deur open. Zijn

pyjamabroek is opgetrokken tot vlak boven zijn knieën. De geelbevleete onderbroek net iets hoger. Met zijn handen bedekt hij zijn kruis.

'Sorry, Seb, ik probeer het later nog wel een keer.'

'Jezus, pa. Haal die broek op.'

Na een diepe zucht, reik ik hem mijn handen. Ik wil niet dat hij me aanraakt, maar tijdsbesef wint het van de weerzin van lichamelijk contact. Ik houd mezelf voor dat het om een volle vuilniszak gaat die ik op de stoep moet zetten, hijs zijn broek op en breng hem naar de tafel. Niet te dicht tegen mijn lichaam aanhouden, hij kan lekken.

Met zijn hand op zijn buik drinkt hij zijn koffie op. Tussen iedere sip in vertrekt zijn gezicht. Het dunne vel een en al kreukel. Ik sla mijn armen over elkaar en neemt het drama eens goed in me op. Hij sluit zijn ogen, opent ze weer. Met zijn hand draait hij, onder zijn pyjamajasje, rondjes over zijn opgezette buik. Hij zet zijn bekertje neer en schuift het van zich af. Zijn tandafdrukken staan in de rand. Hij pruttelt als een pan dikke soep.

'Je moet me vergeven, Seb, ik heb nogal last van kramp. Het zal wel komen doordat ik mijn medicijnen niet heb gehad.'

'Nee, je hebt gewoon wat beweging nodig, pa. In die Gouden Horizon van je rollen ze je vanuit je bed in je stoel en rijden ze je van je bed naar de eetzaal en weer terug. Vind je het gek dat je dan verstopt raakt?'

Hij draait zijn gezicht van me weg.

'Wat?'

'Ik eet liever alleen, op mijn kamer.'

'Jezus, pa, je darmen zijn ondertussen zo lui als, zo lui als ...

Ach weet ik veel. Je bent gewoon een vat gestold frituurvet.'

'Het eten is er anders heel goed.'

'Beweging heb je nodig, pa, niets anders.'

Ik schud mijn hoofd en zucht.

'Opstaan. Dan gaan we een eindje wandelen. Geloof me, ik blijf ook liever binnen, maar ik kan niet normaal met je praten als je zo'n hoofd trekt.'

'Wat voor hoofd?'

'Zo'n poephoofd, pa. Zo'n ik-ben-een-vuistdikke-drol-

millimeter- voor- millimeter- aan-het-uitpersen-kop.'

Hij zwijgt. Dat lijkt zijn manier om om te gaan met woorden of situaties die hem niet aanstaan. Uiteindelijk schraapt hij zijn keel en zegt: 'Ik wil je plan niet verpesten, maar ik heb een rolstoel, weet je nog?'

'Beweging, pa. Je pakt je stok maar.'

Ik help hem overeind en negeer zijn gekreun. Ik zet de eerste voorzichtige stap in de buitenwereld. Het is koud, vochtig. De zuurstof is niet de mijne. Ik ben wel in beweging, maar uiteindelijk zal ik er op vastlopen. Ik bijt kort, maar hard, op mijn wang. Met mijn tong ga ik de schrale huid langs en speel met de losse draden zodat ze verder loslaten.

'Pak mijn hand maar.'

Dertig jaar geleden had ik al mijn vingers nodig om zijn wijsvinger te omvatten. Nu past zijn eens zo machtige hand bijna geheel in de mijne. Met gesloten ogen stapt hij de laaghangende mist in. Ik hoor hoe zijn bloten voeten zich vastzuigen in de natte aarde.

'Als ik had geweten wat we gingen doen had ik schoenen en een trui meegenomen.'

'Zou je zijn meegegaan als je wist dat ik je hierheen zou brengen?'

'We hadden toch ook gewoon in de bezoekersruimte kunnen praten, Seb?'

'Het is niet aan jou, pa.'

Hij slaat zijn arm in de mijne en grijpt de stof vast van mijn mouw. In zijn andere hand houdt hij zijn stok. We bewegen ons langzaam voort langs de zijkant van de caravan en nemen korte rustpauzes wanneer pa's toestand daar om vraagt. Onze adem stijgt op en klampt zich aan elkaar vast. Pa schraapt zijn keel.

'Die droom, heb je die iedere nacht?'

'Als ik geluk heb blijft het bij één keer. Soms word ik halverwege de nacht schreeuwend wakker en als ik dan eindelijk weer in slaap val, begint het weer van voor af aan.'

Ik pak een stuk vel van mijn hand tussen duim en wijsvinger en houdt het onder zijn neus. Het blijft staan als een doorgezakte tent.

'Uitdroging. 's Nachts zweet ik meer dan ik overdag door

drinken kan aanvullen.'

Pa knikt in stilte. Een beweging die langzaam in hoofdschudden overgaat. Zijn hand op mijn arm verstevigt zijn grip. Zijn ogen vullen zich met traanvocht. Onmiddellijk draai ik mijn gezicht van hem weg.

'Jij bent hier niet het slachtoffer', spuug ik hem toe.

'Sorry, Seb.' Hij stopt met lopen. Zijn gezicht vertrekt. Na enkele seconden knikt hij.

'Het gaat wel weer.'

We lopen voorbij de caravan en slaan de hoek om. Het landschap is hier hetzelfde. Slechts op een enkele plek steekt een boom boven het mistlandschap uit. De rest is kaal: geen vee of huizen. De hemel is op aarde gezakt en leeggelopen. De inwoners hebben zich uit de voeten gemaakt en zijn op zoek naar een betere plek. De kermis misschien.

Pa rilt en lijkt niet in staat verder te praten. Ik ga ervan uit dan dat zijn volgende vraag zal zijn of ik een manier gevonden heb om het dromen te minderen, en antwoord: 'Ik heb een tijdje geprobeerd het slapen over te slaan, om gewoon door te gaan tot mijn lijf en hoofd zichzelf uitschakelden. Hielp niets, de beelden kwamen slechts eerder en harder binnen. Kiki en ik sliepen steeds minder in hetzelfde bed omdat ik nogal om me heen kon slaan terwijl ik droomde.'

Pa reageert niet meer. Ik probeer tevergeefs het tempo erin te houden. Ondertussen doe ik mijn best zijn bovenarm warm te wrijven. De zon stijgt sneller dan wij ons voortbewegen. Pa grijpt niet alleen meer naar zijn buik, maar ook steeds vaker naar zijn bovenbeen. Hij loopt langzamer en gebogener en hangt met zijn volledige gewicht aan mijn arm. Dit is niet gespeeld, geen vertragungstechniek.

'Laten we hier anders even gaan zitten', stel ik voor.

Pa gaat tegen de zijwand aanstaan en laat zich afzakken. De schouders van zijn pyjamasje komen omhoog, zijn witte buik en polsen worden ontbloot.

'Wacht hier maar even, pa. Ik ben zo terug.'

Ik doe iets wat ik al jaren niet gedaan heb, zeker niet vrijwillig: ik zet het op een rennen.

Shit, godver, shit

Terug in de Kwikstaart pak ik een nieuwe fles wodka en een schone theedoek. Ik hijg nog steeds na van mijn sprint. Rennen om pa een gunst te doen, wie had dat ooit gedacht? En met die gedachte besluit ik het iets rustiger aan te doen. Ik heb hem in mijn greep en mag hem niet laten overnemen.

Ik neem een slok water uit de kraan, werp mijn hoofd achterover en gorgel voor ik het doorslik. Het smaakt naar plastic en schoonmaakmiddel. Ik zak door mijn knieën, pak twee bekertjes uit de linker onderkast en leg ze weer terug. We kunnen uit de fles drinken. Uit de la haal ik een rol zilverfolie die ik boven op de theedoek leg. Terwijl ik met één hand mijn riem en de knopen van mijn broek losmaak, gebruik ik de andere om de dop van de fles wodka open te schroeven. De dop valt voor mijn voeten. Ik wil hem naar de andere kant van de caravan schoppen maar halverwege blijft hij aan het zeil plakken.

Ik giet mijn mond vol en zet met gebolde wangen – zoals ze er volgens pa bij mijn geboorte uitzagen – twee stappen richting het toilet. Dan sta ik stil, gorgel opnieuw en slik het goedje door. De wodka knijpt mijn ogen stevig dicht. Een brandend spoor trekt via mijn keel richting mijn borstkas. Brandende, witte lichtpuntjes verschijnen wanneer ik mijn ogen weer open. Ze vervagen waarop ik mijn volgende twee stappen richting het toilet zet, en het deurtje open duw.

Deze plek is zo groot als hij hoort te zijn.

Ik laat mijn spijkerbroek en zwarte boxershort tot op mijn enkels zakken, en houd mijn houthakkersblousse op tot boven mijn navel. Een paar keer kijk ik over mijn schouder of pa niet binnenkomt. Het is een zinloze handeling op een zinloze gedachte. Natuurlijk komt pa niet zomaar binnenlopen. Als hij zijn fitheid hervonden had, was hij nu waarschijnlijk op de vlucht geslagen. Toch doet de gedachte af aan de opluchting van het legen van mijn blaas. Hopelijk zit hij nog steeds aan de andere kant van de Stalen Zorgen te verkleumen. Hoe klein het hok ook is waarin ik mezelf opsluit, ik ben nooit helemaal vrij. Altijd is pa daar weer.

Ik knijp af, trek mijn broek weer omhoog en spoel door. Ik pak mijn spullen van het aanrecht, zet de deur op een kier, tuur of de kust veilig is en stap weer naar buiten. Aan de horizon is het reuzenrad begonnen met draaien. De bakjes verdwijnen in de oplossende mist. De lichtjes prikken er nog zacht doorheen. Ik hoop dat het ding piept en kraakt zodat hij vandaag niet meer verder mag. Het enige dat ik vraag van de horizon is wat privacy. Ook als dat ten koste gaat van het plezier van anderen. Teleurgestelde kinderen en een failliete kermisklant ten spijt.

Nog steeds niet helemaal bijgekomen van het sprintje zo-even, wandel ik in rustige passen de caravan voorbij en de hoek om. Ik probeer wat dingen in mijn hoofd op een rijtje te krijgen. Wat heb ik pa al gevraagd en wat ben ik vergeten? Zijn er al conclusies te trekken?

'Shit.'

Het duurt even voordat ik begrijp wat ik zie. Pa ligt bewegingloos in het gras. Hij is op zijn zij gerold. Zijn broek is nat en donkergekleurd door het gras. Zijn gezicht rust op zijn uitgestrekte arm. De oceaan is verbleekt rond de eilandjes op zijn achterhoofd. 'Shit, godver.' Ik laat alles uit mijn handen vallen en versnel mijn pas, maar ik ben bang dat ik te laat ben. 'Shit, godver, shit.' Ik heb het verpest. Het bevestigt mijn altijd aanwezige, angstige vermoeden dat iets ondernemen gelijk staat aan falen. Hoe zei pa dat ook alweer? De weg naar de hemel en die naar de hel lijken soms meer op elkaar dan je zou denken. Nu is hij dood en hij heeft niet eens zijn hele verhaal kunnen vertellen. Ik ga

de gevangenis in. Ik ben pa geworden. 'Shit, godver, shit, shit.' Ik stap dichterbij en leun over hem heen. Een sliert speeksel bungelt uit zijn mondhoek. Zijn oogleden flikkeren. Spasmen beheersen de hand die zijn hart lijken te zoeken. Hij is niet dood, maar wel op weg. Ik stop mijn vingers in zijn mond om er zeker van te zijn dat hij zijn tong niet afbijt, schuif mijn hand onder zijn pyjamasjasje en plaats hem op zijn bezwete borst. Na iedere hartslag verdwijnt de druk van zijn ribbenkast onder mijn hand. Zijn tanden blijven slechts liggen tegen het zachte huidweefsel van mijn hand. Niemand gaat hier dood, niet

voordat ik dat zeg.

Voorzichtig draai ik pa op zijn rug. Met mijn duim schuif ik zijn ooglid omhoog. Zijn verwijde pupil zoekt de omgeving af tot hij in de val van mijn blik lijkt gelopen. Er lijkt iets van herkenning te zijn, maar niet de energie om er naar te handelen. Ik schuif mijn armen onder zijn oksels en duw hem via de wand omhoog. Zijn adem ruikt naar aceton. Ik neem hem op mijn schouder en ruik dat de donkere vlek in zijn broek niet slechts van het natte gras was.

Stront & Afwasmiddel

Zwijgend, ineengedoken en gewikkeld in zilverfolie rust pa uit op de dissel van de caravan. Een pak appelsap staat aan zijn blauwe lippen. Hij rilt nog steeds, maar zijn ogen volgen mijn bewegingen. Hij ziet toe hoe ik een vijfde ketel heet water aan het troebele, groene water in de trog toevoeg. Dat moet voldoende zijn. Ik geef een knikje om te laten weten dat ik er klaar voor ben. Hij lijkt het niet te begrijpen of is niet in staat te handelen. Hij verroert zich niet. Ik beveel hem zijn armen omhoog te houden en strip zijn bovenlichaam vrij van de zilverfolie.

Het doet zeer om te zien wat er van pa over is na al die jaren. Natuurlijk wilde ik dat hij zou lijden om zijn daden, maar het contrast met de gezonde, forse man op de gezinsfoto genomen voor de caravan kan bijna niet groter. Iedere ader schijnt door zijn huid. Zijn puntige schouders wijzen naar voren alsof hij jaren ineengedoken heeft gezeten. Volledig vergroeid. Tussen zijn naar buiten stekende ribben is zijn borstbeen zo ingevallen dat het naar binnen geslagen lijkt.

Daar waar haar groeit – onder zijn oksels, rond zijn tepels en op zijn onderbuik – is het lang. Een lichaam als een oud, verlaten huis, omringd door doorgesloten gras en wilde bloemen.

Luiken hangen schuin voor de ramen. Pa kijkt van me weg, naar de zijmuur van de Stalen Zorgen. Stront sijpelt langs zijn benen onder zijn zilveren rok vandaan.

'Geloof me, hier zit ik ook niet op te wachten.'

Hij zucht en laat het pak appelsap naast zich vallen in het natte gras. Met de gemanicuurde wijsvingernagel van de rechterhand vindt hij een begin van zijn zilveren rok en begint het los te pulken. Hij trekt een flinterdunne strook los.

'Rustig, pa, als je het heel laat kan ik je na je bad weer inpakken. Dit is voor jouw bestwil.'

Maar pa is niet rustig. Strook voor strook trekt hij los. Steeds sneller, alsof de ruimte tussen de folie en dat gammele lijf plots bezet wordt door tienduizenden mieren die uit zijn op wraak op de vergrootglaszonden uit zijn jeugd. Hij ademt in korte stoten. Het klinkt alsof ze uit de vochtige kruipruimte komen. Al snel is hij omringd door zilveren snippers. Zie je wel, wil ik zeggen, ik zei toch dat

het zou helpen, beweging is goed voor je, maar iets in me vertelt me te zwijgen.

Onder hem vandaan hangt een vel folie besmeurd met stront. Hij zal zeker een week niet geweest zijn. De Gouden Horizon stopt zijn bewoners, voor goud geld, vol met pillen zodat ze hen niet tot last kunnen zijn. Een huis vol televisiekijkende zombies die verder tot niet veel meer in staat zijn dan op hun koud geworden eten te malen en af en toe, als ze er op geattendeerd worden, een slok van hun drinken te nemen. Ze worden in leven gehouden omdat dat het meeste geld en het minste werk oplevert. Dat is het systeem. Voor het eerst richt mijn woede zich op iets anders dan pa. Het zou me gerust moeten stellen dat ik me nog ergens druk om kan maken, maar woede is niet een emotie die nog heel veel ruimte overlaat voor andere gevoelens. De woede van pa lijkt alweer overgegaan in schaamte. Zijn handen liggen verloren in zijn schoot en bedekken zijn kruis. Hij neemt mijn uitgestrekte handen aan en laat zich overeind trekken. Ik ondersteun hem richting trog, zijn naakte lichaam aan mijn zij. Met moeite slaat hij zijn been over de rand en stapt in het dampende water. Zijn grote teen test de temperatuur van het water en blijft secondelang in het troebele groen hangen voor hij zijn stap afmaakt en zich laat zakken. Als hij zit kijkt hij onmiddellijk naar het reuzenrad aan de horizon. De helft van de bakjes zijn, tot zijn zichtbare ongemak, bezet.

Ik spuit wat afwasmiddel in de trog en schuim het water op door mijn hand vluchtig door het water te halen. De punt van pa's penis drijft naar de oppervlakte. Een klein zielig ding, als een lege cocon. Ik doe alsof ik het niet zie. Zachtjes laat ik de spons over zijn voet en zijn enkels richting knie gaan. De vingertop van mijn duim en middelvinger raken elkaar als ik ze om zijn enkel heen sla. Ik schud met mijn hoofd maar zeg niets. In plaats daarvan begin ik met het sponzen van zijn kuit en hielen. Dat is het moment waarop pa weer spreekt.

'Dat mag best wat harder, Seb.'

Over mijn schouder zie ik dat waar net pa's eikel boven water dreef nu al het schuim bijeengeveegd is. Ik ga verder met sponzen. Zijn benen neem ik af alsof ik een houten balk schaaft. Ik knijp de spons uit naast de trog en adem diep in. Er gaan allerlei redenen door me heen om dit niet te doen, maar ik druk ze weg met de innerlijke schreeuw: Doe het nou maar! De enige die verantwoordelijk voor deze situatie is ben ik, dus zal ik de handelingen moeten volgen die de situatie me oplegt.

Op de een of andere manier kan ik me niet voorstellen dat pa ons vroeger in bad stopte, óf verschoonde. Het lijkt me meer iets dat ma zou doen. Ik durf het niet te vragen. Niet op dit moment. Wat zou ik er ook mee opschieten? Zou het wel of niet in bad stoppen, of trog desnoods, van mijn denkbeeldige kinderen echt de trigger voor het activeren van mijn klootzakgen zijn. Ja, antwoord ik mezelf, natuurlijk kan dat.

Alles doet er toe. Alles kan een aanwijzing zijn anders had ik nu niet met pa op hoeven te trekken. Onkunde of onwil als het gaat om fysieke verzorging kan een teken zijn, een weg die ik niet in moet slaan. Ik zal me over de weerstand die ik voel heen moeten zetten.

Ik zal hem er later naar vragen. Voor nu vermijd ik zijn blik. Ook hij kijkt van me weg. Dit is al lastig zat. Ik begin met het loswrijven van de korsten die zich als opgedroogde lijmresten aan de haren van zijn billen gekleefd hebben. Bruin komt omhoog in het water alsof iets de zanderige bodem in een poel loswroet. Ik weet niet hoe dit voor pa moet zijn, maar vannacht zal ik er een nachtmerrie bij hebben.

Bokavonden

Lange tijd leek alleen het weer te veranderen. We zaten ineengedoken onder onze capuchons tegen de regen, veegden de sneeuw weg voor we gingen zitten, of hingen loom onderuitgezakt. Verder waren de avonden voor De Bok slechts een variatie op de kern: vijf vrienden die vanaf een bankje met verbazing naar de wereld keken. Celine gaf af op haar ouders en Rutger gaf zijn visie op de wereld in cryptische bewoording. Tussen zijn zinnen hield hij denkpauzes die hij vulde met een trek aan zijn sigaret.

'Nee, Celine. Ik zeg niet dat ik het antwoord heb. Ik zeg niet dat je ouders gelijk hebben, of jij ongelijk. Ik heb niet de gave om de problemen van deze wereld op te lossen, maar wel om diegene aan te wijzen die dat ook niet kunnen. Als je mijn tekortschietende mening wil horen: Ik denk dat een navelpiercing je fantastisch zou staan. Maar het gaat hier niet om de daadwerkelijke actie, maar om de gedachtes die je tot die actie gezet hebben. Dat zei ik, ja: fantastisch.'

Je kon alles tegen Celine zeggen zolang er maar een zin of een woord tussen zat dat ze als compliment kon opvatten. Voor haar ouders werkte dat andersom. Bij hen was ieder spaarzaam compliment verdacht, onderdeel van een groter plan om haar dwars te zitten. Kiki sprak nooit over haar ouders. Misschien leek haar dat te pijnlijk voor mij, of zag ze haar ouders, net als ik mijn adoptieouders, enkel als een gegeven. Ik heb haar ouders één keer gezien. Niets bijzonders. Zoals een kind een huis tekent met een schuin dak en een schoorsteen, een zon met streepjes en een auto in hoekige vormen, zo zou het ouders als Kiki's ouders tekenen. Standaard ouders.

Kiki sprak over andere dingen. Ze had het graag over muziek, kende altijd wel een album, of een band waar wij nooit eerder van gehoord hadden.

'Soms word ik midden in de nacht wakker en voel die baslijn door mijn lichaam dreunen. Gaaf toch?'

Ze liet haar walkman rondgaan zodat we allemaal ons mening konden geven.

'Dit klinkt alsof aliens geland zijn en hun depressies met ons

delen. Gaaf, inderdaad.'

'Ja, hier mag je echt een kopietje van maken voor me.'

'Geen idee waar hij over zingt, maar sexy stem.'

'... Ik moet het vaker horen denk ik. Maar het heeft wel wat.

Happy Cemetery, zei je?'

Kiki gaf ook graag commentaar op mensen die voorbij liepen.

Ze vulde hun levens in. Legde bloot wat er in hun omging. Ik vroeg me af of ze dat ook bij mij deed. Of ze verliefd was op mij, of op het karakter dat ik voor haar vervulde. Maakte dat me vervangbaar? Ik vroeg het nooit hardop. Ik was meer dan tevreden met de rol die ik in haar nabijheid mocht vervullen.

'Zien jullie die jongen daar? Witte blouse, zwarte gympen, staat alleen in de rij, kijkt de hele tijd om zich heen. Ja, die ja. Patrick heet hij. Zeventien, nee, achttien jaar oud. Woont bij zijn ouders, zit nog op school en werkt 's avonds en in het weekend als vakkenvuller. Af en toe spreekt hij iemand aan, waarop mensen hem even verbaasd aankijken en zich onmiddellijk weer van hem wegdraaien. Ze weten niet zo goed wat ze met zijn opmerkingen aan moeten; lange rij, hè? Ook zo'n zin om te feesten? Het is fris voor de tijd van het jaar. Wreed nummer dit. Zuipen! Ondanks dat hij geen grote drinker is, bestelt hij zijn bier altijd per tray. Hij loopt soms wel een uur achtereen rondjes voor hij van al zijn glazen af is. Dan bestelt hij een nieuwe tree en begint aan een volgende ronde. Soms drinkt hij ze uiteindelijk maar

alle twaalf op. Hij heeft een voort-wat-hoort-wat-uitstraling.

Dat zit hem tegen.

Patrick woont niet in Bokkum maar in Eibek en hoewel hij best zijn collega's of klasgenoten tegen zou willen komen, wil hij niet dat ze denken dat hij verder eigenlijk niemand kent. Als de lichten in De Bok aangaan, stapt hij op zijn fiets en slingert hij weer naar huis. Daar luistert hij, terwijl hij in bed het draaien van het plafond probeert te stoppen, naar een bandje van Bryan Adams en vraagt zich af waarom hij het nooit zo mooi kan verwoorden. Zielig toch?'

'Het komt toch wel goed met hem?' zou Dirk zeggen.

Dirk was het cement van onze vriendschap, de dirigent van onze gesprekken. Ik denk dat we allemaal blij waren om deel

uit te maken van onze vriendengroep, om een van de vampierenkinderen te zijn, maar bij Dirk leek er altijd iets van nederigheid aanwezig. Hij was de fan die met zijn idolen mocht rondhangen.

'Ik ben het met Rutger eens, het zou je fantastisch staan. Zilver staat je. En als Patrick ons bier wil geven, mag dat best. Zolang hij ons maar niet lastig valt met zijn muzikale wansmaak.

Wat jij, Seb?'

Tot mijn verbazing was ik degene die ze zochten voor bevestiging. Om de een of andere reden had mijn oordeel waarde voor ze. Ik deed er toe. Misschien omdat mijn mening zo uitermate teleurstellend kon zijn. Ze wisten dat mijn mening puur was; geen ijsklontjes, geen parasolletjes, frills of papieren uitvouwpauwen. Mijn lof was zeldzaam en dus van grote waarde.

'Ik zou willen dat het me iets kon schelen.'

Voor iedereen die niet tot de vampierenkinderen behoorde zouden het waarschijnlijk trage avonden gevuld met onzinnigheden lijken. Een slecht verlichtte wachtruimte aan de rand van het echte leven. In afwachting van een diagnose.

'Puberkwalen, gaat vanzelf over.' Maar voor ons deed het er toe. Importantie gaat vaak verscholen achter schijnbare irrelevantie. Je zou kunnen zeggen dat die periode me gevormd heeft. Je zou er naast zitten. Pa was voortdurend ergens in mijn gedachten en mijn diagnose zou ook van een automonteur af kunnen komen.

'Tja, hij zit vol krassen, deuken en scheuren. Sorry meneer, maarre, dit dingetje: onherstelbaar beschadigd.'

Liefdadigheid & Bootlegs

'Kom op, zeg. Je moeder doet alles voor je. Je bent verdomme zeventien jaar oud. Het wordt hoog tijd dat je nu eindelijk eens iets terug laat zien.'

Mijn adoptiemoeder kijkt me vanaf de bank met puppyogen aan. Ik heb geen zin om haar te helpen, maar al helemaal niet om in een discussie met mijn adoptievader te geraken. Ik kijk naar de deurpost; de poort om uit dit gezeik te ontsnappen.

'Oké, maar hooguit een uur.'

Hij duwt de collectebus in mijn handen en draait zich van me weg.

'Ondankbare puber.'

Nadat hij zijn hardloopschoenen en fluoriserende hesje heeft aangetrokken, verdwijnt hij naar buiten. Door het raam zien we hem kromgebogen voorbij sjokken. Een koptelefoon op. In zijn hoofd, waar Bob Marley nu speciaal voor hem een concert geeft, is hij een atleet, een vader; streng maar rechtvaardig. Zolang de endorfine door zijn lichaam pompt kan hij zijn kneuterige bestaan weer even aan.

'Laat hem maar lieverd. Je vader bedoelt het goed. Hij moet gewoon wat stoom afblazen. Je zult zien dat als hij terug is hij weer helemaal de oude is. Maar als je echt niet wil collecteren dan hoef je natuurlijk niet.'

Ze kijkt opzij naar het bijzettafeltje waar een zwarte marker op ligt.

'Wil je anders iets op mijn gips schrijven?'

Op haar pols heeft ze een plekje voor me vrijgehouden. Daar omheen staan een aantal nieuwe hartjes, kusjes en beterschapswensen. De voorzitter van het oranjecomité had iets gekrabbeld in naam van de koningin. Humor; niets dat meer deprimeert, het vergroot de kloof tussen mij en de wereld alleen nog maar verder.

'Ik ga al.'

Ik sla de eerste paar huizen over om herkenning en de daarbij horende praatjes te vermijden. Kennelijk onderschat ik de sociale kring van mijn adoptiemoeder. Een oudere vrouw doet open. Vlak onder haar wenkbrauw staat een lichtgele spatvlek. Krulspelden sieren haar hoofd. De badjas die ze draagt sluit niet goed af en geeft me een kijk op haar vleeskleurige ondergoed. Ik kijk langs haar en houd de bus omhoog. Drie paar helderblauwe ogen, met fijne verticale streepjes die me opnemen als hun prooi. Witte katten met diepbruine tekening op kop en poten.

'Ben jij niet die van Theo en Greet? Jemig, wat ben jij groot geworden.'

Ik haal mijn schouders op. 'Ik help haar. Eenmalig. Ze heeft

haar arm gebroken toen ze van haar fiets viel.'

Ik kijk opnieuw langs haar. De drie katten staan in exact dezelfde houding en verliezen me geen moment uit het oog. Ogen die een gat in je schedel kunnen branden.

'Goh, dat arme schaap. Fijn dat ze zo'n lieve knul heeft thuis.'

En dan realiseer ik me dat het Siamese trio opgezet is. Ik zie voor me hoe ze de beesten op het aanrecht aansnijdt en de ingewanden er uittrekt. Pus spat op. Een lichtgele druppel staat vlak onder haar wenkbrauw.

'Wil je anders even binnen komen? Ik ben net advocaat aan het maken.'

Ik schraap mijn keel, en schud met de bus.

'Nieren.'

'Oh, ja. Natuurlijk.'

Ze friemelt haar vingers onder haar bh en wurmt vervolgens haar hele hand naar binnen. Ik sluit mijn ogen. Als ik ze weer open ligt er een dubbelgevouwen tientje over de gleuf. Ze geeft een knipoog die niet voor alle leeftijden geschikt is.

'Koop er maar wat lekkers van jongen, die nieren kunnen wel wachten.'

Wat zeg je op zo'n moment? Ik draai me om en stop het klamme tientje in mijn achterzak. Als ik achter me de deur hoor dichtvallen kan ik weer enigszins opgelucht ademen. Nog vijftig minuten, dan scheid ik ermee uit. De rest van het blok word ik gelukkig weer als vanouds genegeerd. De meesten zetten de deur niet verder dan op een kier en grissen wat kleingeld weg uit een jaszak of van een plankje. Er wordt geklaagd dat het etenstijd is. Onchristelijk, zegt een man die zelf de zwavel op zijn adem heeft liggen.

Als ik de hoek omsla en de eindeloze rij van dezelfde huisjes en tuintjes zie, besluit ik door te lopen naar Kiki. Ik neem alleen een kleine omweg. Het tientje brandt, ondanks het bejaarde tietzweet, in mijn achterzak. Nog even langs de Free Record Shop.

Bert staat er. Hij wuift al naar me voordat ik binnen ben. Ik glimlach excuserend als ik de drempel over stap. Niets aan de hand, niets te zien, ga vooral verder met u leven.

Het is niet nodig. We zijn de enigen.

Hij draagt dezelfde rood-zwarte houthakkersblouse als mij. Vet haar hangt onder zijn muts vandaan en rust, als rottende bladeren in een dakgoot, op zijn schoudera.

'Hé, kijk eens wie we daar hebben: het grungeopperhoofd hemzelf. Dit is je geluksdag, kerel. Ik heb iets heel bijzonders voor je.'

Hij kijkt de winkel rond, bukt en komt weer omhoog met een bananendoos.

'Mijn geheime voorraad. Alleen het allerbeste.'

Hij haalt er twee cassettes uit en legt ze voor me neer.

'Nirvana, Outcesticide drie en vier. Supergeluid. Degene die dit opgenomen heeft is een fucking held.'

Ik keer ze om en bekijk de tracklists. Een enkele titel komt me niet bekend voor.

'Voor jou een tientje per stuk.'

Ik geef ze beide terug.

'Doe er maar één.'

Als hij deel drie weer wil terug stoppen legt hij een andere cassette opzij: Marilyn Manson - Family Values.

'En die? Wat kost die?'

'Deze?'

Hij kijkt me even verbaast aan waarna zijn gezicht weer oplicht.

'Oh, natuurlijk, voor dat vriendinnetje van je. Fuck bossen bloemen of chocolade, dit is het helemaal. Hardcore romantiek. En voor jou, slechts een tientje.'

Ik laat mijn blik tussen beide cassettes heen en weer gaan.

'Fuck, een klant.'

Hij grist de bananendoos weg en laat hem achter de balie vallen. Bert richt zich tot het oudere stel dat binnenkomt.

'Goedemorgen. Prachtig weertje, is het niet? Als er vragen zijn hoor ik het, he?'

Ik geef ze aan hem terug. 'Even geld halen.'

Ik loop door naar de zeiksteeg naast De Bok. Daar heb ik zeker privacy. De lucht is er verschrikkelijk. Het mos op de muren is van een uniek soort dat zich aan de omstandigheden van zeik en schaduw heeft aangepast.

Ik leg de collectebus tegen de muur en positioneer het hangslotje. Met de punt van mijn schoen ga ik de keien af, tot ik

er een vind die meegeeft. Ik kniel naast de bus en hef de kei met beide handen boven mijn hoofd. Met iedere ram voel ik me energieker. Speeksel vliegt in het rond. Dierlijke geluiden bij iedere haal. Na tientallen pogingen begeeft het slotje het. Mijn knokkels zijn rauw, tintelen. Op de bus staan diepe krassen. Ik graai een tientje bij elkaar voor de bootleg van Manson en nog wat extra voor een nieuw slotje bij de Hema.

Bert doet alsof hij me voor het eerst ziet vandaag.

'Hé, kijk eens wie we daar hebben: het grungeopperhoofd hemzelf. Ik heb iets voor je, jongen.'

Hij overhandigt me een tasje waar een oude Hitkrant uitsteekt. Gehaast stop ik het geld in zijn hand.

'Veel leesplezier, kerel. En tot ziens.'

De wind blaast op mijn rauwe knokkels. Het gevoel van onoverwinnelijkheid neemt snel af en is volledig verdwenen als ik Kiki's huis nader. Achter een grijze Ford blijf ik staan en bekijk het tafereel achter in de kamer. Midden op gedekte tafel staat een grote pan. De damp die er af komt trekt omhoog en wordt opgevangen door een lampenkap die eruit ziet als een omgedraaide paddenstoel. Kiki zit aan de lange kant van de tafel, haar ouders ieder aan een kop. Er wordt gelachen. Kiki's pa vraagt om het zout, zij geeft het. Haar ma prikt vlees uit een braadpan en deelt dat uit. Ze scheppen alle drie een tweede keer op. Kiki strekt zich en zakt onderuit op haar stoel, terwijl ma begint met afruimen. Pa maakt de bovenste knoop van zijn broek los en geeft ma een tikje tegen haar bil wanneer ze zijn bord meeneemt. Ik staar er een half uur naar. Mijn mond droogt uit, terwijl een warme golf breekt tegen de achterkant van mijn ogen, en mijn maag verschrompelt. Als het tijd is voor de afwas duw ik de bootleg die ik voor Kiki kocht tussen de spijlen van een put en vertrek.

Thuis haal ik de portemonnee van mijn adoptievader uit zijn binnenzak. Ik haal er een hand munten uit en werp ze één voor één in de gleuf van de bus. Mijn adoptiemoeder heeft me gespot bij het thuiskomen en wacht me op achter de woonkamerdeur. In de hand van haar gipsarm houdt ze de zwarte marker. Ik druk de bus in haar vrije hand.

'Hoi, lieverd. Nou, je hebt er echt werk van gemaakt hoor.'
Mijn adoptievader zit, met een handdoek over zijn rode kop, uit te zweten op de bank. Hij haalt de tuut van zijn bidon uit zijn mond en geeft me een goedkeurend knikje. Ze zijn trots op me. Ik open de koelkastdeur, pak een bak met een restje Chinees van twee dagen terug en loop door naar mijn slaapkamer. Liever oude, koude resten dan de warmte van dit gezin.
'Ik eet niet mee vanavond.'

Heb je een huisdier?

'Importantie gaat vaak verscholen achter schijnbare irrelevantie.'

'Juist', zegt pa, die mijn houthakkersblouse over zijn hoofd heeft aangetrokken en opzoek is naar de mouwingang. Bijna stoot hij zijn beker warme chocolademelk omver. De toef spuitbusslagroom aan de rand van zijn beker, doet inmiddels denken aan het golfschuim dat na een storm op het strand is blijven liggen.

'Nee, Seb, we hadden geen huisdieren. Mijn vader was er nooit en mijn moeder ... Ik heb er geloof ik ook nooit om gevraagd.' Zijn hoofd komt tevoorschijn en met zijn vrij hand plukt hij een draad van zijn tong.

'En jij en ma?'

'Nee, nooit. Anna wilde graag een hondje. De burens hadden een hond, ik denk dat ze zo op het idee was gekomen.'

'En wat was jullie antwoord?'

'Het antwoord van jullie moeder was: Vraag maar aan je vader. Mijn antwoord was: Nee, niet voordat jullie er zelf voor kunnen zorgen.'

'Wat vond Anna daarvan?'

'Ze baalde, zei dat ik de stomste papa van de hele wereld was en vertrok stampvoetend naar haar kamer. Ik riep haar nog na dat ze niet met de deuren moest slaan maar mijn stem verdween onder het dichtknallen van haar slaapkamerdeur. Misschien had ik jullie een goudvis moeten geven om te oefenen.'

Onder de deken die op zijn schoot ligt, trekt pa mijn

joggingbroek aan. Het geheel ziet er belachelijk uit. De schouderdelen van mijn houthakkersblouse hangen tot op zijn ontbrekende biceps. Het borstzakje is tot onder tepelhoogte gezakt. De broek doet plotseling denken aan een van die dingen waar MC Hammer vroeger in danste. Ik wil het tegen hem zeggen maar ik betwijfel of hij iets van die periode heeft meegekregen en wil niet dat het gesprek uitloopt op een uiteenzetting van culturele absurditeiten die aan hem zijn voorbijgetrokken.

Gabbers, pa. Je zou ze mogen. Ze slikken ongeveer evenveel pillen en lijden ook aan een gehoorbeschadiging.

Pa slaat de boorden van zijn mouwen twee keer om en kijkt me dan verwachtingsvol aan.

'En jullie, jij en dat meisje?'

'Kiki, pa.'

'Ja, hebben jullie dieren? Of kinderen?' voegt hij er hoopvol aan toe.

'Kiki en ik zijn uit elkaar, pa. Maar we hadden het over dieren.

Kiki en ik hadden Yoghurt.'

De verwarde blik op pa's gezicht is precies de reden dat Kiki hem Yoghurt had genoemd. Pa's wijsvinger gaat alweer naar zijn gehoorapparaat.

'Yoghurt was onze kat. Een rode kater. Kwam op een dag zomaar aanlopen. Vleide zich breeduit op de deurmat. Toen hij er de volgende ochtend nog lag, is Kiki brokjes gaan halen en heeft een schoteltje water voor hem neergezet. Doe nou maar niet, zei ik nog, zo gaat hij nooit meer weg. Die hardheid zal ik wel van jou hebben. Ik liet hem nog eerder uithongeren en uitdrogen dan dat ik mijn zorgzame kant liet zien.'

Pa schudt zijn hoofd. 'Je was waarschijnlijk gewoon bang dat je meisje zich te veel aan dat beest zou gaan hechten. Je wilde haar het verdriet besparen van het moment dat het terug naar zijn eigenaar moest.'

'Er kwam geen eigenaar. We plaatste een berichtje in de krant, hingen posters op in de buurt en maakten melding bij het dierenasiel. Na drie dagen lag hij nog op de mat. Hij zag er gezond uit, zwaaide met zijn staart, volgde ons met zijn ogen. Toen het ook nog begon te regenen kon Kiki het niet meer

aanzien en liet de buitendeur op een kier staan. Nog geen half uur later liep er een spoor aan modderpootjes naar de plek op de bank die ik tot op dat moment als de mijne zag. Kiki kriebelde hem onder zijn kin waarop hij onmiddellijk begon te spinnen als een kapotte wasmachine. Ik probeerde hem welkom te heten door hem zachtjes aan zijn staart te trekken. Zijn scherpe en vieze nagels stonden in een flits als weerhaken in mijn hand.' Pa glimlacht. Dat is voor het eerst sinds onze wandeling. Het beeld van die nagels in mijn hand, mijn pijn, is dus wat pa's humeur positief stemt.

'En is het ooit nog goed gekomen tussen jullie?'

'Onze relatie was gebaseerd op de gezamenlijke liefde voor Kiki. Ingewikkeld. Maar ik heb nog nooit een beest pijn gedaan.'

'Je hebt vast weleens een mug doodgeslagen.'

'Nee. Nee, pa, ik heb nog nooit met opzet een ander leven genomen.'

Pa houdt de beker warme chocolademelk tegen zijn lippen.

Stoom slaat op zijn gezicht.

'En onopzettelijk?'

Hij heeft me. Ik staar door het raam naar de zwarte wand van de Stalen Zorgen.

'Daar wil ik nu niet over praten.'

Ik blijf naar buiten kijken terwijl pa zijn chocolademelk in teugjes opdrinkt. We zwijgen. Ik probeer te bedenken hoe ik dit gesprek richting nut kan keren. Na zijn laatste slok zegt pa: 'In de dierentuin mocht ik altijd graag de giraffen zien. Die straalden rust uit. Apen werkte op mijn zenuwen.'

Ik reageer niet. Niet achter elke irrelevantie schuilt importantie.

Zomerbok

Zomaar een avond. Maar ook die zetten zich vast in mijn geheugen.

Celine strekt haar arm en legt haar hand losjes op mijn schouder.

'Mijn ouders zouden jou zó niet mogen.'

Dirk volgt haar voorbeeld en legt zijn klamme hand op mijn

andere schouder.

'Geloof mij, Seb, In haar wereld is dat een compliment.'

Hij glimlacht breed, alsof het compliment voor hem bedoeld is.
Ik richt me tot Celine.

'Ik ken je ouders niet, maar dat gevoel is vast wederzijds.'

Ik haal beide handen van mijn schouders en verbind ze met elkaar.

'Schattig hoor', zegt Kiki, die van de bank opstaat en Dirk en Celine opneemt als een portretfotograaf op zoek naar de juiste hoek en lichtinval. 'Jullie zijn een lief koppel.'

Met haar wijsvinger maakt ze een braakgebaar. Tot zichtbare teleurstelling van Dirk, trekt Celine haar hand terug.

'Je weet toch dat ik lesbisch ben?'

'Pot?' vraagt hij, en trekt er een zuur gezicht bij.

Ik ben opgelucht dat de aandacht naar Celine geschoven is en ga zitten. Kiki stapt met gespreide armen op Celine af en laat de punt van haar tong glijden over het zorgvuldig opgebrachte lijkblauw van haar lippen. Ze nemen de schittering aan van haar ogen.

'Getver, Kiek, je bent zó niet mijn type.'

Gehaast verstopt ze zich achter Dirks rug. Hij spreidt zijn armen om Kiki op te vangen en blijft nog enkele seconden als een smeltende sneeuwman staan nadat Kiki op mijn schoot is gaan zitten.

Rutger neemt een flinke trek van zijn sigaret en staart intens naar de rook die hij uitblaast. Ik verwacht dat hij zal spreken, maar hij glimlacht slechts even naar de maan. Celine kijkt ook naar boven.

'Ik weet niet wat je daar altijd zoekt hoor, met je getuur naar boven.'

Kiki antwoordt voor hem. 'Hij zoekt vast de best beschikbare plek in de hemel uit. Als wij gaan zijn alle goede bezet. Slim, toch?'

Dirk vraagt om het nummer van reserveringen. Ook ik kijk nu omhoog. De maan is zo goed als vol. Ik vind er kalmte. Geen idee of het ooit bewezen is maar ik denk zelfs dat de gemiddelde hartslag tenminste een slag zakt bij het zien van dat gelige ding.

'Natuurlijk is er geen hemel', zeg ik en probeer een einde aan het onderwerp te maken. Ik kijk Kiki aan en verwacht een blik die zegt: Laat ze maar kletsen, jij hebt gelijk. In plaats daarvan reageert ze fel.

'Hoe kun je dat nou zeggen? Dat is toch verschrikkelijk? Natuurlijk is er een hemel. En jij en ik zullen daar op elkaar wachten, hoe lang er ook tussen zit, en samen zullen we op onze kinderen wachten.'

Ik wacht tot haar strakke mond over gaat in een glimlach. Het gebeurt niet.

Abrupt staat ze op. 'Ik ga bier regelen.'

Schijnbaar heeft ze meer dan haar leven vooruit gepland.

Rutger, die nog steeds niet zijn fascinatie voor de maan heeft verklaard, haalt een volgende peuk achter zijn oor vandaan en steekt hem in zijn mondhoek.

Een kwartier later komt Kiki weer terug met een kartonnen tray bier. Het chagrijn op haar gezicht heeft alweer plaats gemaakt voor trots. Ze heeft weer eens jongen zover gekregen om via de nooduitgang een tray af te geven. Het is die kale uitsmijter ontgaan. Zolang er een rij staat valt er voor Kiki wel wat te regelen. Twaalf bier, vijf vampierenkinderen en nog een hele avond te gaan.

Yoghurt & Kruiswoordraadsels

Liever yoghurt dan vla. Koffie boven thee. Meer een ochtend- dan avondmens.

Nee, pa was niet sportief. Denksport was meer zijn ding. Hij en ma speelden de hele zomer van '81 schaak, altijd buiten, anders niet. Dan speelden ze net zo langt door tot de zwarte stukken in het duister opgingen. Ze speelden om wie de afwas moest doen of wie moest koken, al was het wat dat laatste betreft voor beiden beter als pa won. Hutspot was het enige dat hij tot een eetbaar einde wist te krijgen.

Na een zinderende laatste partij won ma aan het eind van de zomer met 15-14. Die zomer daarop speelden ze nog één keer. Ma verdacht hem er van dat hij haar liet winnen. Toen is hij begonnen met kruiswoordraadsels.

De dood & Romantiek

'Ben je bang om alleen dood te gaan?'

Ik staar naar de vloer, alsof het antwoord tussen de muizenkeutels en het pillengruis ligt, en haal dan mijn schouders op.

'Niet echt. Maar als het zo is dan is het zo. Hoe minder mensen je om je heen verzamelt, des te minder je er pijn kunt doen.'

'Behalve jezelf?' Hij steekt zijn kromme wijsvinger naar me uit.

'Dat is dan maar zo', zeg ik en veeg zijn vinger opzij met de rugzijde van mijn hand. 'Als de enige aanwezige op mijn begrafenis diegene is die de tent moet openen en afsluiten, dan weet ik zeker dat ik niemand met onnodig veel verdriet achterlaat.'

Pa slaat zijn hand op tafel. Een dof klapje dat als groots gebaar bedoeld is. Zelfs de eksters trippelen ongestoord verder op het dak.

'Kom op, Seb. De dood is zinloos als je niet durft te leven.'

'Moet jij zeggen', een spetter spuug vliegt uit mijn mond en belandt, vlak voor pa zijn ineengevouwen handen, op tafel, 'jij sluit jezelf al jaren op terwijl je kerngezond ben.'

'Ik heb mijn kans in de samenleving verspeeld, Seb, voor jou hebben ze naar alle waarschijnlijkheid de beste plek bewaard, je weigert alleen plaats te nemen. En ik ben niet kerngezond. Ik heb mijn medicijnen nodig. Dat weet je best.'

'Seb,' zegt hij en pakt mijn handen vast, 'leef je leven alsjeblieft niet zo berekenend. Romantiek is leven naar de mooiste onwaarschijnlijkheid.'

Ik trek mijn handen terug en sla mijn armen over elkaar.

'Hoe lang heb je daar over nagedacht? Ik ben trouwens niet zo het romantische type.'

En plots gaat het gesprek van de dood over in mijn liefdesleven.

'Dat soort dingen kun je leren. Je hebt toch wel eens iets gedaan? Een kaarsje, een bosjes bloemen?'

'Kiki probeerde me er wel toe te zetten, gaf nog weleens een hint.'

'En daar deed jij niets mee?'

'Een keer. De laatste keer. Kiki was nog op haar werk en ik wilde haar verrassen. Ik had een zak waxinelichtjes, een fles champagne en acht grote bossen rozen gekocht.'

Pa knikt instemmend.

'Een bos zette ik in een vaas, ik nam zelfs de moeite om de stelen schuin af te snijden.'

'Zelfs?'

Ik negeer hem en praat verder.

'Van de andere zeven bossen plukte ik ieder blaadje af en ving ze op in een grote boodschappentas. Mijn vingers bloedde door die rottige doortjes. Ik liep naar de voordeur en haalde een hand vol blaadjes uit de tas. Een voor een liet ik ze door mijn vingers glippen en trok zo een spoor de gang door, over de trap treden en door naar de slaapkamer. Met de overige blaadjes vormde ik een groot hart op het bed. Daarna verlichtte ik de route met waxinelichtjes. Zelfs ik kon zien dat het prachtig was.

'Missie geslaagd?' vraagt hij, en geeft me een wat enge knipoog.

'Ik denk niet dat er veel missies zó mislukt zijn.'

Pa knijpt zijn ogen iets dicht. Denkrimpels verschijnen op zijn voorhoofd en wurmen zich tussen de permanente groeven in.

'Nee toch, Seb? Zeg me dat je niet jullie huis afgebrand hebt?'

'Nee, pa,' haast ik me, 'ik heb niet het huis afgebrand.'

'Gelukkig maar. Ze was allergisch voor rozen?'

'Kan dat?'

Hij haalt zijn schouders op. De tijd voor raden is over.

'Een half uur nadat ik het laatste waxinelichtje had aangestoken kwam Kiki thuis. Ik probeerde me te ontspannen door een krantje te lezen op de bank. De letters zweetten weg onder mijn vingers. Maar toen ik Kiki's gezicht zag oplichten bij binnenkomst wist ik dat het goed was.'

'En toen brandde je het huis af?'

'Nee, pa. Wil je dat ik mijn verhaal nog afmaak?'

Hij sluit zijn mond af met zijn hand en knikt driftig.

'Goed. Ze omhelsde me toen ik haar de vaas met rozen gaf en zei: 'Dat had je wel moeten doen.'

Ik volgde haar de trap op en dacht niet dat er nog iets mis zou kunnen gaan.

'En, wat vond ze van het hart dat je gemaakt had?'

'Geduld, pa. Dat hart was er niet langer. En ook het spoor aan blaadjes hield halverwege op. Toen ze de slaapkamer binnenstapte begon ze te gillen. Ik schrok me een ongeluk. Ik liep nog steeds achter haar, dus ik zag niet meteen wat er aan de hand was.'

'Wat was er?'

'Het was yoghurt. Hij lag midden op bed in een roze getinte plas van zijn eigen braaksel. Er plakte nog een blaadje aan zijn snorharen. Ik greep hem bij zijn nekvel en griste hem het bed af. Pas toen hij zonder enig verzet in de lucht bleef bungelen, begreep ik wat in Kiki's verschrikte ogen al te lezen stond. Yoghurt leefde niet meer. Ik liet hem vallen op de grond en ging zitten op de rand van het bed.'

'En Kiki?'

'Die snikte een keer en smet de deur dicht. '

'Is ze lang boos geweest?'

'Uren later, toen ze weer de slaapkamer binnen kwam, zat ik nog steeds op de rand van het bed. Ik masseerde het al stijf wordende lichaam van yoghurt. Met mijn duimen draaide ik cirkels in zijn kuitspieren. Ik trok aan zijn pootjes en liet ze weer los waardoor ze langzaam inzakte. Ik nam zijn rug onderhanden alsof het om het lichaam van een topsporter ging dat ik moest prepareren de avond voor een te leveren topprestatie. Ik wist dat Kiki Yoghurt nog even vast zou willen houden.'

Ik kijk pa vragend aan. 'Ik kon haar toch geen koude homp vlees aanreiken? Ze was gek op dat beest.'

'Ik begrijp het, Seb. Je hebt gedaan wat je kon.'

'Dank je, pa. Kiki kwam voorzichtig naast me zitten zonder iets te zeggen, alsof ze bang was om Yoghurt wakker te maken, en begon onder zijn kin te kriebelen. Zo zaten we daar een tijdje. Op een gegeven moment keek ze me aan en trok ze hem zachtjes aan zijn staart. Ze gaf me een knikje om aan te geven dat het mijn beurt was.'

'Dit is je kans ...'

Natuurlijk liet ze me schrikken toen ik de punt van Yoghurt zijn staart in mijn hand nam. Maar ik wist dat ze het me vergeven had. Toen de oranje gloed van de lantaarnpalen buiten voor het

enige licht zorgden, stopte Kiki Yoghurt in haar handtas en fietsten we naar het park. Daar zochten we de mooiste boom op en begonnen om beurten te graven met de schop die ik onder mijn snelbinders had meegenomen. Degene die niet groef stond op de uitkijk en begon, om geen argwaan op te wekken, de ander te zoenen wanneer er een voorbijganger naderde. Het moet er heftig uitgezien hebben zoals Kiki me om de hals vloog en haar lippen tegen de mijne aandrukte. Het was geen echte kus, ze duwde me met haar stijf op elkaar gesloten lippen zowat omver. Later die nacht, toen we eindelijk in bed lagen, verontschuldigde ze zich daarvoor.'

'Ik kon niet anders. Niet op een begrafenis.'

'Ze likte haar lippen nat. Zachtjes kustte ze mijn lippen, mijn hals, borst en buik; legde haar hoofd neer en viel in slaap. Mijn hand, ruw door rozendoornen en graafwerk, legde ik in haar nek. Ik voelde de romantiek van het moment, de liefde het van het lijden winnen, haar adem op mijn huid, haar hartslag onder mijn duim. Vanzelfsprekendheid was als een flinterdunne laag over mijn houden van getrokken. Nu voelde ik weer. Ik moest er wel een kat voor vermoorden. En toen had je het toch weer voor elkaar. Op dat moment dacht ik aan jou en stortte alles in.'

Liefde & Lust

'Uiteindelijk moest ik natuurlijk gewoon weer naar school.'

'Had je anders verwacht?'

Ik haal mijn schouders op.

'Ik hield geen verwachtingen. Uiteindelijk snapte ik ook niet zo goed waar ik me druk over maakte. Zonder al te veel moeite deed ik groep één over. Daarna koos ik, of eigenlijk mijn mentor, voor de MAVO en hoefde ik me vervolgens weer een aantal jaar niet op mijn toekomst te richten.'

'Beviel het toen beter?'

'Die eerste dag, dat ik met mijn veel te grote rugzak het schoolplein opliep, besloot ik net als op de eerste dag op de basisschool dat ik mijn leven zou omgooien. Ik wilde dan wel niet te veel aan mijn toekomst denken, ik wilde in ieder geval

mijn verleden loslaten en meedoen aan het heden.'

'Lukte dat?'

'In mijn eerste les, een blokuur wiskunde A, stak ik vijf keer mijn vinger op. Elke keer dat mijn hand de hoogte in ging vermeerderde het aantal geïrriteerde blikken dat zich op me richtte en dus ben ik daarmee gestopt. In de pauzes liet ik me zakken tegen het hek dat het schoolplein omsloot en luisterde naar mijn walkman.

Verandering kan goed zijn, maar je als brugpieper iets om je gezondheid en status geeft, kun je het best kruipend door het maaiveld gaan.'

'En de overige vampierenkinderen?'

'Die zaten op andere scholen. Maar het was oké. Uiteindelijk werd ik geaccepteerd. Steeds vaker durfde ik mijn ogen te sluiten om te luisteren naar een van de verzamelbandjes die we als vampierenkinderen onderling uitwisselde. De muziek van Celine was als haarzelf. Op het eerste gehoor toegankelijk, melodisch en iets aan de zoete kant, maar als je echt goed luisterde en de teksten in je opnam, vond je frustratie. Kiki's smaak was duister, destructief. Als je je ogen sloot voelde je je nagejaagd. Toch vond ik er altijd wel ergens een liefdevolle boodschap in, waarvan ik hoopte dat hij aan mij gericht was. Een boodschap die Celine, Rutger en Dirk zouden ontgaan. Ik heb het haar nooit gevraagd.

Rutger hield van oude jazz en blues maar ook van niet te doorgronden experimentele muziek of wereldmuziek met zang in vergane talen. Geen idee hoe hij er aan kwam.

De verzamelbandjes van Dirk waren altijd samenstellingen van eerdere verzamelbandjes van ons. Of hij had geen smaak, óf hij wilde benadrukken hoe goed hij de onze vond.

Ik pakte het gitaarspelen weer op en probeerde opnieuw onder het luisteren de akkoorden en noten te ontcijferen. Soms opende ik mijn ogen en was ik nog de enige op het schoolplein. Dan ging ik vast naar huis. Ik moest er niet aan denken, om met alle ogen op me gericht, halverwege een les, de klas binnen te stappen.'

'En je vrienden zag je s' middags na school?'

'Iedere vrijdagavond ontmoetten we elkaar voor De Bok en

doordeweeks kwam Kiki vaak nog via de regenpijp mijn kamer binnen.'

'Hadden je adoptieouders er geen probleem mee dat jullie alleen op jouw kamer waren?'

Als ik hem vragend aankijk, laat pa onmiddellijk zijn blik zakken op zijn ineengeslagen handen. Ik begrijp waar hij heen wil. Het gesprek dat er ooit van had moeten komen. Seks.

'We hebben ze er eens over horen ruziën. Het volume van hun stemmen rees zo dat iedere zin te verstaan was. Ik zette een cassettebandje van Nine Inch Nails voor Kiki op om ze te overstemmen. Ze zette het weer uit en haalde een doos negerzoenen en een fles goedkope wodka uit haar rugtas. Een rugtas van spijkerstof waarop met zwarte markeerstift zowel tot vrede als anarchie werd opgeroepen.

Ik schaamde me dood voor mijn adoptieouders. Ze hadden het over ons, maar vergaten ons daarbij.'

'Wat riepen ze dan zoal?'

'Dingen als: 'Hoe kun je dat nou toestaan? Heb je die meid weleens gezien? Bram Stoker zou haar nog niet binnenlaten.'

Mijn adoptie moeder verdedigde zich met: 'Zij dringt tenminste tot hem door.'

Waarop hij weer reageerde met: 'Ik heb liever dat hij onbewogen blijft dan dat hij zich tot massamoordenaar ontwikkelt. Heb je gehoord wat voor muziek er tegenwoordig van zijn kamer komt. En bovendien gaan onze regenpijp en het dak er op deze manier aan. En ik weet wel wie dat weer mag oplossen. Hij niet hoor, jij ook niet en zij al helemaal niet.'

'Hoe reageerde Kiki?'

'Ze ging tegen de slaapkamerdeur aanzitten en wenkte mij hetzelfde te doen. Terwijl we de wodka en negerzoenen tussen ons uitwisselde, bleven we luisteren. Tot het enige dat we nog hoorde onze zoete en trage ademhaling was. Ik bood mijn excuses voor ze aan. Niet dat ik vond dat ik enige verantwoordelijkheid voor ze droeg maar voor het feit dat ik niets beters kon bieden. Ik voelde me minder dan een prins zonder wit paard. Ik voelde me de schandknaap die zijn ezel kwijt was.

Kiki stond op. Ze plaatste haar hand over mijn mond, gaf me een vlugge kus op mijn voorhoofd en verliet mijn kamer weer via het zolderraam. Vijf kwartier later ging de deurbel en liep mijn adoptievader morrend naar de deur. Zijn toon veranderde al snel naar verrast en opgewekt. Mijn adoptie moeder mengde zich in het gesprek en voor het eerst in weken hoorde ik ze weer lachen.

Weer een kwartier later werd er op mijn deur geklopt. Het was Kiki, dat wist ik zeker, ze klopte hetzelfde als die eerste keer dat ze me thuis opzocht.

Toch verdampte die overtuiging bij het openen van de deur. Even maar. De zwarte lijnen rond haar ogen waren verdwenen, haar bloedrode lippenstift was vervangen door een lichtroze. Een lichte slag glooide haar anders zo steile zwarte haar. Voor de verandering hing het eens niet voor haar gezicht. 'Ik geloof dat ik geaccepteerd ben binnen het gezin', zei ze opgewekt.

Ik liet mijn blik zakken over haar witte coltrui en haar nog gave spijkerbroek. Met de hak van haar schoen stootte ze de deur achter zich dicht. Ze pakte mijn handen beet en plaatste ze onder haar trui op haar koude huid. Ik voelde de rilling door haar lijf gaan. Drie seconde lang vergat ik te ademen. Ze leidde ze verder omhoog en drukte ze stevig tegen haar borsten. Zachtjes beet ze in mijn sleutelbeen en nek en fluisterde: 'Ze moesten hun ideale schoondochter eens echt leren kennen.' Ik trok haar trui uit over haar hoofd, terwijl zij haar best deed om de knopen van mijn broek los te maken. Het was onhandig, het was gehaast. Ik was blij dat we het bed bereikte zonder te struikelen.'

Pa haalt zijn hand door zijn uitdunnende haar en laat hem even op zijn schedel rusten voor hij zijn oordeel in vragende vorm weet te gieten.

'Ze wilde voor het eerst met je naar bed, als wraakactie op je adoptieouders?'

'Nee, pa, je snapt het niet. Het kwam voort uit liefde en lust. Wraakgevoelens slechtte de barrières enkel.'

Pa zet weer zo'n geheimzinnige glimlach op.

'Wat?'

'Het is maar goed dat de poëet niet ten strijde trekt, Seb. Die praat ieder aangericht slachveld nog vol madelieven.'

Ik negeer hem. We dwalen teveel af.

'Het was mooi. Ze bleef die nacht. Voor het eerst. Mijn adoptieouders dachten vast dat ze het huis weer via de regenpijp verlaten had. We kropen tegen elkaar aan in het eenpersoonsbed en trokken de dekens over ons heen. Via het zolderraam keken we naar buiten. Bij gebrek aan maan en sterren besloten we de nacht verder te beluisteren. Ons ogen dicht. Een afnemende brom van nachtelijk verkeer. Vuurwerk van een onbekend feest. Zwalkende stemmen vol bravoure. Vliegtuigen die over vlogen en voorbijtrekkende sirenes werden het gekwetter van vogels. Ze zei mijn hart te horen slaan en ik geloofde haar

Een laffe dikzak & Een vals kreng

'De verhuizing van onze benedenwoning in Bokkum naar de eengezinswoning in Eibek betekende meer ruimte en luxe: van één slaapkamer naar drie – dus ruimte voor eventuele kinderen - een cv-ketel en een plafond zonder vochtplekken of schimmel. Het was een stap en stappen hielden uiteraard ook keuzes in. Aangezien ik die nog steeds niet kon maken, liet ik ze aan Kiki over. Zo was onze rolverdeling gegroeid. Je zet niet de blinde op de uitkijk.

Ze stond voor me: kleine zweedruppels op het voorhoofd, vuilniszak in haar hand en een pen achter haar oor geschoven. Haar ogen schoten vluchtig over de verhuisdozen.

'Die cassettes kunnen onderhand ook wel weg. We kunnen niet alles meenemen.'

Dat waren dus mijn herinneringen aan de vampierenkinderen. Het waren de liefdesbrieven die ik van haar gekregen had. Haar boodschap aan mij verpakt in soms maar een halve zin of een enkele baslijn.

Ik kieperde ze in een grijze zak, bovenop de resten lasagne van de avond ervoor. Het was nodig. Ik moest loslaten wie ik was en mezelf ontwikkelen tot iemand anders. Het probleem was alleen dat ik geen alternatief had voor die oude 'ik'. Kiki daarentegen bleef zich ontwikkelen. Voor haar zou de tijd die

we voor De Bok doorbrachten er een zijn waar ze, als naar een jeugdfoto van zichzelf, met lichte gêne op zou terugkijken. Ze volgde een schildercursus en had daar naar mijn beperkte inzicht talent voor. In de Yoghurt in aquarel die boven de bank hing - dit was vlak voor het rozenincident - kon ik geen foutieve verhouding vinden. Ze kocht een boek Zweeds Voor Dummies, omdat ze graag de boeken in de Ikea wilde kunnen lezen, zo zei ze. Ik vertelde haar niet dat ik de reisbrochures onder het bed had gevonden en dat ik wist dat ze graag naar Stockholm op huwelijksreis wilde.

Belangrijkste was dat ze het naar haar zin had. Ze ging stappen met 'de meiden', hield high tea, was constant bezig met bijscholing en blies energie af door te gaan hardlopen. De energie die ze daar van kreeg, was dezelfde als waar mijn adoptievader altijd mee thuis kwam. Een natte, rode kop gevuld met nerveus geluk. Ik schonk haar een glas cola-light in, zoende haar gezouten wang en legde een handdoek over haar schouder.' Pa haalt de krentenbol waar hij net zijn tanden in heeft gezet weer uit zijn mond. Zoals na iedere stilte komen zijn eerste woorden er schurend uit.

'En jij dan, had jij geen hobby's?'

Ik haal mijn schouders op.

'Zo nu en dan pakte ik mijn gitaar weer op. Ik probeerde zelf wat nummers te schrijven, maar liet het nooit aan iemand horen. Zelfs niet aan Kiki. Ondertussen heb ik wel veertig halve nummers geschreven. Niets heel goeds, maar niets te slecht om los te laten. En jij?'

Pa neemt een hap uit zijn krentenbol. Hij wil tijd winnen lijkt het. Nadat hij zijn hap weg slikt, haalt ook hij zijn schouders op. 'Ik lees de krant, maak de puzzel, en bekijk vanuit mijn raam de vogels in de tuin. Meer heb ik niet nodig, Seb.'

'Doe je niet mee aan de activiteiten die De Gouden Horizon organiseert?'

Op de website van De Gouden Horizon las ik dat bridgen, boogschieten, bingo, petanque, vingerverven, spoorzoeken, ballroom dancing, toneel en wildwaterkanoën – zo stond het er echt – in de eendenvijver, onderdeel waren van het wekelijkse activiteitenschema.

'Eens in de maand bezoek ik De Gouden Schaar op de eerste verdieping en laat ik mijn haar en nagels doen.'

'Je doet niet mee?' De vraag is deels aan mezelf gericht. 'Nooit gedaan ook?'

Pa schudt zijn hoofd. Mijn voeten landen op dit punt in zijn voetstappen. Dit kan de aanwijzing zijn waarnaar ik opzoek ben.

'En dat meisje van je, die Kiki, wat vond die van jouw levensinvulling?'

Ik doe alsof ik de vraag niet begrijp omdat het antwoord er niet toe doet.

'Ik hield niet minder van haar. Ondanks de veranderingen bleef ze Kiki.'

Terwijl pa zich concentreert op zijn krentenbol – het lijkt er op dat hij een poging wil ondernemen om langs de krenten heen te eten – denk ik terug aan het gesprek dat Kiki en ik hadden nadat we ons voorgesteld hadden aan onze nieuwe burens. Haar idee. 'Zag je wat hij deed met zijn hand? Zijn vingers lieten stiekem het oor van zijn kopje los en kropen over tafel naar je toe. Toen jij vroeg hoe lang ze hier al woonde, boog hij zich helemaal voorover. Zijn vrouw gaf hem een schop onder tafel. Op het moment dat zijn gezicht vertrok, begon zij te glimlachen en ging hij weer tegen de rugleuning zitten. Het is geen geheim dat hij op mannen valt, niet naar elkaar toe, daar zijn ze halverwege hun huwelijk achter gekomen. Ze kunnen alleen niet meer zonder elkaar. Financieel in ieder geval niet. En ze houden nog van elkaar. Daarom blijven ze bij elkaar. Maar wel onder voorwaarden.

Regel 1: Geen geflirt in het openbaar. (Zij heeft trouwens voorgesteld, in een poging om het luchtig te houden, een voorbindlul te dragen. Hij voelde zich daardoor gekwetst, zij zich een idioot.)

Regel 2: (een regel die ze beiden ongemakkelijk vonden, maar waar ze mee konden leven) Ieder jaar op Vaderdag regelde zij een mannelijke escort voor hem. Dat, terwijl zij thee drinkt en aan een kaakje knabbelt bij haar moeder, is de enige dag in het jaar dat hij het met een ander mag doen.

Regel 3: Tenzij de gordijnen gesloten zijn mag ...

Sorry, ik moet opeens ergens aan denken. Toen we aan de koffie zaten, stond de suikerpot toen tussen jullie in?'

Ik knik.

'Oh, shit, sorry. Dan kroop die hand daar naar toe. Niet naar jou.

Ik vond je al niet zo zijn type. Maar hij hield ook zo ongemakkelijk zijn buik in, de hele tijd. Behalve als hij ging zitten dan. Dan was het alsof er een airbag tegen de tafelrand tot leven kwam. Bier en niet sporten, dan krijg je dat.'

Ze geeft me een korte strakke glimlach, die me vertelt dat mij hetzelfde te wachten staat.

'Het komt door zijn vrouw, dat kreng – die seks heeft met haar baas op kantoor trouwens – zij heeft hem aangepraat dat hij op dieet moet, hem kwabben laten zien waarvan hij niet op de hoogte was. Zijn tieten maken haar plots ongelukkig. Haar baas heeft een sixpack. Onbewust laat ze hem bewijzen wat voor een slappe zak hij is. Dus toen hij zijn arm reikte naar de suikerpot was dat een minnetje achter zijn naam en toen hij zijn hand weer terugtrok was dat een tweede. Watje. Nog twintig minnetjes en ze kan hem er de schuld van geven dat zij bij hem weg gaat. Haar baas heeft geld, geen probleem.'

Kiki houdt haar handen verontschuldigend naar me op.

'Sorry, Seb, je hebt geen geheime aanbieder maar gewoon een laffe dikzak en een vals kreng naast je wonen.'

Ping & Pong

'Maakten jij en ma veel ruzie?'

'Nee. We kibbelden weleens wat, natuurlijk. Maar nooit over hele grote zaken. Het ging over

jullie bijvoorbeeld. Je moeder wilde zó graag een leuke ouder zijn, dat ze het weleens lastig vond om streng te zijn.

Je zus rende dan al schreeuwend door het huis terwijl jij er met je bolle toet achteraan kroop. Als je de kans kreeg, trok je alles van tafel. Jullie konden me een behoorlijke hoofdpijn bezorgen.

Je moeder had wat dat betreft meer geduld. Maar verder ... Je moeder kon het niet uitstaan als ik mijn koffiekop naast een onderzetter plaatste of over de net gedweilde vloer liep. Ik vergat onze tweede trouwdag, gooide per ongeluk een van haar

lievelingsboeken bij het oud papier. We ruzieden over mijn ouders. Ik deed niet genoeg mijn best ze in ons leven te betrekken en wanneer ik dat wel deed, wees ik ze niet op hun slechte gedrag. Ik vergat te bellen wanneer ik later dan gewoonlijk thuiskwam van het werk, liet klusjes te lang liggen, ruimde mijn sokken nooit op. Dat was het wel zo'n beetje. En jullie? Jij en die Kuki?'

'Kiki, pa.'

Ik haal mijn schouders op. Het gaat hem niets aan, maar ik weet niet aan wie ik het anders kwijt kan en ik moet het kwijt.

'Soms, kleine dingen, wanneer ze me na veel moeite op kledingjacht stuurt omdat ze vind dat ik een nieuwe garderobe nodig heb en ik toch weer met een houthakkersblousse thuiskom, wanneer ik vacatures opzij schuif omdat ik mezelf ongeschikt acht ... Steeds vaker. Ze wil dat ik jou loslaat en verder ga met mijn leven, haar leven. Ze wil ... Ik weet niet wat ze wil. Ze heeft me twee maanden geleden gedumpt. Door jou ben ik haar kwijt, pa.'

Hij stikt bijna in een hoestbui. Tussen het kuchen in probeert hij zich te verdedigen.

'Je kunt me van alles verwijten, maar dat niet. Ik ben niet degene die zich aan jou vastklampte, Seb.'

'Had je dat maar gedaan.'

Hij knijpt zijn ogen toe en legt zijn vinger op zijn oorlel. Ik heb zin het gehoorapparaat uit zijn oor te trekken en er net zo lang op te stampen totdat het niet meer van de muizenkeutels en het pillengruis op de grond te onderscheiden is. Ik zucht en verman me.

'Ze wilde trouwen, kinderen.'

'En jij niet?'

'Nee ... Jawel. Niet zolang de kans bestaat dat ik geleidelijk transformeer in jou. Niet zolang de kans bestaat dat mijn klootzakgen getriggerd word. En wie zegt niet dat mijn geboorte daar bij jou verantwoordelijk voor was.'

'Stop', zegt pa, en houdt zijn hand naar me op alsof hij scherp zonlicht probeert te blokkeren.

Niet dat die vijf kromme botjes iets zouden tegenhouden.

'Er bestaat geen klootzakgen, Seb.'

De minutenlange stilte die volgt verraadt dat we elkaar zat zijn. Er is niet het geduld om begrip voor de ander te veinzen, laat staan te ontwikkelen. Het is pa die zijn irritatie niet langer aan de stilte wil overlaten.

'Waarom vraag je me niets over mijn periode in de gevangenis?' Ik zucht. 'Omdat die er niet toe doet. Het is post-familiedrama. De stappen die je toen zette zijn niet degene die ik moet ontwijken.'

'Denk je nu echt dat het zó simpel is, zo zwart-wit? Ik hoorde stemmen, Seb. Die waren er al toen ik vroeger hele dagen doorbracht in de tuin. Ik was een eenzaam jongetje en mijn onzichtbare vrienden groeiden mee aan mijn zij, tot ik ze op een dag voor je moeder aan de kant schoof. Toen ze kans zagen terug te keren waren ze niet zo vriendelijk meer.'

'Dus als ik geen klootzak wil worden, zal ik bij Kiki moeten wegblijven. Wil je dat zeggen? Zij is nu juist mijn hoofdreden om geen klootzak te willen zijn.'

'Nee, nee, Seb.'

Nu is hij het weer die zucht. We spelen pingpong in uitingen van ergernis.

'Ik had die dag een psychose, en ja, psychoses kunnen inderdaad erfelijk zijn. Dus als jij dat het klootzakgen wil noemen, ga je gang, maar denk niet dat je er voor weg kan rennen door stil te blijven staan. Als ik iets geleerd heb in mijn periode in TBS, de periode waar jij niets over wil horen, is dat een psychose zich vooral manifesteert bij mensen die in zichzelf gekeerd zijn. Het gevaar loert niet van buiten, Seb, het schuilt naast je, in je bubbel.'

Spottend klik ik met mijn tong tegen mijn gehemelte. Ik zeg niets omdat ik niet wil missen wat hij nog meer voor onzin te verkondigen heeft.

'Je kunt hulp zoeken, er zijn medicijnen, maar er is maar een echt antwoord: leven. Kom uit je schuilplaats, breng mij terug en ga naar dat meisje van je. Laat haar weten dat je het anders wil gaan aanpakken. En wil ze je dan nog niet terug, dan kun je ook gewoon verder met je leven. Er zijn ...'

Pa wil ongetwijfeld iets zeggen over de hoeveelheid vissen in de zee maar blijft hangen in een hoestbui die zijn oude huis laat

schudden in de storm. Ik sta op en loop om de tafel heen. Voorzichtig wrijf ik over zijn rug, ik wil niets breken. Onder zijn halve stikken blijven zijn woorden van net nagalmen. Woorden van iemand die benadrukt niet te vluchten maar zichzelf opsloot in een verzorgingstehuis. Woorden van iemand die me zegt anders maar zonder Kiki verder te leven maar zo aan zijn vrouw hing dat hij bereid was haar mee de dood in te slepen. Woorden van pa. Waardeloos, maar toch.

Huwelijk

'Ze zaten ieder aan een korte kant van de eettafel. De geur van bleek oversteeg die van het eten. Worteltjes, aardappelpuree en een speklapje, geen jus, en zo opgeschept dat het elkaar niet zou raken. Stom hoe je dat soort kleine dingen onthoudt.'

'Ik weet het niet,' denk ik hardop, 'een willekeurig geheugen zou er zomaar toe kunnen doen. Sorry, ga verder.'

'Ik moest twee keer in mijn vuist kuchen voordat ze naar me opkeken. Tenminste, vader keek me aan, moeder keek naar de grond of mijn schoenzolen geen afdrukken hadden achtergelaten op de witte plavuizen. Ik schraapte mijn keel nogmaals en zei het maar gewoon: 'Vader, moeder, Alies en ik hebben besloten te gaan trouwen.'

'En, feestvreugde alom?'

'Moeder liet een kleine glimlach zien maar dat kon ook komen door dat ze zag dat ik daar op mijn pristine witte sokken stond. Vader schoof zijn stoel naar achteren en stond op. Even dacht ik dat hij me een omhelzing of misschien juist wel een oorvijs wilde geven, maar hij liep me voorbij, door naar de woonkamer waar ik hem een voor een de lades van de grenen kast hoorde openschuiven. Met een dikke, bruine envelop in zijn handen keerde hij terug. Plechtig legde hij zijn linkerhand op mijn rechter schouder, gaf een kort goedkeurend knikje en drukte de envelop tegen mijn borst.'

'Zijn manier om affectie te tonen?'

'Dat denk ik, ja. Het was ook nieuw voor me.'

'Zei hij er nog wat bij?'

'Niet dat ik weet. Mogelijk mompelde hij nog wat. Maar voor

een man die moeiteloos het geld uit eenieder zijn zakken wist te praten, had hij opvallend weinig woorden over voor mij. Dat was volgens je moeder ook de reden dat hij had geprobeerd de bruiloft te regelen. Zakelijkheid was de enige vorm waarin hij zijn liefde wist te gieten. Ik wilde dat best van haar aannemen, maar gevoelsmatig kon ik er niets mee. Ik heb altijd gevonden, dat ieder moment dat je voorbij laat gaan om de ander echt te laten weten wat je van hem of haar vindt, een nieuwe steen plaatst in de muur van ongemak. Op een gegeven moment is er niet meer overheen te komen.'

Ik breek een kaasstengel tussen mijn vingers.

'En waarom heb je dan nooit de moeite genomen om contact met mij op te nemen?'

Hierop is pa even stil. Het is alsof hij twijfelt of ik de waarheid wel aankan.

'Dat had de rechter me nadrukkelijk verboden, bovendien dacht ik dat een muur je de bescherming kon bieden die je nodig had.' Ik voel aan alles dat dit antwoord me niet bevalt. Het maakt me misselijk, maar ik kan hem niet goed uitleggen waarom, en besluit het voor nu te laten rusten.

'En je ma?'

'Die was omringd met muren. Maar op dat moment bleef ze glimlachen, tot ze haar vork oppakte, een worteltje aanprikte en in haar mond liet verdwijnen. Vader volgde haar voorbeeld.'

'Wat zat er in die envelop?'

'Ik opende hem pas toen je moeder thuis kwam. Maar ik had de stapel biljetten er al doorheen gevoeld. Het precieze bedrag weet ik niet meer, maar het was, zeker voor toen, een hele hoop geld. Er zat ook nog een briefje bij met enkele adressen en telefoonnummers.'

'Telefoonnummers?'

'De pastoor, de bakker, een kledingzaak, een cateraar ... Schijnbaar stond voor hem al vast hoe ons huwelijk er uit zou komen te zien.'

'Hebben jullie je daar iets van aangetrokken?'

Pa haalt zijn schouders op en zucht.

'We hebben ons er alles van aangetrokken. Laat hem, zei je moeder, die dag draait het om ons. Al wordt het voltrokken

boven op een vuilnisbelt. Dus we trouwden in de kerk, je moeder droeg een jurk van Naaiatelier De Wit, waar mijn moeder ook haar jurk vandaan had, en de taart kwam van de bakker waar vader in december zijn speculaas kocht. Je moeder had gelijk, het enige dat me bijgebleven is van de ceremonie is hoe ze naar me keek toen we voor het altaar stonden. Ze bleef glimlachen en hield haar ogen geen moment van me af. Ze wreef kleine cirkels met haar hand over het witte satijn van haar zo licht bollende jurk. Alleen wij wisten welk wonder zich daar onder geschiedde. '

'Jullie zijn getrouwd omdat ma zwanger was van Anna?'

'Zo zagen we dat niet. Dat klink alsof we onder de sociale druk bezweken zijn. Voor ons had het juist wel iets rebels. Het bewijs van de zonde van seks voor het huwelijk verstoppt achter een maagdelijk witte jurk in het huis van de Heer.'

'Hoe reageerde men toen het nieuws bekend werd?'

'Mijn schoonouders waren dolblij. Omhelzingen, betraande ogen, dat werk. Ergens deed dat zeer. We moesten nog langs mijn ouders. Mijn vader gaf ons een hand, moeder volgde zijn voorbeeld. We brachten bananensoezen mee en vroegen of we er misschien koffie bij konden krijgen. Dat kon. Vader vroeg me of we al een school voor hem op het oog hadden. Toen je moeder daarop opperde dat het ook een meisje kon zijn, schudde hij kort zijn hoofd en viel de stilte weer in. Meer is er over hun reactie ook niet te zeggen.'

Pa pakt een kaasstengel en bijt de top eraf. Kruimels blijven liggen op zijn lip. Verontschuldiging glimlacht hij naar de polaroid en geeft een korte knipoog. Een moment dat niet voor mij bedoeld is. Een knipoog in verloren tijd. Het heeft iets gênant. Ik kijk weg en gun hem zijn moment.

'Hoe heb je ma ten huwelijk gevraagd?'

'Nadat het idee in mijn hoofd ontstond, heb ik nog drie weken moeten wachten voor het zover was.'

'Het?'

'Volle maan. Een prachtige, grote, heldere, volle maan.'

Ik zucht en hef onmiddellijk verontschuldiging mijn hand op. Een klootzak of niet, ik kan hem niet de schuld geven van mijn eigen lafheid. Hooguit zijn genen. Al is lafheid in dit geval ook

te omschrijven al nobelheid. Als ik er van overtuigd was dat ik mezelf Kiki aan zou willen doen, dan had ik haar al gevraagd. 'Je hebt gelijk, Seb. Het was een gure herfstavond. Van de maan was niets te zien. Je moeder verklaarde me voor gek toen ik haar vroeg of ze een wandeling met me wilde maken. Maar toen ik het voor de derde keer vroeg zwichtte ze. Ik vroeg haar namelijk nooit om iets, laatst staan dat ik aandrong. Het was vijftien minuten wandelen naar onze oude school. Na vijf minuten barste de hemel open. Ik hield mijn handen diep in mijn zakken gestoken om maar niet hand in hand te hoeven lopen en richtte mijn gezicht naar de grond. Als ze niet al argwanend was, dan zouden mijn klamme handpalmen, of mijn nerveuze blik, haar dat wel maken. Pas toen we de boom bereikten, waar ik je moeder voor het eerst zag, schraapte ik mijn keel en sprak. 'Ik dacht, misschien kun je er weer onder plaats nemen. En dat ik dit keer dan naast je kom zitten.' Natuurlijk zag ze het niet zitten om in het zompige gras te zitten, dus knielde ik wat houterig voor haar neer. Daar vroeg ik haar. En net zoals op onze bruiloft deden alleen wij tweeën er toe. 'Ja', zei ze, en toen nogmaals, maar luider, 'Ja. Ja.' Thuis stonden we een uur onder de douche voordat we weer een beetje warm waren.'

Ik knik en denk aan al die keren dat ik Kiki bijna ten huwelijk had gevraagd. Een verkreukeld briefje met de tekst, wij zijn verloofd, in mijn hand. Het enige dat ik hoefde te doen was het tegen haar hoofd te werpen. Zo simpel kan verandering in theorie zijn.

Hitler & De Backstreetboys

Op Celines vraag wat ik van de Backstreet Boys vond, was mijn antwoord dat boybandtaferelen me deden denken aan de toespraken van Hitler. Dat dit niet het antwoord was waar ze op zat te wachten was overduidelijk. Ik zag pijn. Het was meer dan de zoveelste vraag over muziek. Ze veranderde, in haar hoofd, lichamenlijk, en dat bracht onzekerheid met zich mee. Ze had nieuwe vrienden gekregen

op de middelbare school, met andere ideeën, interesses en inzichten. De vraag was een verzoek tot hernieuwde acceptatie. Ze wilde ons niet verliezen maar voelde zich niet langer een vampierenkind. Ze bracht tegenwoordig zelfs hele zomermiddagen door op het strand, dat vertelde Kiki in ieder geval. Afkeuring en jaloezie in haar stem.

Maar Celine deed wat meisjes doen op haar leeftijd: roddelen over jongens en luisteren naar die vreselijke plastic baggermuziek. Ik had haar in bescherming moeten nemen, zeggen dat ze mocht zijn wie ze wilde zijn zonder ons respect te verliezen.

Rutger zijn lach was op dat moment gewoon aanstekelijker dan haar ongemak. Hij passeerde Kiki en gaf me de tweede joint aan van die avond, uit zijn binnenzak haalde hij een heupflacon wodka en zette deze aan zijn mond. In mijn ooghoek zag ik Celine steeds meer naar het uiterste puntje van de bank schuiven.

Rutger en ik namen die avond ieder mogelijk verband door tussen fascisme en verering.

'Zonder publiek zou Hitler een zielig mannetje zijn geweest met een deelsnor dat stond te schreeuwen op een leeg plein. Slechts een enkele duif zou iets van hem hebben aangetrokken en zijn opgevlogen. Zonder gillende meisjes zongen die jongens nu nog enkel in hun my first Sony en onder de douche.'

'Gevaar geweken.'

'Denk je dat die meisjes het door zouden hebben als de songteksten langzaam vol zouden sluipen met antisemitisme?'

'Ze zouden er doorheen gillen.'

'Wat als die jongens swastika's hun shows zouden binnenbrengen. Vlaggen, tatoeages ...'

'Dat zou inderdaad anders zijn. Ze zouden denken dat het het nieuwe logo was en binnen de kortste keren zou er een hangen boven ieder tienermeisjesbed. Agenda's zouden er mee vol gekrabbeld worden, deuren van het meisjestoilet mee vol geëtt. En het ergste is dat die jongens in hun macht zouden gaan geloven.'

Dirk deed nog een vergeefse poging om het op te nemen voor

Celine.

'Ik ben ook geen fan, maar je kunt ze toch moeilijk vergelijken met Hitler.'

'Een zorgvuldig selectieproces van blanke, krachtig uitzierende mannen die ook nog eens kunnen zingen. Je hebt gelijk: dat is niet Hitler, dat is de natte droom van Hitler.'

Ik zag de tranen in Celine haar ogen opwellen. Ik wilde Kiki's hand loslaten, op Celine afstappen en zeggen dat het goed was, dat ze nog steeds een van ons was. Maar juist op dat moment kreeg ik voor het eerst in mijn leven een lachkick. Tegen de tijd dat Rutger en ik waren bijgekomen zaten we nog maar met zijn vieren op de bank en niemand van ons zei iets over wat er zojuist gebeurd was. De avond kabbelde gewoon verder. Volgende keer zal ze er gewoon weer bij zijn. Volgende keer zal ik haar zeggen dat het me spijt.

Dirk deed me het gedoe met Celine even vergeten. Hij stootte per ongeluk zijn glas bier om. Met benevelde interesse bestudeerden we hoe een groep mieren zich eraan tegoed deed. We zagen enkele exemplaren wankeler worden en uiteindelijk werden zij op de rug van hun meer nuchtere soortgenoten mee naar huis gedragen. Ook onze avond liep ten einde. We stonden op en gingen ieder een kant op.

De volgende keer

Mijn excuses stonden de hele avond op scherp, klauwden aan het startluik, wachtend op het schot dat maar niet kwam. Het deed er teveel toe. Het was geen opmerking die ik er tussendoor kon gooien als over de grootte van de maan of de kwaliteit van het laatste verzamelbandje. Niet ieder moment leent zich voor excuses. Eigenlijk sprak ik Celine ook nooit onder vier ogen. Dat maakte het nog lastiger. De omgeving zet je plots op een podium terwijl een op een gewoon een praatje achter de coulissen is. Maar ze was er gewoon weer bij, zei ons hallo, dus ging ik er vanuit dat ze ons vergeven had. Ze was stiller dan anders, dat wel. Maar die excuses, dat was voor een volgende keer.

De volgende, volgende keer

Buiten De Bok stonden nog slechts enkele twijfelaars. Gingen ze naar binnen of zouden ze vanavond een keer ergens anders heen gaan. Waren hun vrienden al binnen of nog onderweg? De kale uitsmijter nam ze argwanend in zich op. In de afgelopen vijf jaar was hij niet in staat geweest zijn postuur te behouden. Hij had een buikje gekregen. Zijn borstspieren waren verslapt, welvende armen verworden tot aardappelpuree in broodzakjes. Als er nog leven in zijn haarzakjes zat, was het grauw. Hij ging ten onder aan de spanning die hij zijn werk toedichtte. Dat was Kiki's theorie in ieder geval.

'Spanning die alleen hij voelt. Er gebeurt hier nooit iets.'
Het klonk teleurgesteld, alsof we op de trappen van het Colosseum zaten en ieder ledemaat nog deel van zijn oorspronkelijke eigenaar was.

Ze was gaan liggen op de plek van Celine, haar hoofd op mijn schoot. Ik keek op naar Rutger, die behendig een joint rolde op zijn knie, en vervolgens naar Dirk, die de hele avond al opvallend stil was. Zou hij aanvoelen wat ik aanvoelde, dat het einde van de vampierenkinderen nabij was? Stompzinnige naam natuurlijk, de vampierenkinderen. Niemand van onze leeftijd wilde kind genoemd worden maar we omarmden hem als onze geuzennaam. Er sprak weezin uit, angst voor het onbekende. Wij die nergens bij hoorden, of wilden horen, hadden een plek gevonden. Een duister maar goed omljnd hokje. En nu leken die lijnen weer te vervagen en kon iedereen zomaar alle kanten opdrijven. Of Rutger het ook voelde weet ik niet, maar Dirks afwezigheid was hem niet ontgaan. Zijn tong ging de lange vloei af, ogen vastgepind op Dirk.

'Dirk, ga jij anders nog eens vragen of we naar binnen mogen. Jij komt van ons vieren nog het meest betrouwbaar over.'

Dirk zette de kraag van zijn leren jack overeind en sprong op. Hij balde zijn vuist en zwaaide hem naar de hemel. Zijn stem trilde.

'Het zal me waarachtig lukken dit keer.'

'Mooi Dirk, heel dramatisch.'

Binnen een minuut was hij weer terug; een grijns op zijn rood aangelopen gezicht, zijn handen rustend op zijn knieën.

'Nee, weer niet. Hij noemde me snotaap.'

We rookten de joint tot we de tip over ons longen voelden branden en overlegden of we onze verzamelbandjes voortaan niet op cd-rom moesten uitbrengen. We werden het gelukkig al snel eens dat dat een belediging voor de muziek zou zijn. Om een uur of één stond Celine plots voor ons. Ik hoopte dat ze zou komen. Nu kon ik haar eindelijk zeggen dat het me speet van laatst, dat ze natuurlijk nog steeds één van ons was. Ze haalde haar hand uit haar zak en hief hem aarzelend op. Naast haar stond een jongen die we niet kende. Zijn blonde haar glom van de gel en was strak naar achter gekamd. Hij hield zijn handen strak in zijn zakken en keek van ons weg alsof we een bloederig tafereel waren dat hij liever aan zich voorbij wilde laten gaan. 'Jongens, dit is Martijn. Martijn, dit zijn die vrienden waarover ik je vertelde.'

Het was Dirk die de stilte doorbrak. Ik wilde hem voor zijn, maar de juiste woorden kwamen niet. Toen ik ze Dirk hoorde uitspreken kon ik mezelf wel voor mijn kop slaan, zoveel eenvoudig.

'Hoi, kom er bij.'

Vluchtig keek Martijn onze kant op en vervolgens op zijn horloge. Hij stopte even met kauwen om ons een nauwelijks hoorbare groet te brengen. Celine gebaarde Kiki overeind te komen. Die keek heel even van Celine naar Martijn en toen naar mij voordat ze haar hoofd van mijn schoot tilde en met een theatrale zucht overeind kwam. Ik kon zien aan Kiki's blik dat ze Martijn al helemaal doorhad en normaal gesproken had ze haar analyse onmiddellijk met ons gedeeld, maar het was niet zoals anders.

Rutger was de volgende die sprak: 'Zo, Martijn. Heeft ze je al voorgesteld aan je nieuwe schoonouders?'

Martijn stopte weer even met kauwen en zei toen: 'Ja, aardige mensen.'

Er klonk geen enkel sarcasme in door. Normaal gesproken zou

Celine nu haar kans gepakt hebben om haar ouders af te breken. Maar het was dus niet normaal.

'Mijn vader noemde hem een aanwinst.'

'De lul', zei Kiki met een zo'n strak mogelijk gezicht.

Celine deed alsof ze het niet gehoord had. Dirk ondervroeg Martijn over zijn muzieksmaak. Er kwam niets voorbij wat we kende of niet spontaan misselijk van werden. Martijn zelf stelde één vraag, nog steeds één meer dan mij, en ik kon het niet laten om hooghartig te gnuiven om die vraag die ik zelf allang had moeten stellen.

'Waarom hier? Als je niet naar binnen mag, kun je toch net zo goed op een bank in het park zitten?'

Kiki: 'Omdat de maan zo mooi reflecteert in het hoofd van de uitsmijter.'

Dirk : 'In het begin struinden we gewoon alle kroegen langs en probeerden binnen te komen,

natuurlijk werden we overal weggestuurd. We waren twaalf.'

'Bijna dertien', voegde Celine er aan toe.

Kiki nam het verhaal over. 'Die dikke kale zei dat dat hij ons clowns hier niet meer wilde zien. Dus Rutger zei hem dat we dan wel op het bankje zouden wachten tot we achttien waren. Je had zijn kop moeten zien. Hij schreeuwde ons toe op te rotten.

Dan ben je een lul, toch?'

Rutger spuugde op de grond. 'Fascist'.

Martijn keek ons verbaasd aan, nam zijn kauwgom uit zijn mond en plakte het onder de zitting.

'Dus jullie zitten hier nu al vijf jaar?'

Celine pakte zijn hand vast en gaf hem een kus op zijn wang.

'Alleen op vrijdagavond, hoor.'

Dirk sloot het onderwerp af voordat ik me in het gesprek kon mengen. 'We zijn niet zo goed bestand tegen daglicht, vandaar.'

Celine stond op en trok haar nieuwe vriend met zich mee.

'Martijn en ik gaan naar De Gribus, daar laten ze je gewoon binnen. Komen jullie ook?'

Kiki gaf me de joint door en hield de rook even vast in haar mond voordat ze uitblies.

'Nee, sorry Celine, beetje sneue tent.'

'Ander keertje misschien', zei Dirk. 'Zien we je volgende week

weer?'

Celine keek hoopvol naar Martijn, maar die vertrok geen spier. Hand in hand liepen ze van ons weg. Toen pas vond ik mijn stem terug.

'Ze krijgen vast prachtige kinderen, maar die verzamelbandjes worden verschrikkelijk.'

'Hels', voegde Kiki er aan toe. We lachten, iets te hard, iets te snel. Celine keek om, naar mij, alsof ze me nog een laatste kans wilde geven om me uit te spreken, om alles recht te zetten. Ik voelde de woorden zich vormen maar ze kregen de kans niet, Martijn en Celine verdwenen al de hoek om richting een nieuw leven.

Dirk, klootzak

Even denk ik er over om pa iets te vragen over zijn seksleven. Een gedachte die tot mijn opluchting aan me voorbij drijft. Ik vertel hem ook niet dat we het onveilig deden die eerste keer. Misschien dat Kiki toen al, bewust of onbewust, bezig was met de opbouw van haar geplande leven. Ze had het moederschap vast kunnen afvinken. Al op haar zesde had ze haar leven volledig uitgedacht. Relatie, opleiding, bruiloft, beroep; alles stond vast.

Voorgeprogrammeerd voor de rest van haar leven. Updates niet beschikbaar. Er was alleen een fout in gesloten. Een fout die doorwerkte en het resultaat bij iedere stap meer deed afwijken. Die fout was ik. Ze had mij uitgekozen als vriendje. Daar ging het mis.

Het was een inschattingsfout. Begrijpelijk, die eerste ochtend had haar verward. Ik was niet, zoals zij dat toen zag, het dappere jongetje dat niet huilde toen hij op de gang werd gezet door meester Drillenburg, ik was het jongetje dat niet kón huilen, dat vast zat in zijn verdriet. Daar kwam ze snel genoeg achter. Ze had haar keuze voor me nog kunnen bijstellen, er was tijd genoeg. Misschien wilde ze haar fout niet toegeven, of dacht ze dat ik nog te kneden was tot de jongen uit haar ideaalbeeld.

Ik wilde geen kinderen, of beter gezegd: ik wilde niet dat er

kinderen waren die mij zouden krijgen. Natuurlijk had ik het ook uit kunnen maken, maar daar was ik te egoïstisch voor, ik wilde mezelf niet van Kiki onthouden. Te veel keuzes – linksaf, rechtsaf – met een mogelijk verschrikkelijk gevolg. Uit veiligheidsredenen bleef ik stokstijf staan, want zoals pa dat zegt: de weg naar de hemel en die naar de hel lijken soms meer op elkaar dan je zou denken.

Kiki ging gewoon stap voor stap verder met haar levensplan. Huisje, boompje, beestje in ferme stappen. Nog geen week nadat ze haar opleiding had afgerond vond ze een baan als dierenartsassistente.

We huurden een benedenwoning, net buiten het centrum van Bokkum, met een kleine tuin die later Yoghurts jachtterrein zou worden. Iedere week ving hij wel een muis of een vogel die hij dan trots voor je mee naar binnen nam en op je schoot of aan je voeten legde. Als je thuis was tenminste, anders zocht hij er gewoon een verstoppiek voor. Het liefst onder of tussen de bankkussens zodat als je op zoek was naar de afstandsbediening je zomaar in een lauwwarme koolmees kon grijpen. Kiki begroef ze dan weer in de tuin. Op dat slachveld begon ze in de zomermaanden met aquarellen. Bloemen, vergezichten, niets van het zwart dat haar ooit zo stond. Ik bleef zoekend. Hobby's had ik niet en de druk van die beroepskeuzetesten had me nooit helemaal losgelaten. Ik werd lopende band-medewerker, magazijnmedewerker, verkoopmedewerker, colporteur, assistent bloemist, illegale drankstoker, klusjesman. Ik bleef mijn keuze uitstellen, terwijl Kiki zich, met mij als obstakel, bleef ontwikkelen. Dertig jaar later ben ik nog steeds het jongetje dat vast zit in zijn verdriet. Zelfs die middag van het telefoontje kwamen er geen tranen. Het telefoontje dat iedere volgende rinkeldeun beladen maakte. Mijn adoptie moeder stond bij het dressoir. Een traan zigzagde over haar wang naar beneden, als een knikker over een slechtlopende knikkerbaan. Het spreekgedeelte van de hoorn ving alleen nog haar versnelde ademhaling op. Bij haar oor was de toon van een verbroken verbinding te horen. Wie weet hoe lang ze daar al zo stond. Ze schrok op toen ze

me zag en legde de hoorn naast het toestel neer. Ze spreidde haar armen voor een omhelzing. Dat was haar behoefte. Ik hield mijn handen in mijn zakken en wachtte op wat ze te vertellen had. 'Dat was Dirk zijn oom, liefje. Dirk heeft een ongeluk gehad.'

Ze negeerde mijn starre houding en pakte me stevig beet. Ik liet haar, focuste me op de woorden die ze in mijn nek snikte en snotterde.

'Op weg naar school ... in elkaar gezakt ... denken hart ... ambulance ... te laat ... niets meer aan te doen ...'

Verdoofd wachtte ik tot ze haar grip iets liet vieren en keerde terug naar mijn slaapkamer. Ik zette het zolderraam vast op een kier en kroop diep weg onder de deken. Een half uur later hoorde ik Kiki zich met haar gympen afzetten tegen de regenpijp, haar stappen op de dakpannen. Haar ogen waren al rood toen ze haar hoofd naar binnen stak. Ze had niet ons samenzijn afgewacht om haar tranen te laten gaan. Had ze die al met haar ouders of met Celine gedeeld? Mijn mond droogte uit, terwijl een warme golf brak tegen de achterkant van mijn ogen en mijn maag verschrompelde. Maar al snel vond ze nieuwe tranen, die ze met mij deelde op de rand van mijn bed. Ik kon haar niets teruggeven dan een verontschuldigende glimlach. Ze stamelde redenen voor haar gesnotter, wees me met haar tranen op mijn falende emoties.

'Lieve Dirk. Hij had nog zo veel willen en kunnen doen.'

Zoveel verkeerde en nare dingen ook. Maar dat zei ik niet hardop. De voortekenen waren dan ook goed geweest. Dirk leek niet in staat een klootzak te kunnen worden. 's Werelds laatste goedgezak was niet meer.

Op Dirk zijn begrafenis probeerde ik niet eens te huilen. Er vielen zoveel tranen om me heen dat het goedkoop aanvoelde. Geen enkele keer zat er meer dan twee seconden tussen de ene snik en de volgende. Het was er dan ook zo druk dat ontspannen bewegen niet mogelijk was. Wie waren al die mensen? En waren wij net zo onbetekenend voor hun als zij voor ons? Celine en Kiki vonden elkaar weer even in hun verdriet. Alleen Rutger heb ik niet zien huilen. Zijn ogen waren rood van het blowen. Ik rook het in zijn kleding. Woorden van wijsheid sprak

hij die dag niet, alsof de dood van Dirk alles onbetekenend maakte en iedere poging tot diepgang, als een ondergeduwde bal, krachtig naar boven zou komen.

De muziek die gedraaid werd, deed me niet aan Dirk denken. Ik vroeg me af of hij zich thuis ook aan de mensen om zich heen aangepast had – Simon and Garfunkel, kom op zeg – en of hij daar ook die hechtende functie had. Alles zou nu uiteen vallen. Het leven van al die mensen om ons heen zou ontsporen. Dromen zouden verloren gaan, relaties ongetwijfeld sneuvelen.

Er waren verschillende mensen die een woordje spraken: een oom, zijn buurman

een leraar... Ons was niets gevraagd. Mij in ieder geval niet. De woorden die gesproken werden vergrootten ongetwijfeld zijn al heilige status. Ik luisterde niet, werd regelmatig terug getrokken naar mijn laatste begrafenis, waar een grote en kleine kist naast elkaar opgesteld stonden.

Bij de open kist van Dirk verwachtte een deel van mij dat sterke armen me op zouden pakken, de hoogte in. Zelfs de dood van een goede vriend liet ik over mij gaan. Ook zonder sterke armen was ik in staat in de kist te kijken. Ik schrok er van hoe hij er uitzag, niet zozeer omdat het leven uit hem gevloeid was, maar omdat hij in plaats van zijn kenmerkende zwarte shirt en leren jack, nu een rode trui met V-hals droeg. Wie hield hij eigenlijk voor wie geheim? Voor wie schaamde hij zich werkelijk? Ik richtte mijn ogen weer op het stukje vrije tapijt voor mijn voeten. Wat anderen ook fluisterde, hij zag er niet uit. Lijken zijn lelijk, glansloze verpakkingen zonder inhoud. Zelfs die van Dirk.

Buiten hielden de vele voetstappen in de witte kiezels de pijnigende stilte nog even tegen.

Uiteindelijk moesten we er aan geloven. Twee minuten lang. Daarna: Drie scheppen zand op de gezakte kist, aanzwellend gefluister en vlottere stappen terug over het pad. Celine zei door haar tranen heen hoe verschrikkelijk het verlies van Dirk was. Hij kon nog zoveel bereiken.

'Onzin', mompelde Rutger, 'Het is uitstel. Uiteindelijk worden we gewoon een slap aftreksel

van onszelf.'

Celine moest op haar wangen bijten om hem niet verrot te schelden. Kiki probeerde het goed te praten met onzin over hoe Dirk op ons neerkeek en zou willen dat we er voor elkaar waren.

Cake. Koffie. Broodjes. Voor het verlaten van de zaal tekenden we het boek. Er stonden kreten in als: 'waardig, treurnis, gemis, met heel ons hart ...'

Eronder schreef ik : 'Dirk, klootzak. Doodgaan is voor lafaards.' Ik zette een stap opzij en maakte plaats voor Celine. Mijn geschreven opmerking maakte ook voorgoed een eind aan ons contact.

Buiten aangekomen leek het of Dirk zich plots weer tussen de levenden begaf, zoveel opluchting hing er in de lucht. Ik liet Kiki weten dat ik even alleen wilde zijn. Ze leek gekwetst, maar liet me gaan zonder verzet. Haar zoen was koud en hard zoals die op Yoghurts begrafenis.

Ik liep naar huis en keek nog een keer tevergeefs over mijn schouder op zoek naar Rutger en Celine.

Op mijn kamer maakte ik een verzamelbandje met Dirks lievelingsnummers en met gesloten ogen hield ik de ceremonie zoals hij had moeten zijn.

De hemelpoort

Vrijdagavond. Voorheen de enige avond die er toe deed. Ik zoek het plein af en volg het toestromende uitgaanspubliek, op zoek naar iets, een gevoel? Celine, Rutger – Dirk zelfs?

Belachelijk, ik weet het.

Ik zit op mijn vaste plek: in het midden.

Dirk is nu al twee jaar dood en daarmee ook de vampierenkinderen. Kiki en ik wonen

een jaar samen. Van Celine en Rutger heb ik niets meer gehoord en ik heb ook niet de moeite genomen om ze op te zoeken. Het zou niet hetzelfde zijn. Dus zit ik hier alleen. Kiki heeft tegenwoordig schildercursus op vrijdagavond. Gezellig met een paar meiden. Beetje schilderen, beetje drinken. Het woord gezelligheid verliet steeds vaker, zonder een spoor van

sarcasme, haar mond. Ze probeert me nooit over te halen mee te gaan. Misschien omdat ik haar vertel dat ik iedere vrijdagavond bij mijn adoptieouders op bezoek ga. Natuurlijk is dat niet zo. Ik heb alleen nog geen andere, zinvollere manier bedacht, om mijn vrijdagavond door te brengen, maar naar mijn adoptieouders ga ik zeker niet. Zij hebben zich belast met een onwillig adoptiekind. Dat is al vervelend genoeg voor ze. Ik zal ze verder niet opzadelen met het monster dat ik ongetwijfeld zal worden.

Een half uur lang blijf ik onverstoord en gedachteloos naar de entree staren. Ik herken enkele kinderen die twee groepen lager dan mij zaten op de basisschool. Ze komen zonder problemen binnen. Ik schrik op uit mijn waas, door een diepe, ongezonde kuch. Ongemerkt is er iemand naast me komen zitten. Strogele dreadlocks verbergen een gezicht. Mijn ogen zakken af over een zwarte Adidas hoodie. Aan haar rechterhand draagt ze een bruinleren handschoen. De nagels van haar linker hand zijn witgelakt en kort afgebeten. Ze is van mijn leeftijd, misschien iets ouder. Wat boeit het? Dirk is pas twee jaar begraven en ze wil nu al zijn plek innemen. Ik wil opstaan om naar huis te gaan, als ze me met hese stem vraagt of ik ook een biertje lust. Ze schuift twee lokken opzij waardoor haar scherpblauwe ogen zichtbaar worden. IJzig blauw, zoals die van Kurt ooit waren. Ik laat onmiddellijk mijn blik weer zakken op de mossige stoeptegels rond ons voeten. Zo is de wereld al groot genoeg. 'Ik weet het niet', zeg ik met een stem die ik amper herken als de mijne. 'Stel me niet voor keuzes.'

Ze graaft in de plastic tas tussen haar voeten, haalt er een in zilverfolie verpakt bierblik uit en werpt het in mijn schoot. 'Hier, drink. Je ziet er uit alsof je het kunt gebruiken.'

Ik trek het lipje omhoog. Het schuim loopt over het blik en mijn hand naar beneden. Ze lacht.

'Oh, kut, sorry. Gooien was niet zo handige actie. Die zonde van verspilling moeten we dan maar delen. Dan gaat de hemelpoort wellicht nog op een kier voor ons.'

Ik kijk naar boven.

'De hemel is niet zo mijn ding.'

'Maar zou je buiten blijven staan? Op de koude tocht.'

Ik haal mijn schouders op. Ik wil nergens over nadenken.
'Maak je geen zorgen, gewoon mijn hand vasthouden. Ik zet de stappen wel.'

Ze opent een blik voor zichzelf en heft het naar me op als proost. Ik knik, gerustgesteld. Ze is vast krankzinnig, maar wie ben ik om een oordeel te vellen over gekte.

Ze ziet me mijn aandacht weer op De Bok richten. 'Wil je naar daar binnen? Naar die tent?'

Ze pakt haar boodschappentas op. 'Vergeef me, ik wil het je niet moeilijk maken. Wat ik bedoel is: we gaan naar binnen.

Zie het als een oefening, voor als je later aan de hemelpoort staat.'

Mijn gevoel zegt me het niet te doen, maar geeft geen reden op. Ik ben oud genoeg, niets houdt me tegen. Na al die avonden voor De Bok, al die jaren, ben ik het verschuldigd. Aan de vampierenkinderen, Dirk in het bijzonder en aan mezelf. Ze neemt me bij de hand en zet de stappen. Even loop ik weer samen met Kiki van de fietsenstalling naar het midden van het schoolplein.

Steeds verder raken we van de bank af en tot we onderdeel zijn van de rij. Er wordt luid gelachen, over en weer geschreeuwd. Er is duidelijk al gedronken. De lucht is verzwaard door aftershave en parfum. Ik kijk op. Zelfs de maan brengt hier geen rust.

Uiteindelijk sta ik oog in oog met onze oude vijand. Argwanend neemt hij me op en vraagt me naar mijn leeftijd. Ik trek mijn portemonnee uit mijn achterzak en haal mijn identiteitsbewijs tevoorschijn. Hij kijkt naar mijn pasfoto, waarop ik mijn meest verveelde blik geef, en daarna over mijn schouder richting het bankje. Zijn linker mondhoek vormt een wat ongemakkelijke glimlach. De rechterzijde van zijn gezicht is verlamd. Dat is me in de zeven jaar aan vrijdagavonden dat ik op hem uitkijk nooit eerder

opgevallen. Zouden wij, de vampierenkinderen, daar verantwoordelijk voor zijn, ik in het bijzonder?

Hij legt een hand op mijn onderrug en gebaart dat we naar binnen mogen. De hemelpoort op een kier. De muziek is er verschrikkelijk.

Dreadlocks en ik lopen de garderobe voorbij. We houden als enigen ons jas aan. De klapdeuren door. Sigarettenrook hangt als een wolk in het gelige licht. De muziek staat zo hard dat een gesprek voeren onmogelijk is. Gelukkig maar, ik heb toch niets te vertellen.

Er komt een jongen naast ons staan die me bekend voorkomt en zich voorstelt als Patrick. Met beide handen houdt hij een tray vol plastic Amsterdammertjes op waarvan het schuim tot impotente hoogte is teruggetrokken. We nemen het ervan en pakken beiden twee glazen aan. Als Patrick niet de aandacht krijgt waarnaar hij hunkert, loopt hij verder.

Hoe zou het zijn als ik hier met de andere vampierenkinderen was? Dirk zou het een kans geven, Celine zou proberen er niet al te opvallend van te genieten, voor Kiki zou het een gelegenheid tot antropologisch onderzoek zijn, terwijl Rutger en ik het hier echt niet zouden trekken. Vanavond red ik het wel, voor hun, maar het is echt te druk, de muziek te slecht, de zuurstof te schaars.

We lopen door naar achteren. Bij ieder ongewild contact gaat er een rilling door me heen. Pas als we helemaal achter in de hoek staan hebben we wat ruimte. We drinken het bier op dat Dreads onder haar jas mee naar binnen smokkelde. Ieder nog vier halve liters. Ze wenkt Patrick in zijn volgende loopronde en weet voor ons beiden nog twee glazen af te troggelen.

Zo blijven we staan, urenlang, tot ik de hete loop van pa's pistool in mijn mondhoek voel. Mijn schreeuw wordt gedempt door een deken in een onbekend bed. Ik werp hem van me af. Mijn hart bonkt in mijn droge strot en eechoot door mijn schedel. Dreads is door mijn noodkreet heen geslapen. Ze ligt op haar buik. Haar linker knie iets opgetrokken, gezicht verstopt in haar armholte terwijl ze met haar andere arm, als een militair die onder een laag net heen tiggert, naar de bedspijlen reikt. De glans over haar naakte lichaam is afkomstig van de ochtendzon die door het ontbreken van gordijnen alle ruimte krijgt. Ze ziet er tien tot vijftien jaar ouder uit in dit licht.

Zou ze dit vaker doen? Alles wijst er op, maar ik kan me niet voorstellen dat we iets hebben gedaan. Dat is toch niet het soort klootzak dat ik ben? Heeft ze iets in mijn bier gestopt? Ging pa

welens vreemd?

Als ik op de rand ga zitten vind ik mijn kleren onder mijn voeten. Mijn lul hangt slap over de rand van het bed. Ik pak mijn voorhuid tussen duim en wijsvinger, en schuif hem omhoog, alsof ik verwacht dat de samenvatting van wat er vannacht gebeurd is zich er angstig onder schuil houdt.

Stop, Rewind, Play.

'Pak mijn hand, volg mijn voetstappen.'

Ik leeg mijn maag in de zeiksteeg van De Bok. Mijn keel en ogen branden. Dreadlocks wrijft haar hand over mijn onderrug. Even denk ik dat het Kiki is. Even denk ik dat het de hand van mijn moeder is. De hemelpoort op een kier. Ma? Anna? Dirk? 'Pak mijn hand, volg mijn voetstappen, jij hoeft vandaag geen beslissingen te nemen.'

We zijn bij Dreadlocks thuis, zitten op een gele leren bank. Ik pak haar hand, zij neemt hem over en brengt hem onder haar zwarte hoodie over haar koude huid omhoog, precies zoals Kiki dat bij onze eerste keer deed. Mijn hand glijdt over haar huid met een tederheid die niet de mijne is. Als ze me haar borst laat vastgrijpen, de palm van mijn hand over haar harde tepel laat zweven, mompel ik dat ik naar bed wil, dat ik wil slapen. Ze neemt me mee naar haar slaapkamer en laat me op bed liggen. Ze trekt mijn schoenen uit, maakt mijn riem los, bekijkt me dan even keurend en trekt dan de rest van mijn kleren uit. Daarna ontkleedt ze zichzelf met de afstandelijkheid als voor een doktersonderzoek. Als laatste werpt ze haar handschoen in de hoek. Na een vluchtige blik op haar schaamhaar, haar borsten en haar uitpuilende schouderbladen, richt ik mijn blik op het plafond. Ik voel haar koude lichaam op mijn bovenbenen. Ik zeg haar dat ik dit niet wil, of denk het alleen maar. Ze legt haar wijsvinger op mijn lippen.

'Jij hoeft geen beslissingen te nemen vanavond.'

Het plafond draait en probeert me mijn droom in te trekken. In de verte klinkt een gil. Het is Anna, mijn zus. Die gilt wel vaker. Pa? Ma? Ik moet hier weg. Ik hoor hier niet te zijn.

Kleine brandwonden, waarschijnlijk veroorzaakt door een sigaret, vormen een hart op haar hand. Mijn eikel stijgt er boven

uit. Ze schuift naar voren en brengt hem in zich. Geen condoom. Dreadlocks slepen als stukken touw over mijn gezicht. De rafelige randen van haar nagels staan in mijn borst. Ze fluistert iets over de hemelpoort op een kier. Haar ogen zijn niet zichtbaar. Het is alsof ze haar gezicht achterop draagt. Er klinkt een tweede gil. Ma?

Ik knijp mijn ogen stevig dicht om de hoofdpijn en het liefst al het andere te laten verdwijnen. Het lukt. Langzaam wordt het beeld zwart.

Ik sta voorzichtig op om Dreadlocks niet wakker te maken, de confrontatie met mezelf is al te veel, en loop door naar de huiskamer. Er liggen geplette bierblikjes op het rode tapijt, de schrale lucht is er diep ingetrokken. Stofdeeltjes zweven door de lucht als muggen boven stilstaand water. Dit is hoe mijn huiskamer er uit zou zien, mocht ik Kiki niet hebben. In het midden van de kamer, op de versleten gele leren bank, kleeft ik me aan.

Voor ik de woning verlaat controleer ik eerst nog mijn portemonnee. Of er überhaupt geld in zat weet ik niet maar opgelucht vouw ik de polaroid open. We staan er nog.

Wegwezen hier.

De nauwe stegen waar ik me doorheen haast komen me niet bekend voor. De keien waaruit de straat bestaat, vormen ook de muren en zouden zo uit een ander dorp of werelddeel kunnen komen. De muren sluiten me steeds dichter in, centimeter voor centimeter, en als ik niet op tijd de uitgang van dit doolhof vind, zal ik eindigen tussen de voegen.

Opgelucht haal ik adem. Het pand van de Free Record Shop aan de overkant van de straat. In de halve seconde dat ik naar binnen tuur zie ik Berts arm de lucht ingaan. Ik wend mijn blik af en versnel mijn pas.

Onderweg blijf ik me afvragen waarom ik niet in staat was om te weigeren en gewoon terug naar huis te gaan, naar Kiki. Aan wie liet ik die keuze over? De vraag klinkt zo vaak en luid dat er voor een antwoord niet eens ruimte is en blijft bij me tot ik de sleutel omdraai in het slot van de voordeur.

Kiki wacht me op in de gang. Ze is kwaad, bezorgd, vraagt me waar ik godverdomme uithing. Als ik haar zeg dat ik in De Bok

was, haalt ze een hand door mijn haar en gebaart ze me te gaan zitten aan de keukentafel. Haar vingers tintelen na op mijn schedel. Voor me verschijnt een dampende kop koffie. 'Ik moet zo naar mijn werk. Rust jij nog maar even uit.' Ze is lief en ik weet niet of ze het met opzet doet, maar daardoor voel ik me een nog grotere klootzak.

Droge worst

Pa heeft de kruiswoordpuzzel achter in Yachting ontdekt. Als een roofvogel zweeft zijn gezicht boven het papier, niet op zoek naar eten – een schaaltje met Bifi-worstjes staat tussen ons in – maar om zijn eigen schaduw te ontwijken. Zo nu en dan zet hij de punt van zijn vulpen op een vakje en trekt hem dan toch weer hoofdschuddend terug.

'Maritiem geneuzel ...'

Ik denk terug aan die nacht met Dreadlocks en vraag me voor de zoveelste keer af waarom ik toen op haar bed bleef liggen in plaats van me weer aan te kleden en naar huis te gaan. Het was niet de nachtmerrie die me tegenhield, want die had ik nog niet, het waren er alleen gedachten aan. Ik denk dat ik te zwak was om tegelijkertijd tegen die opkomende droom en de wil van Dreadlocks te vechten. Misschien wilde ik mijn relatie met Kiki op dat moment wel saboteren omdat ik wist dat hoe langer die zou duren des te meer schade ik hem, en Kiki, zou aanbrengen. Dan liever de sloopkogel. Nu zou ik er alles voor over hebben om de brokstukken te lijmen tot iets dat doet denken aan wat het ooit was.

Pa zuigt op het droge worstje tussen zijn lippen waardoor de lijnen rond zijn mond, als bij een strik, naar binnen wijzen. Hij ziet er niet uit, zeker niet nu hij verdrinkt in mijn houthakkersblouse.

Ik denk terug aan de basisschool en vraag me af wat er van Meester Drillenburg is geworden. Ik denk terug aan de avonden

op het bankje voor De Bok en die op mijn zolderkamer, aan al die momenten die mijn leven ooit droegen maar nu ingesnoerd houden. Ik denk terug aan die laatste ruzie met Kiki.

'Ik kan je niet blijven redden, Seb. Het heeft geen zin je vleugels te blijven verzorgen als je weigert te vliegen.'

Het dichtslaan van de deur. Ze had me er niet uit gezet, maar alleen achtergelaten in het huis dat op haar naam stond en waarvan zij de hypotheek betaalde. Dat ze slechts één koffer meenam gaf me de hoop dat ze spoedig terug zou keren. Dat is nu twee maanden terug. Ze wacht op me, anders had ze me niet verteld dat ze naar haar ouders ging. Ik ben degene die de eerste stap moet zetten. Maar dan moet ik wel iets te bieden hebben, of we moeten beiden accepteren dat de sloopkogel zijn doel nu wel gevonden heeft en ook onze ruïne tot op de grond heeft afgebroken.

Ik denk terug aan mijn adoptieouders die ik al zo'n vijftien jaar niet meer heb gezien. Dat pa besloot zich te houden aan het verbod van de rechter om nog contact met me te zoeken kan een aanwijzing zijn om dan toch maar eens bij ze langs te gaan. Maar is dat wel eerlijk? Misschien zijn ze me wel vergeten. Ik weet zeker dat het hoofdstuk Seb, voor mijn adoptievader snel afgesloten was.

Voor mijn adoptie moeder moet dat anders geweest zijn. Maar ze hebben gegokt. Als er bij het paardenrennen mensen zijn die al hun geld kwijtspelen door op een shetlandpony te wedden, kun je het dat beest dan kwalijk nemen?

Pa kijkt alsof hij zijn worstje in het geheel doorslikt.

Ik denk terug, alsmäär weer terug, terwijl ik hem nieuwe vragen zou moeten stellen.

'Pa?'

Hij hoest zo diep in zijn vuist dat ik verwacht dat hij zijn ribben zal breken. Vanuit zijn broekzak haalt hij een blauwe zakdoek tevoorschijn, klopt deze uit en laat er vanuit zijn mond een sliert slijm in lopen die hij met duim en wijsvinger moet afbreken.

'Ja, Seb?'

Ik zucht. 'Jij ook glas een wodka?'

Vader & Zoon

De deur van de Kwikstaart staat volledig open. Pa en ik zitten op de deurmat en vangen het licht van de middagzon op. Onze blikken zijn gericht op het draaiende reuzenrad. Hoofdjes steken uit boven ieder bakje. Zwarte puntjes zijn het vanaf hier gezien. Een enkele keer steekt er iemand een arm omhoog en zwaait naar het publiek op de grond. Dat zijn vast de achterblijvers die op de spullen moeten letten of hoogtevrees hebben. Was Kiki hier maar, dan kon ze me vertellen wat er in al die kleine hoofdjes omgaat. Dan kon ze me vertellen wat er in mij omgaat, want ik weet het niet meer. Al mijn gedachten stromen door elkaar en gaan net als de stemmen, het gezang, gelach en de muziek op de kermis, op in ruis.

Pa lijkt het ongemak in mijn stilte aan te voelen, schraapt zijn keel en draait zich naar me toe.

'Seb, ik weet dat je het moeilijk vindt dat ik je leven in tweeën gedeeld heb maar voor mij is het ook niet makkelijk. Mijn leven is als het ware in drieën gesplitst.'

Hij kijkt erbij alsof het een prestatie is.

'In mijn eerste leven groeide ik dankzij jullie moeder, en jullie zelf natuurlijk, uit van een verlegen, in zichzelf gekeerde jongen, tot een gelukkige vader en echtgenoot. Jullie gaven me voor het eerst in mijn leven zelfvertrouwen. In mijn derde leven, het leven dat ik nu leid, is daar niets meer van over. Mijn tweede leven, hoe kort ook, heeft me totaal leeggezogen.'

'Tuurlijk, pa. Jij hebt tenminste nog de tijd gehad om uit te groeien tot een gelukkige volwassene. Jouw eerste leven bracht je een baan, een huis, een vrouw, gezin. Je kon jezelf vormen tot wie je wilde zijn. Mijn eerste leven leverde me slechts een verkleurde polaroid van een vergeten vakantie op. Dat, en het gevoel dat iedere weg naar een eventuele levensbestemming is afgesloten. Eigenlijk zit ik nog steeds vast in dat ene moment. Je weet waar ik het over heb, toch?'

Pa zucht en wrijft in zijn ogen.

'Natuurlijk, ik zou ook willen dat alles anders gelopen zou zijn. Maar ik weet ook dat ieder excuus een belediging voor het gebeurde zou zijn. Daar is het gewoon te zwaar voor. En

nu zijn we hier, jij en ik, beiden slachtoffers op onze eigen manier. En ja, ik wil graag terug naar De Gouden Horizon. Ik denk niet dat die oude caravan goed voor me is. Ik heb bewondering dat je dat ding hebt weten op te sporen, maar het is niet meer wat het was. Kijk dan', zegt hij en haalt zijn vinger langs de zijwand. Witte pluis, vermengt met stof, rust op de kussen van zijn wijsvinger.

'Het is een muizennest geworden, de wanden staan vol schimmel. Hier zou ik mijn gezin nooit in hebben laten slapen. Maar als jij dat echt wil, dan doe ik dat. Nog meer dan mijn eigen gezondheid veiligstellen, wil ik dat je me weer vertrouwt. Ik snap dat het nu te laat is om me uit je geheugen te wissen. Dus wat zeg je ervan? Laten we er nog iets van maken. laten we gaan. Ik begin zo langzamerhand te geloven wat je zegt over mijn medicijnen, Seb. Het enige dat ze doen is me verdoven en onder bedwang houden. Laten we er gewoon even uitgaan met zijn tweeën en er dan nog maar een laatste nachtje aanplakken. Een vader-en-zoon-uitje dat nooit kan goedmaken wat je gemist moet hebben, maar het is beter dan niets, toch?'

Ik laat zijn woorden op me inwerken. Natuurlijk zou ik hem kunnen toeschreeuwen dat hij niet bepaalt wat we gaan en wanneer, maar ergens heeft hij wel gelijk. Het draaide nooit om vergelding of genoegdoening, het gaat erom dat ik het achter me kan laten, dat ik een pad kan uitstippelen dat niet herleidt tot pa. Ik wil stappen kunnen zetten die niet het klootzakken, waar ik ongetwijfeld drager van ben, triggeren. Maar alleen omdat ik er van overtuigd ben dat pa een klootzak is betekent dat nog niet dat de behoefte aan een vader-zoonrelatie er nooit geweest is. Het is verwarrend. Dit alles is verwarrend, maar ik heb wel het idee dat ik sinds lange tijd weer in beweging ben. Stijf en stram weliswaar, maar in beweging.

'Oké.'

'Oké?'

'Ja, we pakken de auto, rijden naar de kermis en lopen daar één rondje. We kunnen binnen een uur weer terug zijn.

Morgenochtend breng ik je terug naar De Gouden Horizon.

Maar waag het dan niet om ...'

'Beloofd, Seb. Ik zal niet weglopen en niemand aanspreken.'
'Mooi.'

We kijken elkaar recht aan. Onze groenbruine ogen
verschillende delen uit hetzelfde schilderij. Nu pas zie ik goed
hoe oud hij is geworden. Schuldgevoel breekt zijn cellen
versneld af. Hij legt zijn hand op mijn gezicht, spreidt
zijn vingers en glimlacht. 'Ik zie die kleine jongen er nog steeds
doorheen, Seb.'

Ik sla mijn hand op zijn knie. 'Kom op, dan gaan we.'

kermis

Het risico om gezien te worden groeit met de seconde. De weg
langs de Stalen Zorgen is er niet voor niets aangelegd. Boeren
moeten immers hun land kunnen bereiken en bij file kan deze
weg een uitwijkroute worden. Zo had ik hem die middag
ontdekt nadat varkens en schoolkinderen de A9 versperden.
Er bestaat natuurlijk altijd het risico dat de eigenaar van het
pand vanuit een bakje van het reuzenrad plots beweging op zijn
grond ziet. Binnen een kwartier kan hij hier staan om het
jachtgeweer uit zijn achterbak te halen. Misschien verzoekt hij
ons dan vriendelijk zijn terrein te verlaten, maar je weet het
niet, je weet niet hoe een hoofd en lichaam vol woede reageren.
'Wacht hier, pa.'

Ik laat pa achter en zet zijn rolstoel achterin. Hij staat er bij als
een kind dat zijn ma kwijt is geraakt op straat en nu pas ziet hoe
groot en dreigend de wereld om hem heen is.

Bewust of niet neemt hij constant de slachtofferrol aan en het
voelt alsof hij mij daardoor als dader neer zet.

De Gouden Horizon is meer dan een vlucht- of een
verzorgingsplek voor hem. Tegen betaling ontvangt hij wat hij
in de buitenwereld niet krijgt: medelijden. Het zijn daar niets
dan emohoeren. Ik schud de gedachte van me af. Het is de
gedachte van een klootzak.

'Luister, ik til je op en zet je af bij de besteleend, dus werk een
beetje mee, wil je?'

Pa knikt en heft zijn armen. Het is als vastpakken van een rauw
ei: je doet je best het niet te breken maar je kunt het niet helpen

om aan het eindresultaat te denken.

Ik wil geen verdenking op me roepen als ik pa zo dadelijk tussen het kermispubliek uit de laadruimte rijd, dus laat ik hem meteen naast me zitten ditmaal. Uit de handschoenenlade haal ik een zonnebril en een pet tevoorschijn.

'Zet op, pa.'

Hij kijkt er vragend naar maar zet ze dan toch op. Beide te groot voor zijn hoofd. Met een glimlach trap ik het gaspedaal in. Nog één keer kijk ik om naar de Kwikstaart en even denk ik ons te zien staan, het hele gezin, in zwemkleding, gelukkig.

'Doe je riem om, pa.'

Al snel vinden we uit waarom er in het koude november een kermis is. Aan elke lantaarnpaal hangt een pamflet met daarop de afbeelding van het reuzenrad, en de tekst: 'Wegens 800 jaar Emmerslote 15-20 november Kermis.'

Nog geen vijftien minuten later parkeer ik de besteleend op de parkeerplaats naast de kerk. Naast de houten toegangsdeuren hangt een bordje. Met toegeknepen ogen kan ik nog net het jaartal 1918 ontwaren. Al bijna honderd jaar oud. Zo ruikt het ook, alsof toen de kermis nog een kerkmisp werd genoemd de blazen al opgelucht tegen de gevel geleegd werden. Plastic bekers verdwijnen onder de wielen van pa zijn rolstoel, of springen weg tussen de velen benen. Links van ons vinden twee botsauto's elkaar terwijl rechts de uitbater van de spin vanuit zijn benauwde hok door de microfoon schreeuwt: 'Enn drrrraaaiennn maarr!'

Pa kijkt naar me op. Zijn lippen bewegen. Geen idee wat hij zegt maar er staat opwinding op zijn gezicht te lezen. Als een klein kind dat aan mijn mouw hangt en smeekt bij iedere attractie om een ticket. Schijnbaar herbeleeft hij oude tijden want zonder dierbare herinnering als filter is dit niets dan een schreeuwerige, stinkende plek waar mensen massaal hun hersenen en goede gedrag wegzuipen. Zelfs van de kinderen gaat iets verloren uit.

Ik had hier met mijn eigen gezin kunnen lopen. Nu loop ik hier met pa. Mijn leven is dertig jaar vertraagd. Dan is het opeens Kiki's stem die mijn gedachte vormt: 'Toe maar, het mag. Laat

het even los, Seb.'

En zoals altijd is zij degene naar wie ik luister. Ik verbaas me door pa te vragen of hij een oliebol wil. Hij verbaast me door niet te beginnen over zijn zwakke maag of zijn glucosegehalte. 'Lekker, Seb.'

Met zijn mouw veegt hij het vet uit zijn mondhoeken en vertelt me trots hoe hij vroeger elk jaar een knuffel uit het grijpparaat voor mijn moeder won en dat toen Anna en ik er waren hij datzelfde voor ons deed.

'Ik werd er best goed in, Seb. Maar één keer had ik mijn zinnen op een pluche konijn voor je gezet, dat me uiteindelijk een fortuin heeft gekost. Zijn oor bleef ontglippen aan de grijparm; iedere poging weer. En toen ik het uiteindelijk te pakken had, bleek het daardoor compleet uitgescheurd. Ik liet het op je schoot vallen in de kinderwagen en weet nog dat ik dacht, die gooi ik thuis wel

weg, maar je liet hem nooit meer los. Daar kun jij je niets van herinneren natuurlijk.'

Ik zie nog voor me hoe een ongeschoren man in een net pak, met warrig haar en een onvriendelijke blik, een voor een mijn vingers omhoog zodat ik mijn knuffelkonijn zou loslaten.

'Werk een beetje mee, het is voor je eigen bestwil.'

Buiten het meisje met de trieste blik dat me stiekem de verkleurde polaroid gaf, leek er niemand geïnteresseerd in mijn bestwil. Ik hoopte nog dat ze Nijn beter zouden maken. Bij ma en Anna was dat dan wel niet meer gelukt. Maar het ging hier slechts om een ooperatie. De volgende dag lag er een naar lopende band ruikende teddybeer op mijn bed. Geen mededeling, gewoon onderdeel van het protocol. Opgesteld en uitgevoerd door de verleden-uitwisseldienst.

Terwijl we onze tanden in de bollen zetten en de koude olie een dunne laag over onze gehemelte vormt, nemen we het kermispubliek in ons op.

Meisjes van een jaar of dertien met lange opengeslagen jassen die het effect hebben van openstaande gordijnen in de enige verlichtte woning in een straat. Ze onthullen strakke naveltruitjes en bleke stroken buikvlees. Trotse en onzekere voorstellingen zoals Celine die gaf toen ze eindelijk haar

navelpiercing had laten zetten en haar trui voor ons omhoog rolde. Het was moeilijk voor ons om het beeld van een glimmende ring op een bedje van zweren om te zetten in enthousiasme. De punt achter ieder compliment transformeerde in een vraagteken.

'Mooi..? Schitterend..? Moedig hoor..? Mans..?'

Jongens en meisjes struinen tussen de attracties en kraampjes door in hun groene trainingspakken en oranje sportkousen als bendeleden die hun gebied opeisen. Alleen het patroon van zweetkristallen - hockeyzweet - brengt onderscheid aan.

Ik probeer iets van Kiki's fantasie op te roepen om een wat oudere alcoholist, die eenzaam tegen de stroom in zwalkt, terug te brengen tot zijn tienerjaren waarin zijn gebrek aan grenzen nog een reden voor bewondering was. Het lukt me niet.

Ik veeg het vet van mijn lippen en uit mijn mondhoeken en verfrommel het servet. Ik vraag om die van pa en leg ze bovenop een overvolle vuilnisbak. Een plastic glas valt op de grond en ketst af op de punt van mijn schoen. Lauw bier sijpelt door het leer naar binnen.

'Enn drrrraaaiennn maarr!'

'Kom op, pa, ik heb het hier wel gezien.'

Fotoschietsalon

Het hok heeft dezelfde uitstraling als de mobiele urinoirs, die verspreid over de kermis staan. Urine stroomt over de randen om zo een poel te vormen waar de volgende gebruiker in mag staan voor hij het weer ververst met zijn eigen zeik. Qua afmetingen komt het ook aardig in de buurt. Hoogstens twee meter breed en een meter diep en als enige attractie niet voorzien van felle, gekleurde lichten. Het is alsof iemand stiekem zijn zelfgemaakte hok tussen de professionals geplaatst heeft om kermisje te spelen met de grote jongens. De toeschouwer bij een marathon die een aantal meters met de eerste Keniaan probeert mee te rennen.

Aan de voorzijde, op het luik, is in sierletters het woord 'fotoschietsalon' geschilderd. Houtnerven zijn zichtbaar door de

bloedrode letters.

De uitbater heeft zijn best gedaan om met extra prijzen klanten te lokken. In elke hoek hangt een grote, vergeelde teddybeer. Het zou niemand verbazen als ze een afscheidsbriefje op zak dragen. Er liggen een aantal plastic Casio horloges.

Hij zal toch ook weten dat dit de artikelen zijn die zelfs op de bingo in het bejaardentehuis nog blijven liggen. Zelfs pa neemt de tent in zich op alsof het om een platgereden meeuw op het asfalt gaat; een bandenspoor over het geknakte lichaam, de schedel gebroken, ogen uit de kassen.

De uitbater houdt wanhopig vast aan zijn jeugddroom. Niet omdat er nog enige passie voor over is, maar omdat hij nooit een reservedroom ontwikkeld heeft. Hij is zijn droom. Hij is zijn falen. Zo ziet hij er ook uit. Zoutvlekken ontkleuren zijn rode blouse. Zijn gezicht is grijs. Het dieet op bier, hamburgers en oliebollen heeft hem geen goed gedaan.

'Wacht hier, pa, dan koop ik tickets.'

Hij fronst.

'Wil je dit echt doen?'

'Nee, pa, jij gaat dit doen.'

De uitbater kijkt wantrouwig maar lijkt zich tegelijkertijd zorgen te maken over zijn mentale toestand. Van zijn onderlip plukt hij een sliertje shag voor hij zucht en vraagt: 'Wat kan ik voor de heren doen?'

Het briefje van vijftig in zijn vuist, houdt hij voor zijn gezicht.

'Net zoveel schietkansen tot hij raakt.'

'Zo, zo. De hele vijftig dus?'

Ik kijk om naar pa. Zijn rug gebogen, handen in zijn schoot, diep in gedachten. Het is niet het beeld dat je van een geslepen moordenaar hebt. Het oogt kwetsbaar, onschuldig bijna.

Tegelijkertijd is het ook het beeld dat ik ken van de inmiddels bejaarde en verzwakte oorlogsmisdadiger die terecht staat. Stijf van de reuma, een verontrustend kuchje. Ondertussen wordt de aanklacht voorgelezen en komt elke gruweldaad voorbij. Het beeld van de aftakelende man maakt plaats voor het beeld van zijn slachtoffers: uitgehongerd, geslagen, geschopt, geëxecuteerd, vergast. Ik sla het biljet op de balie.

'De hele vijftig.'

Hij draait het om in zijn hand en houdt het op naar de ondergaande zon.

'Oké, de heren hebben een deal.'

Hij overhandigt me een luchtbuks, opent de zijdeur, stapt naar buiten en komt naast ons staan.

'Ik word liever niet neergeschoten.'

Ik trek pa omhoog uit zijn rolstoel. Het laatste stukje waarin hij zijn knieën naar achteren drukt en zijn benen strekt duurt het langst. Ik hoef alleen maar naar zijn gezicht te kijken, en zijn grimas vertelt me wanneer hij op dat punt is. Zijn duimen drukken zich om beurten in mijn elleboogholtes. Net zolang tot hij zijn evenwicht gevonden heeft. Ik laat hem los, pak de luchtbuks van de balie en druk het in zijn handen. De pet en zonnebril trek ik van zijn hoofd.

'Schieten, pa. Het is net fietsen. Dat verleer je niet.'

Een cliché, ik weet het, maar clichés, zoals ik al bij mijn adoptieouders ontdekte, kunnen de boel versnellen, vergemakkelijken. Ze vullen de gaten waar zich anders het stof en vuil in zou ophopen.

'Als jij dat wil, Seb.'

Hij neemt het geweer op zijn schouder en tuurt door het vizier.

'Mijn ogen zijn niet meer wat ze geweest zijn.'

'Niet zeuren, schieten.'

Hij legt zijn bevende vinger om de trekker.

De uitbater port zijn ellenboog in mijn zij.

'Gaat het vandaag nog gebeuren? Ik loop klandizie mis op deze manier.'

Als ik hem vraag wat hij vandaag al verdient heeft, zwijgt hij.

Pa knijpt zijn ogen dicht en schiet.

Mis.

'Nog een keer, pa.'

'Ik weet niet ...'

'Nog een keer, pa. Iets meer naar rechts. Ontdek de afwijking.'

Hij mist. 'Nog een keer.'

Stop, Rewind, Play.

Hij blijft missen en niet zo'n beetje ook. Zijn handen beginnen steeds meer te trillen. De uitbater geeft me opnieuw een por.

'Een echte killer die pa van jou.'

'Kom op, pa', hoor ik mezelf roepen, alsof ik mijn zoon, van wie iedereen ziet dat hij er niet veel van bakt, aanmoedig bij het voetbal. 'Probeer te ontspannen. Uitademen als je de trekker overhaalt.'

De uitbater spuugt een dikke klodder spuug tussen ons in en wrijft in zijn handen.

'Anders probeert u het eens met uw ogen open.'

Mijn blik schiet heen en weer tussen pa en de kerkklok. De Uitbater schuifelt heen en weer en laat lucht los na ieder gemist schot. Tssss. Na vijfendertig minuten is het zover. Op het schot volgt het geluid van de ronde kogel die het ijzeren plaatje raakt en het fototoestel in werking zet. Gelukt.

Pa draait zijn wang naar me toe. De flitsende, gekleurde lichten van de zweefmolen naast ons verlicht de baan van zijn traan.

'Kom op, pa. Het is goed zo.'

Ik trek de luchtbuks uit zijn handen. Zijn vingers lijken vergroeid met de houten kolf.

'Ga maar weer zitten. Je hoeft dit nooit meer te doen.'

De uitbater stapt zijn kot binnen en overhandigt me de polaroid.

'Zo, en nu wegwezen.'

Ik negeer hem en kijk onmiddellijk wat het toestel heeft vastgelegd. Er is niets te zien. Slechts witgekaderd zwart.

Reuzenrad I

Het bakje schuift iets naar achteren voordat een ratelend geluid ons in voorwaartse beweging zet. Pa test nog eens of de stang over ons schoot echt goed vast zit, slikt en sluit kort zijn ogen.

We zitten vast. Hij kan geen kant op. Zijn gezicht ziet nog bleker dan het al deed. Bleker nog dan een van ons vampierenkinderen er ooit uitzag, zelfs dan dat van Rutger toen ik hem een maand geleden weer tegen het lijf liep.

Ik was hem al in een ruime boog voorbij gelopen, zoals iedereen die daar liep, om een eventuele vragende blik te ontwijken. Iets in het waterige spiegelbeeld in het winkelraam kwam bekend voor, maar het was een moment, niets om bij stil te staan. Pas toen ik aan het einde van de middag weer langs

liep realiseerde ik wat het was. Hij droeg nog steeds diezelfde Afghaanse jas die hij op zijn zestiende, tot afschuw van Celine, op de vlooiemarkt gekocht had. De kleur was vervaagd. De vacht vol met vuil. Een shaggie stak tussen zijn vergeelde vingers, een volgende gereed achter zijn oor.

Waarom ik fluisterde weet ik niet, maar pas toen ik voor hem neerhurkte, mijn hand op zijn schouder legde, en hem enkele seconden in zijn ogen keek, zag hij me. Herkenning volgde vlak daarop.

'Sebman? Godsamme. Dat is lang geleden.'

We wisten beiden niets te zeggen. Er was te veel. Schaamte weerhield ons. Ik kon niet gewoon weer opstaan en weglopen.

'Zullen we anders een kop koffie doen aan de overkant?'

'Ik heb geprobeerd binnen te komen. Zonder al teveel woorden werd ik er weer uit gedonderd. Ze zijn er niet zo gelukkig mee dat ik dagen voor hun deur lig. Het is alsof ik weer voor De Bok zit, veilig wachtend op de grens van een futiele droom. Alleen die dikke kale is nu een meisje van een jaar of achttien.'

'Ik trakteer.'

'Zeg dat dan.'

We spraken een uur. Met ieder woord krabde hij aan zijn arm. Bloed kon ieder moment door het katoen van zijn long sleeve sijpelen.

'Maak je om mij geen zorgen. Ik vond een doorkruip. Niet meer in staat om met de rest van het verkeer mee op te gaan, maar op het moment veel interessanter. Die hoofdweg blijft wel liggen.'

Hij had zijn vinger naar me gewezen, waardoor zijn mouw omhoog schoof.

'Eigenlijk doe jij dat al je hele leven. Je tweede leven, hoe je het ook wil noemen.'

Het was het verweer van iemand die zich in een hoek gedreven voelt. Het was het verweer dat past bij iemand met die kleine cirkelvormige zweren op zijn arm. Hoe lang gebruikt hij al? Zou het uiteenvallen van onze groep daarmee te maken hebben? Zou ik er schuldig aan zijn? Ik deed alsof ik het niet gezien had. Hij deed alsof hij erin trapte.

'Ik dacht laatst nog aan je, Sebman. Ik dacht: was Seb hier maar,

die had het tenminste begrepen.

Wij zaten op dezelfde golflengte, dat weet je toch?'

Vragend keek ik hem aan.

'Je kent toch die houten letters? Van die decoratiegevallen die mensen in hun huis zetten om hun geleende levensslogans mee te vormen.'

Ik knikte, niet zeker waar hij naar toe wilde met zijn verhaal.

Ruis op de frequentie na zo veel jaar.

'Ik was laatst in zo'n tuincentrum en daar hadden ze van die dingen opgesteld staan. En niet op één plek, maar echt overal.

Bij de toiletten en tussen de cactussen. Het leek verdomme wel een invasie van blokletters.

Live Love Laugh
Home is where de heart is
Home is where ever I am with you

Dat soort diepzinnigheden.

Ik zat daar dus, gezellig dacht ik nog, met twee ouderen dames te genieten van de gratis koffie. Dus ik vroeg wat zij er van vonden. Ouderdom kan nu eenmaal gepaard gaan met wijsheid.'

Rutger viel even stil en schuurde met zijn onderarm langs zijn kin. De stip bloed die de oppervlakte vond, droogde op onder zijn voldane glimlach. Een stuk korst bleef hangen aan enkele van zijn grauwe stoppels voor het voor hem op tafel viel.

'Zegt een van die vrouwtjes dat ik een baan moet zoeken.

Domme trut. En toen moest ik dus aan jou denken. Wij begrepen elkaar. Ik heb een winkelwagentje gepakt en ben een half uur lang overal letters vandaan gaan trekken. Er moest iets gevormd worden. Ik had het bij lul, kut, of fuck kunnen laten, maar wij gingen altijd dieper. Dat weet je toch?'

Rutger nam een slok koffie, hij bouwde de spanning op, er verscheen tijdelijk zelfs iets van pret in zijn verder vacante ogen. Met de punt van zijn tong ging hij langs zijn uitgedroogde lippen.

'Uiteindelijk had ik het voor elkaar, Seb. Vlak voor de kassa's vond ik een plekje waar ik ze kon uitstallen.'

Ik had Rutger nog nooit zo veel achter elkaar horen praten en

verlangde naar de stiltes van zijn overdenkingen.

'De bedrijfsleider die er bijgehaald werd las mijn zin twee keer op in gebrekkig Engels – Home is where the domestic violence is – maar zag er de humor niet van in. Jij had dat *wel* begrepen.' Ik forceerde een glimlach en vroeg me af of ik zijn actie twintig jaar terug echt had kunnen waarderen. Misschien heb ik me wel meer ontwikkeld dan ik dacht.

Het gesprek kwam op pa. Ik weet niet meer hoe.

'Weet je wat jij zou moeten doen? Je moet hem opzoeken en confronteren met het resultaat van zijn daden. Als je niet zo wil worden als hem, moet je hem leren kennen in plaats van te ontkennen.'

Hij had gelijk. Zelfs als junk dacht hij helderder na dan mij.

'Dank voor de koffie, Sebman, volgende keer trakteer ik. Ik blijf nog even zitten trouwens. Kijken hoelang het duurt voordat ze me eruit trappen.'

Mijn hand zweefde even boven zijn schouder toen ik achter hem langs richting de uitgang liep. Ik denk dat hij de schaduw zag.

'Ik weet dat dit er slecht uitziet, Seb, maar echt, ik ben dichterbij de maan dan ooit.'

Ik had hem kunnen vragen of het echt wel met hem ging, of hij hulp nodig had, geld, kleren, een plek om te overnachten. Kiki zou me hebben zien aankomen. De dagen van de vampierenkinderen waren voorbij. Ze droeg al jaren geen zwarte make-up meer. Muziek had zijn betekenis verloren. Het was een fase geweest. Ik mocht blijven, de rest was tijdelijk. Voor mij is die tijd van een zeldzame betekenis, en ik had er niets aan gedaan om hem te behouden. Ik besloot hetzelfde te zeggen als altijd wanneer de vampierenkinderen uit elkaar gingen.

'Mazzel.'

Een antwoord bleef uit.

Pa kijkt over de rand van het bakje en weer naar mij.

'Ik weet niet of het van belang voor je is, maar ik lijd aan een lichte vorm van hoogtevrees.'

Ik schud mijn hoofd. 'Daar heb ik nooit last van gehad.'

'Maar je lijdt aan angsten?'

'Angst is een waarschuwing van de hersenen om terughoudendheid te tonen. Ik ben voorzichtig, dat is alles.'

'Je bent apathisch, Seb. Sorry, dat bedoelde ik niet zo.'

Ik haal mijn schouders op.

'Ik moet er mijn weg nog in vinden. De eerste dagen nadat Kiki me verlaten had, was ik opgelucht. Ze was veilig. Nu denk ik dat ze ook bij mij gelukkig kan zijn als ik mijn zwakheden maar te slim af ben.'

Dat is goed, Seb. Dat is positief.'

'Het is laf, pa, egoïstisch. Ik plaats mijn geluk boven het hare.'

We stijgen, zien eerst de zwaaiende mensen op de grond kleiner worden en overzien dan de hele kermis. Pa lijkt er ondanks zijn hoogtevrees de schoonheid van in te kunnen zien.

Kermisbezoekers zwermen rond als dronken mieren. Natuurlijk zie ik voor me hoe de nuchtere exemplaren, aan het eind van de avond, hun dronken soortgenoten op de schouders nemen en mee naar huis dragen. Ze zullen het werk niet aankunnen. Ik overweeg om de gedachte met pa te

delen, maar het moment, de nadering van het hoogste punt lijkt geschikter voor een vraag. Niet de belangrijkste, misschien is hij zelfs oppervlakkig, maar ik moet hem stellen.

'Waarom, pa?'

'Sorry?'

'Waarom wilde je ons dood hebben?'

Hij schudt zijn hoofd en kijkt me recht aan. Zijn hand schuift over de stang richting de mijne. Ik kijk van hem weg en leg mijn handen in mijn schoot.

'Je moet me geloven, Seb, ik heb er nog iedere dag spijt van.'

'Nee, pa, dat is te makkelijk. Misschien kwam het ver van binnenuit, trad er een storing op in je hersenen, of was het een kant van jezelf die je nog niet kende. Maar die stemmen, dat was jij.'

Hij zucht.

'Je hebt niet altijd controle over wat je denkt of droomt. Maar je hebt gelijk. Die stemmen vertelde me dat doodden de oplossing was, maar ik luisterde. Het was mijn keuze om in plaats van hulp te zoeken, te kijken waar de gebeurtenissen in mijn hoofd me heen zouden brengen. Ik wilde jullie beschermen. Het was

een verrassing. We zouden elkaar weer zien aan de andere kant. Alles zou goed zijn. Het was mijn keus en van niemand anders.' Zijn gezicht vertrekt bij iedere zin die hij spreekt, alsof de hevigheid van zijn daad nu pas tot hem doordringt.

'En wat denk je dat ma gezegd zou hebben als het wel gelukt zou zijn? Dank je voor wat je voor ons hebt willen doen, maar zullen we voortaan eerst even overleggen?'

Hij kijkt van me weg, de kermis over, en wrijft in zijn ogen.

Verse tranen? Moet ik mijn arm om hem heen slaan, is dat wat hij wil? Wil hij met die tranen aantonen dat hij meer mens is dan mij?

Ik haal de zojuist genomen polaroid uit mijn jaszak en wapper hem een laatste keer voordat ik er mijn blik op vestig. Een beeld dat het tegenovergestelde uitstraalt van de foto voor de Kwikstaart. Het is geen gelukkig gezin waarnaar ik kijk, maar de loop van het geweer dat pa omhoog houdt. Een oog toegeknepen, vinger op de trekker. Het beeld waar iedere ochtend of nacht ook mijn nachtmerrie abrupt mee eindigt. Dat is het beeld dat me van pa moet bijblijven, niet dat van de oude gebroken man die naast me zit.

Reuzenrad II

'Nee, links. Voor die weg. Midden in dat groen.'

Pa pakt de stang over ons schoot met beide handen beet en schuift een aantal centimeters mijn kant op. Hij buigt zich iets voorover en volgt mijn uitgestoken vinger.

'Daar, zie je dat witte stipje? Dat is de Kwikstaart.'

'Mijn ogen zijn niet meer wat ze geweest zijn, Seb.'

'Iets meer naar links, denk ik. Dat zwarte vlak is het dak.'

'Dat daar?' Pa strekt zijn arm voor me langs.

'Ja, dat is het, pa.'

Treuzelend draait het rad zijn ronde. Dit is de laatste volle dag met pa. Ik geloof dat ik de meeste vragen wel gesteld heb. Ik moet het doen met de antwoorden die ik heb gehad, ze in alle rust samenpersen tot iets concreets. De behoefte om weer even alleen te zijn begint zwaarder te wegen dan die aan nog meer antwoorden. Tijd voor een finalevraag dan maar.

'Pa, wat is er nu precies gebeurd die dag?'

Hij kijkt me niet aan, maar staart naar de Kwikstaart en graaft op wat hij al jaren geleden diep had weggestopt. Monotoon begint hij verslag te doen van zijn herinnering. Vermoeid en zonder een spoor van emotie.

'De wekker om half zeven, twee koppen koffie, krantje, bord Brinta met twee eetlepels suiker. Een ochtend als alle andere. De stemmen waren me al weken aan het voorbereiden, maar een exacte dag had ik niet doorgekregen. Ik had het gevoel dat er iets te gebeuren stond. Een onvergelykbare spanning. Ik kreeg mijn opdracht door toen ik na de middagpauze de kantine aanveegde. Het was de zwaarste stem, degene met de meeste autoriteit, de stem die geen tegengeluid duldde, voor wie ook de andere stemmen zwegen.

Het pistool had ik, zoals opgedragen, in een van de ongebruikte kluisjes van de leerlingen gelegd.

Ik voelde me opgelucht, nerveus. Ik zou het beste gaan doen dat mogelijk was. Voor jullie. Voor ons. Het liefst was ik meteen naar huis gegaan, maar de stem benadrukte dat ik gewoon mijn werkdag moest voltooien. Het negeren van zijn raad had tot dat moment alleen maar ellende opgeleverd: ruzies, regen op mijn kop, zere voeten. Niets groots maar ik voelde me altijd klein in mijn ongelijk.

Ik liep die hele dag met een glimlach rond, zelfs in de twee uur durende rit naar huis, die ik normaal zo vervloekte, bleef die aanhouden. Het pistool gloeide in mijn zak. Ik wist wat me te doen stond.

Als het gedaan was zou ik jullie lichamen op ons bed leggen, er bij gaan liggen, en mezelf door het hoofd schieten. In een vingerbeweging naar het paradijs.

Ik opende de voordeur en liep door de gang naar de woonkamer. De stem bleef me aanmoedigen, vertellen hoe gelukkig we zouden zijn aan de andere kant. Dat is hoe hij die plek bleef noemen, nooit het paradijs, altijd de andere kant. Anna stond voor de televisie, haar armpjes gespreid. Ik zei niets en schoot zonder te aarzelen twee keer. De eerste kogel ging door het beeldscherm, de tweede door haar voorhoofd. Ze gilte voor ze achterover tegen de televisie aan viel en op de vloer

zakte. Het was prachtig. Het is verschrikkelijk, dat besef ik nu, maar op dat moment was het prachtig. Heel lang kon ik er niet bij stil staan want je moeder kwam in paniek de keuken uit gerend. Ik schoot haar in haar buik. Ze was niet meteen dood. Uit haar mond klonk een soort gepruttel alsof ze me nog wat wilde zeggen, bedanken dacht ik op dat moment. Toen schoot ik haar door het voorhoofd. Ik liep door naar de keuken, op zoek naar jou. Je was er niet. Je lag natuurlijk al in bed.

Volgens je moeder had jij meer slaap nodig dan andere kinderen om de dag te verwerken. Het is een gevoelig kind, zei ze dan. Terug in de kamer stonden we oog in oog. Je droeg het knuffelkonijn dat ik voor je op de kermis won onder je arm. Ik kneep je neus dicht. Jij opende je mond, keek me aan met waterige ogen. Ik stopte de loop in je mond en op dat moment viel de stem, die me constant had bijgestaan, weg en maakte plaats voor een intense stilte waarin het volledig tot me doordrong wat ik gedaan had. Ik heb je opgedragen het alarmnummer te bellen.

'Mama doet het niet meer', zei je tegen ze. Daar hadden ze genoeg aan. Binnen vijf minuten stonden er een ambulance en een politiewagen voor de deur met loeiende sirenes. Ik was op bed gaan liggen, het pistool in mijn hand, maar zonder de stemmen was ik niet in staat tot enige daad over te gaan. Ik was opgelucht toen een stem van buitenaf me beval mijn wapen te laten vallen en mijn handen omhoog te doen.'

Pa kijkt me aan. Geen tranen dit keer, maar een blik die zegt: Sorry, zo is het gegaan, ik kan er ook niets aan doen. En mogelijk heeft hij daarin wel gelijk. Ik begin te geloven dat er een verschil is tussen een klootzak zijn en er een met je mee moeten dragen. Een denkstap, nog ver verwijderd van vergiffenis.

De stilte die volgt voldoet aan het beeld dat pa heeft van de zwangere kakkerlak; bij barsten zal de ellende razendsnel alle kanten op kruipen. Het is pa die op tijd de druk er af haalt.

'Seb, ik weet dat ik nergens recht op heb, dat ik het niet verdien. Ik ben niet op zoek naar absolutie, maar denk je dat we elkaar na morgen nog zullen blijven zien, dat we iets van een relatie kunnen onderhouden, vriendschappelijk of familiair? Het zou

fijn zijn als je me zo nu en dan nog opzoekt. Ik zal een goed woordje voor je doen bij de hoofdzuster. Ik wil zelfs de schuld op me nemen.'

'Het is jouw schuld, pa.'

Ons bakje is in dalende lijn. Stippen op de grond worden weer mensjes, worden weer mensen. De wereld nadert.

'Nee, pa. Ik denk niet dat wij in elkaars buurt moeten zijn. Dan raken we verwrongen en vervormd, als wortels die te dicht op elkaar in de grond staan.'

Hij knikt alsof hij het begrijpt en schudt dan toch zijn hoofd.

'Dat spijt me, Seb.'

Schokkende komt het reuzenrad tot stilstand. Ik help pa uit het bakje en begeleid hem naar zijn rolstoel. De wereld onder ons voeten voelt ongemakkelijk. Ik haast ons naar de auto. Het aantal kinderen is afgenomen, het aantal wegwerpglazen op de grond toe. De schietsalon is inmiddels gesloten. Twee mannen pissen tegen de gevel. De olieballenverkoper hangt ver over zijn balie en fluistert iets in het oor van een vrouw van een jaar of vijftig die gekleed gaat als zestien. Zo ga je deur niet uit jonge dame, moet ze tevreden gedacht hebben toen ze vanmiddag in de spiegel keek.

Ik kijk omhoog en zie dat mijn gevoel voor tijd van slag is. De kerkklok geeft aan dat we het vier uur hebben volgehouden. Ik open het portier. Zes nog halfvolle glazen dood bier laat ik op het dak staan.

'Instappen, pa.'

Ik heb me vermaakt vanavond. Kermis is dan wel niet mijn ding, het is in ieder geval weer eens een ding. Pa's aanwezigheid was positief geweest. Hij had me een afgenomen belevenis willen teruggeven. De intensiteit van de pijn van zijn verslag over die fatale dag was lang niet zo heftig als het herbeleven ervan iedere nacht. Ik zou het hem moeten zeggen, dat hij voor één moment een fractie minder klootzak was, maar als ik me daar eindelijk toe kan zetten, kijk ik opzij en plakt kwijl zijn gezicht aan de zijruit.

Terug in De Kwikstaart sluiten we de dag af met een kop kamilletee. We praten niet. Deze twee dagen waren voor ons beiden te heftig. Ik haal de polaroid, de gezinsfoto genomen

voor de Kwikstaart, onder het raamrubber vandaan. Een stilleven van een volmaakt gerecht. En nu, dertig jaar later, in diezelfde caravan, besef ik dat pa en ik de beschimmelde resten daarvan zijn. We willen er nog wat van maken, strooien tevergeefs wat met zout en plukken het zwartste pluus weg. Het wordt nooit meer hoe het geweest is en ik moet mezelf geruststellen met de gedachte dat ik liefde heb gekregen en gevoeld. Het is nog niet te laat om een soortgelijk leven te beginnen. Een gezin met Kiki, ook dat zit in me. Ik wil boterhammen snijden in kleine vierkantjes.

Ik ga ervoor, zeg ik tegen mezelf, ik ga ervoor. De belofte voelt aan als die van een junk die met zijn overgebleven, zwaar vergeelde, tanden, de riem om zijn onderarm nog even flink aantrekt, de roestige punt van zijn naald in een opgezwollen ader zet, zijn ogen sluit en zegt: 'Dit is mijn laatste shot, vanaf morgen doe ik alles anders. Vanaf morgen maak ik wat van mijn leven.'

En dan word je meegezogen door je beste vriend, je ergste vijand, naar de plek waar je je het veiligst voelt: de rand van je eigen afgrond. En je kiest toch weer voor optie hel.

Doodsvonnis

Sterren slaan als een zwerm spreeuwen uiteen om vervolgens weer aaneensluiting te vinden. Ik wrijf over de plek op mijn voorhoofd waar ik de zaklantaarn vol raakte. Een kleine schram, dat is alles.

Ik voel naast me en vind pa's arm. Hij slaapt. Kalm. Voor het eerst in mijn tweede leven ben ik niet wakker geworden uit die nachtmerrie, bleef de schreeuw uit.

Nu is de reden van mijn verhoogde hartslag het plotselinge besef dat het vannacht pa's laatste kans is voor gezinshereniging. Ik heb hem verteld dat we elkaar na morgen niet meer zullen zien en daarmee mogelijk mijn eigen doodsvonnis getekend. Die klootzak zit nog in hem, klaar om naar buiten te treden. Zeker nu de bewaarders van dat monster als gruis over het zeil verspreid liggen.

Ik ga op de rand van het bed zitten en probeer mijn gedachten

op orde te krijgen. Het lukt niet. Hoop zit hem in het onwaarschijnlijke zei Rutger ooit. Maar ik heb behoefte aan iets tastbaars. Oplossingen. Ik zie ze niet. Niemand die me nog bij de hand wil nemen. Geen voetstappen om te volgen. Verleden en heden rennen panisch door elkaar heen. Er is het verlangen naar vroeger, naar de eenzaamheid – en daarmee ook de eenvoud – van de tijd op mijn zolderkamer. Een tijd waarin de bubbel sterk genoeg was en ik me nog succesvol wist te onttrekken aan het moeten. Er is het verlangen naar mijn kwijtgeraakte eerste leven en het vampierenkindertijdperk – een periode die Kiki zo makkelijk had losgelaten.

'Wat waren we jong, hè?'

Even overweeg ik om het pillengruis op de grond bijeen te vegen en te vermengen in een van de bakjes yoghurt in de koelkast, een toast uit te brengen naar Rutger: Ik race je naar de maan. In plaats daarvan maak ik de zaklantaarn los en zoek de grond af naar de Yachting. Hij ligt naast de koelkast. De vulpen er vlak naast.

Ik ga weer zitten en gebruik het witte zeil als schrijfgedeelte. Mijn mogelijk laatste woorden zijn gericht aan Kiki. Al sinds die keer dat de begrafenisondernemer me optilde boven de kist van mijn moeder zoek ik naar die woorden, of eerder nog, toen de nog warme loop van pa's pistool een blaar vormde in mijn mondhoek. Het werd een levenslange obsessie, versterkt door de dood van Dirk. Die eerste maanden van mijn tweede leven leek het een vergeefse zoektocht, tot het moment dat Kiki en ik hand in hand tegenover elkaar stonden achter het fietsenhok. Die keer dat ik haar voor het eerst een zoen wilde geven. Vanaf dat moment waren er woorden van belang, woorden die schommelden in de daarop volgende jaren. Er kwamen woorden bij, er werden woorden geschrapt. Nu weet ik niet hoeveel tijd ik nog heb en laat de lichtheid in mijn hoofd niet meer dan de kern door.

Er vormt zich een traan in mijn ooghoek. Hij vindt het papier en schampt jouw naam.

Ik klik het licht uit, laat de Yachting naast het bed vallen en schuif op richting pa. Zijn arm sla ik om me heen.

Geborgenheid, sus me en wis de woorden op mijn netvlies.

"Lieve Kiki.

De prop die jij tegen mijn hoofd wierp maakte de rest van mijn leven de moeite waard. Het spijt me dat het zo gelopen is, ik jouw dromen heb verstoord, maar ik weet zeker dat als je het niet opgeeft en blijft zoeken, je het leven vindt dat je verdient.

P.S. Als er licht is aan de andere kant van de tunnel, zoek me dan op in een plekje in de schaduw."

Stop.